

Latvijas Republikas Rīcība atjaunojamās enerģijas jomā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK ieviešanai līdz 2020. gadam

SATURS

1. Kopsavilkums par valsts politiku atjaunojamo energoresursu jomā	4
2. Prognozētais enerģijas galapatēriņš 2010. – 2020. gadā.....	7
3. Atjaunojamās enerģijas mērķi un datu līknes	11
3.1. Valsts vispārējais mērķis.....	11
3.2. Sektoru mērķi un datu līknes	11
4. Pasākumi mērķu sasniegšanai	15
4.1. Pārskats par visām politikas jomām un pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas izmantošanu	16
4.2. Konkrēti pasākumi Direktīvas 2009/28/EK 13., 14., 16. un 17. līdz 21. panta prasību izpildei	22
4.2.1. Administratīvas procedūras un apkārtnes plānošana (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 1. punkts)	22
4.2.2. Tehniskās specifikācijas (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 2. punkts)	28
4.2.3. Ēkas (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 3. punkts)	28
4.2.4. Noteikumi par informāciju (Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 1., 2. un 4. punkts).....	31
4.2.5. Uzstādītāju sertificēšanas shēmas (Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punkts).....	35
4.2.6. Elektroenerģijas infrastruktūras attīstība (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 1. punkts un 3. līdz 6. punkts)	35
4.2.7. Elektroenerģijas tīkla darbība (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 2. punkts un 7. un 8. punkts).....	44
4.2.8. Biogāzes integrācija dabasgāzes tīklā (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 7. punkts un 9. un 10. punkts)	47
4.2.9. Centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas infrastruktūras attīstība (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 11. punkts)	49
4.2.10. Biodeģvielas un citi bioloģiskie šķidrie kurināmie – ilgtspējības kritēriji un atbilstības verificēšana (Direktīvas 2009/28/EK 17. līdz 21. pants).....	51
4.3. Atbalsta shēmas, ko dalībvalsts vai dalībvalstu grupa piemēro, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem.....	56
4.4. Atbalsta shēmas, ko dalībvalsts vai dalībvalstu grupa piemēro, lai veicinātu no atjaunojamajiem energoresursiem ražotas enerģijas izmantošanu apsildē un dzesēšanā	71

4.5. Atbalsta shēmas, ko dalībvalsts vai dalībvalstu grupa piemēro, lai veicinātu no atjaunojamajiem energoresursiem ražotas enerģijas izmantošanu transporta nozarē	72
4.6. Pasākumi no biomasas ražotas enerģijas izmantošanas veicināšanai.....	75
4.6.1. Biomasas piedāvājums – gan iekšzemē, gan tirdzniecība	72
4.6.2. Pasākumi biomasas pieejamības palielināšanai, ņemot vērā citus biomasas lietotājus (lauksaimniecība un mežsaimniecības apakšnozares) ..	74
4.7. Plānotie statistiskie pārvedumi no vienas dalībvalsts uz citu un plānotā dalība kopīgos projektos ar citām dalībvalstīm un trešām valstīm.....	79
4.7.1. Procedūras jautājumi.....	79
4.7.2. No atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas paredzamā pārprodukcija, ko var pārdalīt citām dalībvalstīm – salīdzinājumā ar indikatīvo līkni	79
4.7.3. Paredzamais kopīgu projektu potenciāls	77
4.7.4. No atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas paredzamais pieprasījums, ko paredzēts apmierināt, neizmantojot vietējo produkciju	80
5. Vērtējumi.....	81
5.1. Kopējais ieguldījums no katras atjaunojamos energoresursus izmantojošas tehnoloģijas, sasniedzot obligātos 2020. gada mērķus un indikatīvās starpposma līknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru elektroenerģijas, apsildes, dzesēšanas un transporta jomā.....	81
5.2. Kopējais energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumu ieguldījums, sasniedzot obligātos 2020. gada mērķus un indikatīvās starpposma līknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru elektroenerģijas, siltumapgādes, dzesēšanas un transporta jomā.....	83
5.3. Ietekmes novērtējums (nav obligāts)	83
5.4. Atjaunojamo energoresursu valsts rīcības plāna sagatavošana un īstenošana	85
Pielikums.....	90

1.Kopsavilkums par valsts politiku atjaunojamo energoresursu jomā

Latvijas vidēja termiņa enerģētikas politikas plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos ir nostiprināti mērķi atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielinājumam elektroenerģijas un transporta degvielu patēriņā, taču nepieciešams izveidot vienotu stratēģiju Latvijā, lai būtu iespējama to prasību izpilde, ko paredz Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (turpmāk – Direktīva 2009/28/EK), kas nosaka obligātus mērķus Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK I pielikuma A daļu Latvijas vispārējais mērķis, ko paredz rīcības plāna projekts, ir palielināt no atjaunojamiem energoresursiem (turpmāk - AER) saražotās enerģijas īpatsvaru no 32,6% 2005.gadā līdz 40% 2020.gadā bruto enerģijas galapatēriņā.

Lai izpildītu Direktīvas 2009/28/EK prasības, šis rīcības plāns rīcības plāns atjaunojamās enerģijas jomā „Latvijas Republikas Rīcība atjaunojamās enerģijas jomā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK ieviešanai līdz 2020.gadam” (turpmāk – rīcības plāns) ir izstrādāts atbilstoši Eiropas Kopienų Komisijas (turpmāk - Komisija) izstrādātam 2009.gada 30.jūnija lēmumam Nr. L 182/33 *Komisijas lēmums ar ko izveido paraugu valsts rīcības plāniem atjaunojamās enerģijas jomā atbilstoši direktīvai 2009/28/EK.*

Saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 22.panta pirmo punktu Latvija līdz 2011.gada 31.decembrim un pēc tam reizi divos gados iesniegs Eiropas Komisijai ziņojumu par tādas enerģijas, ko iegūst no AER, veicināšanas un izmantošanas progresu. Sestais ziņojums, kas iesniedzams līdz 2021.gada 31.decembrim, būs pēdējais obligātais ziņojums.

Kopējo enerģijas galapatēriņu Latvijā nodrošina vietējie enerģijas resursi un primāro resursu plūsmas no Krievijas, NVS valstīm, kā arī Baltijas, ES un citām pasaules valstīm. Šobrīd Latvijas primāro resursu piegādē dominē trīs energoresursu veidi, kas aizņem apmēram vienādas daļas – naftas produkti (galvenokārt benzīns un dīzeļdegviela), dabasgāze un koksne. Latvija, tāpat kā daudzas citas Eiropas Savienības (turpmāk - ES) valstis, ir atkarīga no primāro resursu importa. Ņemot vērā ekonomiskās aktivitātes samazināšanos Latvijā, 2008. un 2009. gadā ir notikusi patēriņa samazināšanās, tomēr Latvijas primāro energoresursu bilanci AER aizvien ir nozīmīga vieta.

Latvijas enerģijas apgādē AER īpatsvars tradicionāli ir bijis nozīmīgs un 2008. gadā tas sastādīja **29,9%** no kopējā enerģijas galapatēriņa. Straujais enerģijas galapatēriņa pieaugums un jaunu AER projektu lēnā attīstība ir samazinājusi AER daļu par 2,6 procenta punktiem salīdzinot ar 2005. gadu.

Elektroenerģijas patēriņa struktūras AER segmentu veido hidroelektrostacijas, vēja elektrostacijas, biogāzes elektrostacijas un biomasas

elektrostacijas, kā arī AER izmantojošas koģenerācijas stacijas. AER kopējā elektroenerģijas galapatēriņā 2008.gadā sastādīja 39,6% un šeit lielāko daļu, mazliet vairāk par 97%, nodrošināja lielās hidroelektrostacijas, bet atlikušo daļu deva vēja elektrostacijas, biomasas koģenerācijas elektrostacijas un mazās hidroelektrostacijas. Vislielāko daļu AER aizņem siltumenerģijas galapatēriņā ieskaitot centralizēto siltumenerģiju, un tas ir 42,7%.

Rīcības plāns „Latvijas Republikas Rīcības plāns atjaunojamās enerģijas jomā” (turpmāk – rīcības plāns) nosaka indikatīvos uzdevumus AER daļai katram no enerģijas galapatēriņa veidiem (enerģijas patēriņš siltumenerģijai un dzesēšanai, elektroenerģijai un degvielas patēriņam transportam), lai sekmētu kopējā mērķa izpildi saskaņā ar Direktīvu 2009/28/EK, ņemot vērā pieejamo un izmantojamo AER potenciālu Latvijā.

Ņemot vērā Latvijā pieejamo ekonomiski izmantojamo AER potenciālu, galvenie izmantojamie AER veidi aizvien būs cietā biomasā, galvenokārt koksne, kā arī biogāze, vēja enerģija un hidroenerģija.

Fosilo energoresursu importu raksturo lielas cenu svārstības, kas neveicina ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību. Ievērojot to, ka dabasgāzi Latvijai piegādā tikai viena valsts – Krievija, Latvijai, ņemot vērā teritorijā pieejamo AER potenciālu AER jau šobrīd nozīmīgo vietu Latvijas primāro energoresursu bilanci salīdzinot ar citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, nepieciešams sasniegt valsts enerģētisko neatkarību, gan veicinot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, gan palielinot vietējo AER īpatsvaru enerģētikā, diversificējot energoresursu un enerģijas piegādes avotus un samazinot enerģijas importu.

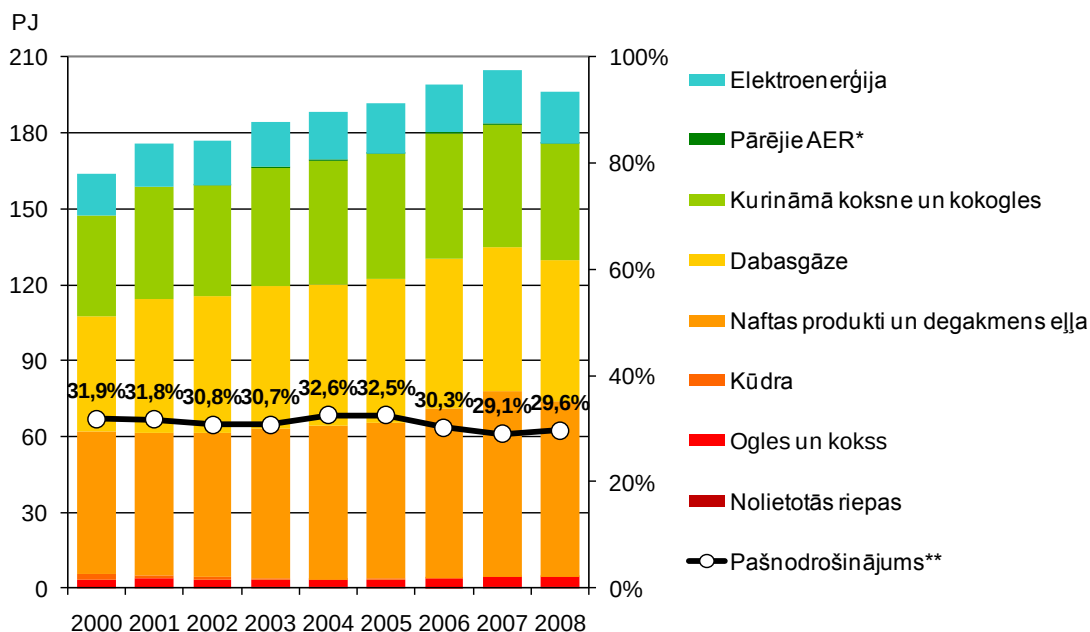
Ievērojot to, ka energoresursu bilances struktūras izmaiņas, plašāk izmantojot AER, ir viens no instrumentiem ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai, vienlaikus ar ekonomiskā izaugsmes veicināšanu tiek veicināta sociālā labklājība, kas iever dzīves kvalitātes uzlabošanos, labas infrastruktūras attīstību un vienmērīgu nodarbinātību.

Lai arī turpmāk Latvija saglabātu līdera pozīcijas Eiropas Savienībā AER izmantošanas jomā, izmantojot Eiropas Savienības enerģijas tirgus priekšrocības un vietējos AER, nepieciešams izstrādāt ilgtermiņā sekmīgu AER plašākas izmantošanas politiku, ietverot enerģētikas, vides, transporta un lauksaimniecības sektorus, kā arī reģionālo vai telpisko plānošanu. Nepieciešams izveidot tādas atbalsta mehānismus enerģijas ražošanai no AER, kas darbotos veiksmīgāk par iepriekšējiem, aptverot ne tikai elektroenerģijas, bet arī siltumenerģijas un transporta degvielas sektorus.

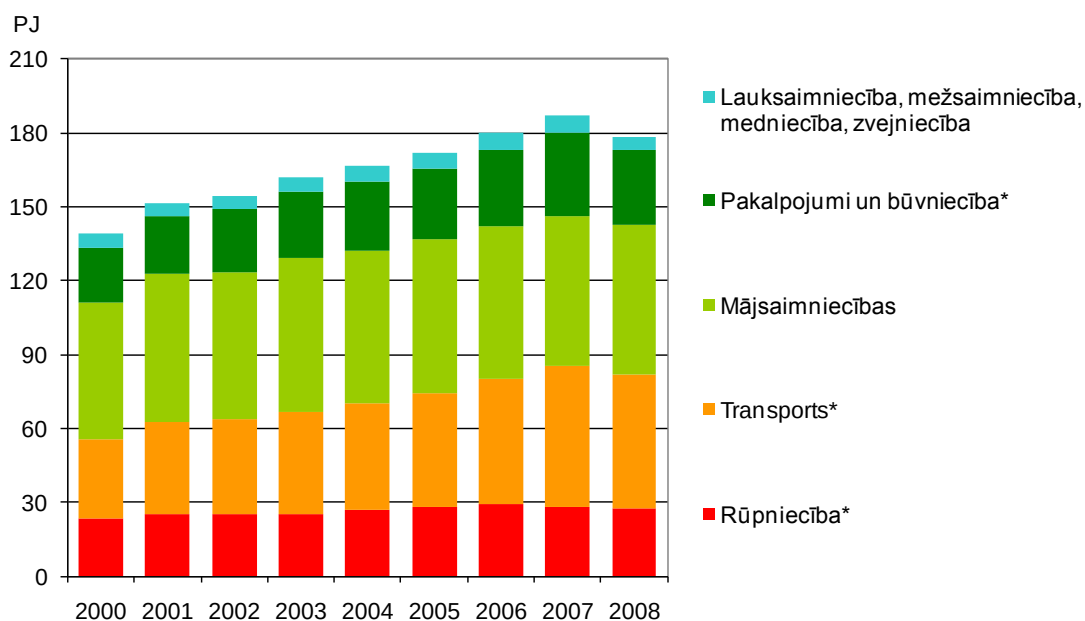
Ņemot vērā to, ka enerģijas kopējais patēriņš un tā blīvums Latvijas teritorijā ir salīdzinoši neliels, kā arī to, ka fosilās enerģijas cenas nav sasniegušas savu maksimumu, šobrīd ir vispiemērotākais laiks uzsākt plašāku AER izmantošanu Latvijas primārās enerģijas bilanci.

Rīcības plāns paredz virzību uz plašāku vietējo AER izmantošanu Latvijā, iezīmējot Direktīvas 2009/28/EK noteiktā mērķa sasniegšanai veicamos pasākumus, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un sniedzot

ieguldījumu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, palielinot Latvijas enerģētikas pašnodrošinājumu, nodrošinot Latvijas dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un sociāli ekonomiskos ieguvumus no to izmantošanas.

1.att. Primāro energoresursu patēriņš Latvijā 2000-2008. gads, PJ

2.att. Kopējais enerģijas galapatēriņš Latvijā 2000-2008. gads, PJ

2. Prognozētais enerģijas galapatēriņš 2010. – 2020. gadā

Straujā ekonomiskā augšupeja 2005. - 2007. gadā noteica enerģijas pieprasījuma pieaugumu. Ekonomiskā lejupslīde, kas sākās 2008. gada otrajā pusē un turpinājās 2009. gadā, liek koriģēt iepriekš veiktās prognozes un apgrūtina enerģijas pieprasījuma prognozēšanu uz 2020. gadu.

Enerģijas bruto galapatēriņa (*gross final consumption of energy*, tālāk tekstā - GFCE) prognoze līdz 2020. gadam tiek veidota gan pēc enerģijas veida (elektroenerģija (E), centralizētā siltumenerģija (DH), siltumenerģijas un dzesēšanas patēriņš (H) un transporta degvielas (F), gan pa gala enerģijas patēriņa sektoriem (rūpniecība, mājsaimniecības, pakalpojumi, lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība).

GFCE ir prognozēts diviem scenārijiem, tas ir „atsauces (reference)” scenārijam un „papildus enerģijas efektivitātes” scenārijam. Pamata pieņēmumi (IKP izaugsmes tempi, enerģijas intensitāte, enerģijas cenas, enerģijas patēriņa elastības un citi), ņemot vērā arī citus enerģētikas un vides politikas plānošanas dokumentus (Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007.-2016.gadam, Atjaunojamo energoresursu izmantošanas pamatnostādnes 2006.-2013.gadam), abos scenārijos ir vienādi. “Atsauces” scenārijā ņemti vērā tikai līdz 2009. gadam pieņemtie energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumi un spēkā esošajos politikas plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi.

„Papildus enerģijas efektivitātes” scenārijā ņemti vērā energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumi, ko pieņems un īstenos saskaņā ar „Latvijas Republikas Pirmo energoefektivitātes rīcības plānu 2008. – 2016. gadam” (turpmāk - PERP) un citiem enerģijas efektivitātes paredzētiem pasākumiem, tajā skaitā enerģijas zudumu samazināšanu pārvades un sadales tīklos. Tālākos AER mērķa aprēķinos rīcības plānā tiek izmantots „papildus enerģijas efektivitātes” scenārijs.

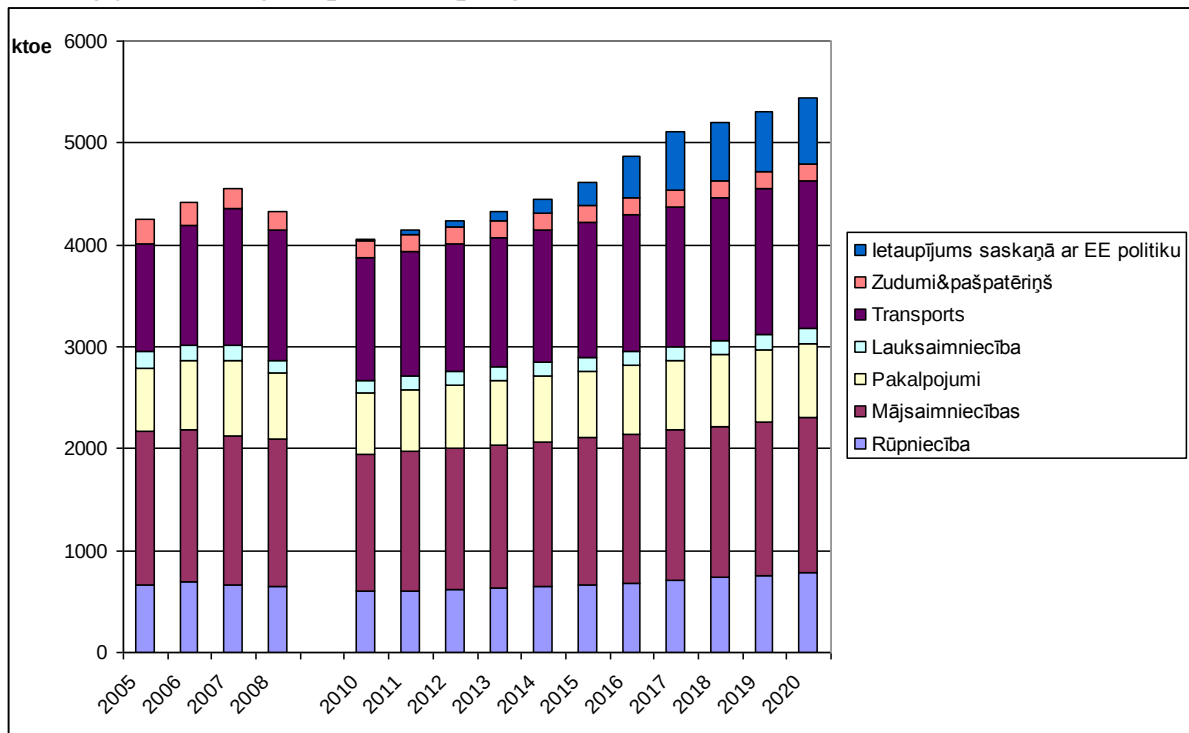
Ņemot vērā, ka Latvijā prognozētais aviācijā patērētās enerģijas daudzums neveido 2020. gadā vairāk kā 6,18% no GFCE, tad atbilstoši Direktīvas 2009/28/EK 5. panta 6. punktam netiek veiktas GFCE korekcijas.

Enerģijas patēriņa prognozēšanai, tika izveidots un izmantots ekonometriskais modelis, kā ievaddatus (eksogēnos parametrus) izmantojot atsevišķus makroekonomiskos rādītājus un aprēķinātus koeficientus. Līdz ar to ir pielietota teorētiski noteikta attiecība starp enerģijas bruto galapatēriņu un eksogēnajiem parametriem, kā svarīgākos minot vērojamās Latvijas IKP izmaiņas un elastisitātes koeficientus, kas raksturo IKP un enerģijas patēriņa izmaiņu mijiedarbību, enerģijas un kurināmo cenu izmaiņas, kā arī energointensitātes izmaiņas. Papildus tam, ir jāņem vērā tendences, ko ietekmē ekonomiskā lejupslīde Latvijā, kā piemēram, līdzšinējā patēriņa izmaiņas un faktori, kas var ietekmēt enerģijas patēriņu nākotnē.

Sekojošā attēlā ir parādīta gan „atsauces” scenārija, gan „papildus enerģijas efektivitātes” scenārija GFCE prognozes, kurā ir aprēķināts enerģijas ietaupījums saskaņā ar PERP un citiem plānošanas dokumentos paredzētiem enerģijas efektivitātes pasākumiem. Elektroenerģijas (E) patēriņš 2020.gadā tiek

prognozēts 746 ktoe apjomā, siltumenerģijas un dzesēšanas patēriņš (H) 2020.gadā tiek prognozēts 2612 ktoe apjomā un transporta degvielas (F) patēriņš tiek prognozēts 1299 ktoe apjomā.

Prognozes skaitliskie lielumi un izmaiņas periodam no 2008. gada līdz 2020. gadam, kā arī ikgadējie izmaiņu tempi ir parādīti Pielikuma 2.tabulā, parādot arī IKP prognozi līdz 2020. gadam, kurā līdz 2015. gadam izmantotas IKP ikgadējās izmaiņas saskaņā ar Ekonomikas ministrijas 2009. gada jūnija „Ziņojumu par Latvijas tautsaimniecības attīstību”, bet sākot ar 2016. gadu IKP ikgadējais pieauguma temps pieņemts vienāds ar 5%. Saskaņā ar prognozi IKP un GFCE līdz 2020. gadam attiecīgi palielināsies par 22,4% un 11,0%. Lielākie pieaugumi ir sagaidāmi transporta sektorā – transporta degviela (F) un elektroenerģijas pieprasījumā - elektroenerģija (E), kas prognozētā saskaņā ar „Pārvades sistēmas operatora ikgadējā novērtējuma ziņojumu par 2009 gadu „Enerģijas bruto gala patēriņa prognoze”.

3.att. Kopējā enerģijas galapatēriņa prognoze līdz 2020. gadam sektoru griezumā, ktoe.

Lai noteiktu atjaunojamo resursu sadalījumu pa enerģijas veidiem, resursu veidiem noteiktā nacionālā mērķa sasniegšanai, tiek izmantota divu pakāpju modelēšanas pieeja. Pirmajā solī tiek izmantots optimizācijas modelis MARKAL, kas atrod AER sadalījumu starp AER enerģijas veidiem un nosaka primāro resursu struktūru par kritēriju izvēloties kopējās enerģijas piegādes mazākās izmaksas. Papildus uzdevums šajā solī bija atjaunojamo energoresursu mērķa izpildi integrēt ar ES vides politikas jaunās paketes vadlīnijām, kas nosaka SEG emisiju samazināšanas mērķi uz 2020. gadu.

Otrajā solī ar imitācijas modeli iteratīvā veidā tika atrasti iespējamie tehnoloģiju izvēles varianti AER noteikto mērķu sasniegšanai katrā atsevišķā sektorā,

Atbilstoši Direktīvas prasībām nacionālajos rīcības plānos atjaunojamo energoresursu jomā Direktīvai 2009/28/EK dalībvalstīm ne vien ir jānosaka 2020. gada mērķi katrā nozarē, bet arī jāraksturo no AER saražotās enerģijas mērķa indikatīvā trajektorija, atspoguļojot no AER saražotās enerģijas izmantojuma pieaugumu katrā nozarē no 2011. līdz 2020. gadam.

Izstrādātais galvenais scenārijs paredz sasniegt uzstādīto AER mērķi Latvijai 40% 2020. gadā, pamatojoties galvenokārt uz Latvijā pieejamo atjaunojamo enerģijas resursu potenciāla izmantošanu bez Direktīvā 2009/28/EK paredzētiem papildu mehānismiem. Tajā pašā laikā izstrādātais scenārijs neparedz pārpalikumu salīdzinājumā ar indikatīvo trajektoriju, ko varētu pārdalīt citām dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 6. līdz 11. pantu.

Neskatoties uz paredzētiem energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem, tiek prognozēts GFCE pieaugums līdz 2020. gadam par 11% punktiem, salīdzinot ar 2008. gadu, un tas var sasniegt 4796 ktoe. Pieaugums galvenokārt tiek paredzēts elektroenerģijas patēriņam un degvielas patēriņam transportā. Pie izmantotiem pieņēmumiem aprēķinā, „papildus enerģijas efektivitātes” scenārijā 2020. gadā tiek patērēts par 12% mazāk enerģijas nekā „atsauces” scenārijā.

1.tabula

Latvijas prognozētais bruto enerģijas patēriņš laikposmā līdz 2020. gadam siltumapgādei un dzesēšanai, elektroenerģijai un transportam, ņemot vērā energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumu [¹]ietekmi, 2010 – 2020 (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)

Tabula

ktoe

	2005	2010		2011		2012		2013		2014	
	bāzes gads	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte
1. Apsilde un dzesēšana	2607	2271	2251	2316	2285	2361	2319	2416	2354	2493	2389
2. Elektroenerģija	581	588	584	603	596	618	608	636	620	657	633
3. Transports	982	1099	1096	1119	1116	1145	1136	1165	1157	1190	1178
4. Enerģijas bruto galapatēriņš	4241	4060	4033	4141	4101	4231	4170	4325	4240	4451	4311

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte	atsauces scenārijs	papildus energoefektivitāte
1. Apsilde un dzesēšana	2604	2425	2779	2461	2962	2497	2994	2535	3042	2573	3114	2612
2. Elektroenerģija	686	646	733	665	764	684	795	704	827	725	860	746
3. Transports	1212	1199	1231	1218	1253	1237	1274	1257	1297	1278	1320	1299
4. Enerģijas bruto galapatēriņš	4615	4383	4862	4462	5101	4542	5191	4624	5300	4709	5434	4796

Avots: Ekonomikas ministrija

¹ Šiem energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumu aprēķiniem jāatbilst citiem attiecīgiem aprēķiniem, ko dalībvalstis iesniedz Komisijai, jo īpaši rīcības plāniem, ko paredz Energoefektivitātes pakalpojumu direktīva un Ēku energoefektivitātes direktīva. Ja minētajos rīcības plānos izmantotas citas mērvienības, jānorāda izmantotie pārreķina koeficienti.

3. Atjaunojamās enerģijas mērķi un datu līknes

3.1. Valsts vispārējais mērķis

Saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK I Pielikuma A daļu, Latvijas mērķis ir palielināt AER izmantošanu no 32,6% 2005. gadā līdz 40% 2020. gadā no GFCE. Kopējais no AER izmantotais apjoms 2020. gadā sasniedz (1918 ktoe).

Latvijas mērķi AER jomā līdz 2020. gadam un turpmākam periodam:

1) līdz 2020. gadam atjaunojamās enerģijas īpatsvaru kopējā bruto enerģijas galapatēriņā paaugstināt **vismaz līdz 40%** un turpmāk to pakāpeniski palielināt;

2) līdz 2020. gadam atjaunojamās enerģijas īpatsvaram transporta sektorā jāsasniedz **vismaz 10%** no enerģijas bruto galapatēriņa transportā un turpmāk to pakāpeniski palielināt.

Sekojošā 2. tabulā valsts vispārējais mērķis no AER saražotas enerģijas īpatsvaram bruto enerģijas galapatēriņā 2020.gadam ir dots salīdzinājumā ar 2005.gadu, kā arī salīdzināts no AER saražotas enerģijas īpatsvars bruto enerģijas galapatēriņā (%). Tiek sniegta norāde gan uz paredzamo kopējo koriģētais enerģijas patēriņu 2020. gadā (ktoe), gan uz no AER saražotas enerģijas daudzums atbilstīgi 2020. gada mērķim (ktoe).

2.tabula

Valsts vispārējais mērķis no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvaram bruto enerģijas galapatēriņā 2005. un 2020. gadam (skaitliskās vērtības noteiktas Direktīvas 2009/28/EK I pielikuma A daļā)

A	No atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars bruto enerģijas galapatēriņā, 2005. gads (S_{2005}) (%)	32,6
B	No atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars bruto enerģijas galapatēriņā, 2020. gads (S_{2020}) (%)	40
C	Paredzamais kopējais koriģētais enerģijas patēriņš 2020. gadā (no 1. tabulas pēdējās ailes) (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)	4796
D	Paredzamais no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas daudzums atbilstīgi 2020. gada mērķim (aprēķina kā $B \times C$) (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)	1918

Avots: Ekonomikas ministrija

3.2. Sektoru mērķi un datu līknes

Lai nodrošinātu Direktīvā 2009/28/EK Latvijai noteiktā vispārējo obligāto mērķu sasniegšanu, valstij jādarbojas saskaņā ar indikatīvu trajektoriju, kas iezīmē 2020. gada obligāto mērķu sasniegšanas ceļu. Latvijai jāīsteno attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka no AER saražotās enerģijas īpatsvars ir vienāds vai lielāks par to, kas norādīts Direktīvas 2009/28/EK I pielikuma B daļas indikatīvajā trajektorijā (40%).

Latvijā, īstenojot energoefektivitātes un AER izmantošanu veicinošus pasākumus, ir paredzama 3. tabulā attēlotā attīstības scenārija īstenošanās un Direktīvā 2009/28/EK noteikto mērķu izpilde.

3. tabulā ir parādīta indikatīvā trajektorija, kas iezīmē mērķa sasniegšanas ceļu katram atsevišķam enerģijas veidam. Šajā attīstības scenārijā paredzams, ka Elektroenerģijas sektora daļa GFCE pieaug no 44,9% 2005. gadā līdz **59,8%** 2020.gadā, apsildes un dzesēšanas sektora daļa attiecīgā laika posmā pieaug no 42,7% līdz **53,4%**, savukārt transporta sektora daļa no 0,9% līdz **10%**.

Jāņem vērā, ka AER attīstība un izvirzītie starpmērķi katram apakšsektoram ir pakļauti dažādiem nenoteiktības faktoriem, piemēram, fosilā kurināmā un AER cenu attiecību izmaiņām, CO₂ kvotu izsoles kārtībai un sagaidāmai CO₂ kvotas cenai, kā arī plānoto atbalsta pasākumu ietekmei uz AER izmantošanas paplašināšanu. 3. tabulā attēlotā scenārija īstenošanu ietekmē daudzas tautsaimniecības nozares un tām, savstarpēji mijiedarbojoties AER izmantošanā, veidojas noteiktas attīstības tendences.

Turklāt, ievērojot to, ka kopš 2005. gada no AER saražotās enerģijas īpatsvarā ir vērojams kritums par 2,5%, tad, lai atgrieztos uz iezīmētās indikatīvās trajektorijas 2011. gadā, AER daļa GFCE ir jāpalielina par 3,8%, bet līdz 2010. gadam – 10,1%, salīdzinot ar 2008. gadu.

Galvenie AER avoti Latvijā koncentrējas lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, kas no visa AER ekonomiski izmantojamā potenciāla Latvijā varētu veidot 60-80%. Pārējo enerģiju veido saules radiācija, vējš un zemes siltums.²

² Gaidis Klāvs, Antra Kundziņa, Juris Ozoliņš, Jānis Reķis, *Atjaunojamo energoresursu izmantošana Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai*, (Sorosa fonds Latvija, 2010), 24.

3.tabula

Valsts 2020. gada mērķis un paredzamās attīstības līkne attiecībā uz enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem apsildē un dzesēšanā, elektroenerģijā un transportā
tabula

(Sagatavotā tabulā izmantoti 4.a un 4.b aprēķinātie dati)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	(%)											
AE-apsilde un dzesēšana	42,7	45,3	46,7	47,6	48,2	48,1	48,6	49,3	50,0	50,6	51,5	53,4
AE-elektroenerģija	44,9	44,7	46,3	47	47,2	49,9	51,4	52	53,4	55,2	57,1	59,8
AE-transporta	0,9	4	4,1	4,2	4,4	4,5	4,6	5,5	6,3	7,2	8,2	10
Kopējais AE īpatsvars	32,6	32,7	33,8	34,3	34,7	35	35,6	36,3	37	37,7	38,5	40
Tostarp no sadarbības mehānisma												
Pārpalikums sadarbības mehānismam												

			2011-2012	2013-2014	2015-2016	2017-2018		2020
Atbilstoši direktīvas I pielikuma B daļai			$S_{2005} + 20 \% (S_{2020}-S_{2005})$	$S_{2005} + 30 \% (S_{2020}-S_{2005})$	$S_{2005} + 45 \% (S_{2020}-S_{2005})$	$S_{2005} + 65 \% (S_{2020}-S_{2005})$		S_{2020}
AE minimālā līkne			34,1	34,8	35,9	37,4		40
AE minimālā līkne (ktoe)			1408	1491	1590	1714		1918

Avots: Ekonomikas ministrija

4.a tabula

Aprēķinu tabula par katras nozares atjaunojamās enerģijas ieguldījumu enerģijas galapatēriņā (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)
tabula

		2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A.	Paredzamais AE bruto galapatēriņš apsildē un dzesēšanā	1114	1020	1068	1104	1134	1148	1179	1214	1249	1282	1325	1395
B.	Paredzamais no AE ražotas elektroenerģijas bruto galapatēriņš	261	261	276	286	293	316	332	346	365	389	414	446
C.	Paredzamais no AE ražotas enerģijas galapatēriņš transportā	7	42	44	46	48	51	53	64	73	80	82	83
D.	Paredzamais kopējais AE patēriņš	1377	1320	1384	1432	1471	1510	1560	1619	1682	1746	1814	1918
E.	Paredzamais AE pārvedums uz citām dalībvalstīm												
F.	Paredzamais AE pārvedums no citām dalībvalstīm un trešām valstīm												
G.	Paredzamais AE patēriņš attiecībā pret mērķi D - E + F	1377	1320	1384	1432	1471	1510	1560	1619	1682	1746	1814	1918

Avots: Ekonomikas ministrija

4.b tabula

Aprēķinu tabula atjaunojamās enerģijas īpatsvaram transportā (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)
tabula

		2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
C.	Paredzamais AE patēriņš transportā	7	42	44	46	48	51	53	64	73	80	82	83
H.	Paredzamais no AE ražotas elektroenerģijas patēriņš transportā	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
I.	Paredzamais tādas biodegvielas patēriņš transportā, kas ražota no atkritumiem, atlikumiem, nepārtikas celulozes materiāla un lignocelulozes materiāla	0	0	0	0	0	0	0	0	2	7	21	44
J.	Paredzamā AE daļa transportā attiecībā pret AE transporta mērķi $C + (2,5 - 1) * H + (2 - 1) * I$	9	44	46	48	51	53	55	66	78	90	105	130

Avots: Ekonomikas ministrija

4. Pasākumi mērķu sasniegšanai

4.1. Pārskats par visām politikas jomām un pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas izmantošanu

Industrijas un pakalpojumu politikas ietvaros no AER saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanu ietver šādās politikas nozares:

- Būvniecības politika;
- Enerģētikas politika;

Vides politikas ietvaros no AER saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanu ietver šādās politikas nozares:

- Dabas aizsardzība;
- Klimata pārmaiņas;
- Vides aizsardzība.

Dabas resursu, lauksaimnieciskās ražošanas un pārstrādes politikas ietvaros no AER saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanu ietver šādās politikas nozares:

- Lauksaimniecības politika;
- Meža politika;
- Zivsaimniecības politika.

Budžeta un finanšu politikas ietvaros no AER saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanu ietver šādās politikas nozares:

- Nodokļu politika.

Transporta un sakaru politikas ietvaros no AER saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanu ietver šādās politikas nozares:

- Transporta politika;

Papildus no AER saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanu ietver šādās politikas jomas:

5.tabula

Visu rīcībpolitiku un pasākumu pārskats

Tabula

Pasākuma nosaukums un atsaucē	Pasākuma veids	Gaidāmie rezultāti	Mērķa grupa un/vai darbības joma	Esošs vai plānots	Pasākuma sākuma un beigu datums
1. Tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligāti iepērkamā elektroenerģijas apjoma veidā (MK Nr.262.)	Publiskam tirgotājam noteikts pienākums iepirkt elektroenerģiju, kas ražota no AER no konkurētspējās veicināšanai.	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem konkurētspējās veicināšanai.	Komersanti, kuri elektroenerģiju ražo vai plāno ražot no AER elektrostacijā LV teritorijā, izmantojot: hidroenerģiju, biogāzi, jebkāda veida cietu vai šķidru biomasu, vēja enerģiju, saules enerģiju.	Esošs	Sākot ar 2007. gada 22.augustu
2. Tiesības saņemt garantētu maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu. (MK Nr.262.)	Sistēmas operatoram noteikts maksāt maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu.	Elektroenerģijas ražošanas, izmantojot AER, veicināšana.	Ražotājs, kas elektroenerģiju ražo elektrostacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu virs 1 MW, izmantojot biomasu vai biogāzi.	Esošs	2009. gada 14.marts

Nr.262.)	jaudu komersantam, kas ražo elektroenerģiju no biomasas vai biogāzes un ir kvalificējies šādu tiesību saņemšanai.				
3. Koģenerācijas elektrostacijā ražotās elektroenerģijas obligātais iepirkums (MK 10.03.2009. noteikumi Nr.221)	Publiskam tirgotājam noteikts pienākums iepirkt elektroenerģiju, kas ražota efektīvā koģenerācijas procesā.	Elektroenerģijas ražošanas koģenerācijas procesā veicināšana, izmantojot AER.	Elektroenerģijas ražotājs.	Esošs	Sākot ar 2006. gada 11. novembri
4. Tiesības saņemt garantētu maksu par koģenerācijas stacijā uzstādīto elektrisko jaudu (MK 10.03.2009. noteikumi Nr.221).	Sistēmas operatoram noteikts pienākums maksāt maksu par uzstādīto elektrisko jaudu komersantam, kas ražo elektroenerģiju no biomasas vai biogāzes un ir kvalificējies šādu tiesību saņemšanai.	Elektroenerģijas ražošanas koģenerācijas procesā veicināšana, izmantojot AER.	Elektroenerģijas ražotājs.	Esošs	Sākot ar 2009. gada 18. martu
5. Finansiāli atbalstāmās kvotas biodegvielas veidiem. (MK 15.04.2008. noteikumi Nr.280)	Tiešais valsts atbalsts	Biodegvielas ražošanas veicināšana	Finansiāli atbalstāmā kvota ir ikgadējais minimāli nepieciešamais biodegvielas daudzums, ko veido bioetanolis un biodīzeļdegviela un kura ražošanai piešķir tiešo valsts atbalstu, lai nodrošinātu, lai līdz 2010. gada 31. decembrim biodegviela veidotu ne mazāk kā 5.75 procentus no kopējā tautsaimniecībā esošās transportam paredzētās degvielas daudzuma.	Esošs	Sākot ar 2008. gada 24. aprīli
6. Akcīzes nodokļa samazinājums. (Likums „Par akcīzes nodokli")	Netiešais atbalsta veids – nodokļa samazinājuma veidā.		1. Ja naftas produktiem akcīzes preču noliktavā Latvijas Republikā ir pievienota rapšu sēklu eļļa vai no rapšu sēklu eļļas iegūta biodīzeļdegviela, attiecīgajiem produktiem nodokli aprēķina: 1) pēc likmes 223 lati par 1000 litriem, ja pievienotā rapšu sēklu eļļa vai biodīzeļdegviela veido no 5 līdz 30 (neieskaitot) tilpumprocentiem no kopējā produktu daudzuma; 2) pēc likmes 164 lati par 1000 litriem, ja pievienotā rapšu sēklu eļļa vai biodīzeļdegviela veido vismaz 30 tilpumprocentus no kopējā produktu daudzuma. 2. Rapšu sēklu eļļai, kuru realizē vai izmanto par kurināmo vai degvielu, un biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no rapšu sēklu eļļas, nodokli aprēķina pēc likmes 0 latu par 1000 litriem. 2. Ja svinu nesaturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem produktiem akcīzes preču noliktavā Latvijas Republikā ir pievienots etilspirts, kas iegūts no lauksaimniecības izejvielām un ir dehidratēts (ar spirta saturu vismaz 99,5 tilpumprocenti), attiecīgajiem produktiem (par 1000 litriem): 1) nodokli aprēķina pēc likmes 256 lati, ja pievienotā absolūtā spirta saturs veido 5,0 tilpumprocentus no kopējā produktu daudzuma; 2) nodokli aprēķina pēc likmes 80,7 lati, ja pievienotā absolūtā spirta saturs veido no 70 līdz 85 tilpumprocentiem (ieskaitot) no kopējā produktu daudzuma;	Esošs	

7. Tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz AER	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	Konkursa mērķis ir oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, nodrošinot pāreju no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz tehnoloģijām, kurās izmanto AER.	Konkursa pieejamais finansējums ir 8082346 latu: Latvijas Republikas pilsētu vai novadu pašvaldībām un izglītības iestādēm – 2 108 412 latu; Latvijas Republikā reģistrētiem sīkiem (mikro), maziem un vidējiem komersantiem, kā arī zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētām zinātniskajām institūcijām – 5 973 934 latu.	Esošs	2010.gada 4.jūnijs - 2010.gada 4.augusts
8. Sabiedrības izpratnes attīstīšana par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	Konkursa mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām, sekmējot informētu lēmumu pieņemšanu un videi nekaitīgu rīcību.	Projekta iesnieguma iesniedzējs ir: 1. Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums vai arī Latvijas Republikā reģistrēts komersants, kura izdevums ir reģistrēts Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra masu informācijas līdzekļu reģistrā, ja izdevuma vai tīmekļa vietnes auditorija atbilst finanšu instrumenta mērķiem; 2. Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums ar vienu vai vairākiem projekta sadarbības partneriem, kuru darbības joma ir vides izglītība vai enerģijas taupīšanas pasākumu popularizēšana; 3. Latvijas Republikā reģistrēta biedrība, kas pārstāv būvniecības un arhitektūras, enerģētikas, būvniecības inženierzinātņu vides jomas speciālistus, energoauditorus, vai arī biedrība, kas ir Eiropas Tirdzniecības kameru apvienības biedrs ar vienu vai vairākiem projekta sadarbības partneriem.	Plānots	2010.gada jūlijs - 2010.gada augusts
9. Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu ēkās	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	Konkursa mērķis ir oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, samazinot siltumenerģijas un siltumenerģijas patēriņu elektroenerģijas Latvijas Republikas valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu ēkās.	Projektu iesniedzēji ir valsts vai pašvaldību profesionālās izglītības iestādes. Konkursa ietvaros pieejamais finanšu instrumenta finansējums ir 10 225 798 latu. Konkursa ietvaros vienam projektam pieejamais minimālais finanšu instrumenta finansējums ir 30 000 latu, maksimālais finanšu instrumenta finansējums – 1 000 000 latu.	Esošs	līdz 2010. gada 12. augustam
10. „Energoefektivitātes paaugstināšana pašvaldību ēkās”	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	Mērķis ir oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, samazinot siltumenerģijas patēriņu Latvijas Republikas pašvaldību sabiedriskajās ēkās un ēkās, kas nepieciešamas pašvaldību autonomo funkciju nodrošināšanai	Pašvaldības	Esošs	No 2009. gada jūlija
11. Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu tehnoloģiju attīstīšana.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	Finansējumu ir paredzēts izlietot projektu atklātā konkursa veidā jaunu vides tehnoloģiju un produktu izstrādei, kas samazinātu siltumenerģijas patēriņu.	Projekta iesnieguma iesniedzējs (turpmāk – projekta iesniedzējs) ir Latvijas Republikas tiesības vai pastarpinātās pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona vai arī Latvijas Republikā reģistrēts komersants.	Esošs	No 2010. gada februāra
12. Energoefektivitātes paaugstināšana augstākās izglītības iestāžu ēkās.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	Rezultātā siltumenerģijas patēriņš apkurei nepārsniegs 100 kWh/m ² , bet oglekļa dioksīda emisiju samazinājuma efektivitātes rādītājs nebūs zemāks par 0,35 kgCO ₂ / LVL gadā. Vienlaicīgi projektu īstenošana sekmēs nodarbinātības pieaugumu būvniecības sektorā valstī.	Augstākās izglītības iestāžu ēkās	Esošs	Projektu iesniegšanas termiņš no 2010. gada 27. janvāra līdz 31. maijam.
13. Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ražošanas ēkās.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments	SEG emisiju samazināšana, kopā ieviešot AER un energoefektivitātes pasākumus.	Komersanti	Esošs	2010.g.20.oktobris - 2012.g.decembris
14. Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai pašvaldību ēkās (pašvaldību ēku II kārtā.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	SEG emisiju samazināšana, ieviešot kompleksu risinājumu – AER kopā ar energoefektivitāti, ieskaitot elektroenerģijas taupīšanas pasākumus	Pilsētu un novadu pašvaldības	Esošs	2010.gada 6.septembris - 2011.gada 1.decembris

15. Atbalsts tehnoloģiju pārejai no fosilajiem uz AER	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	SEG emisiju samazināšana, nomainot fosilo kurināmo ar atjaunojamo gan elektroenerģijas, gan siltuma ražošanā	Mikro, mazie, vidējie komersanti; LR pilsētu un novadu pašvaldības; izglītības iestādes. Neietver biogāzes projektus un biomasas koģenerācijas projektus.	Esošs	2010.gada 6.augusts - 2011.gada decembris.
16. AER izmantošana transporta sektorā.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	Transportlīdzekļu pārveidošana biodegvielas izmantošanai (biogāze, augu eļļa, biodīzeļdegviela, bioetanolis)	Komersanti	Plānots	
17. AER izmantošana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	SEG emisiju samazināšana, palielinot AER izmantošanu siltuma un elektroenerģijas ražošanā	Komersanti un pašvaldības. Atbalsta visus AER veidus, sevišķi atkritumu sektorā.	Plānots	2010.gada novembris – 2012.gada decembris
18. AER izmantošana mājsaimniecību sektorā.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	SEG emisiju samazināšana, ieviešot mikroģenerāciju mājsaimniecībās	Fiziskas personas un dzīvokļu īpašnieku biedrības	Plānots	2010.gada novembris – 2012.gada decembris
19. Siltumenerģijas zema patēriņa ēku pilotprojekti.	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	SEG emisiju samazināšana, palielinot ēku energoefektivitāti un izmantojot AER.	Komersanti, fiziskas personas, pašvaldības, valsts iestādes	Plānots	2010.gada novembris – 2012.gada decembris.
20. Sabiedrības izpratnes attīstīšana par siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	veicināt sabiedrības izpratni par SEG emisiju samazināšanas nozīmi un iespējām, sekmējot informētu lēmumu pieņemšanu un videi nekaitīgu rīcību	Komersanti un biedrības	Plānots	2010.gada novembris - 2011.gada decembris
21. SEG gāze emisiju samazināšana pašvaldību apgaismojumā	Klimata pārmaiņu finanšu instruments.	veicināt SEG emisiju samazināšanu, uzstādot efektīvākus gaismas ķermeņus ielu un gājēju ceļiņu apgaismojuma nodrošināšanai pašvaldībās	Pašvaldības un iestādes, kas nodrošina ielu un gājēju ceļiņu apgaismojumu un kurām pieder nomaināmie gaismas ķermeņi	Plānots	2011.gada janvāris-2012.gada 1.jūlijs
21. Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās izcelsmes biomasas.	Valsts un ES atbalsts lauku un zivsaimniecības attīstībai.	Apakšpasākuma mērķis ir atbalstīt komersantus, kas nodrošina enerģijas ražošanu no lauksaimnieciskās vai mežsaimnieciskās izcelsmes biomasas, paredzot pārdot 2.kapitālsabiedrība, kuras dalībnieks ir juridiska persona, kas ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju, vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem par kooperatīvo sabiedrību atbilstības kritērijiem ir atzīta par atbilstīgu lauksaimniecības kooperatīvo sabiedrību, un kuras biedri ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju, un kurai pieder ne mazāk kā 51 procents no kopējā kapitālsabiedrības daļu skaita..	Atbalsta pretendents ir: 1.komersants, kas ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju, vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem par kooperatīvo sabiedrību atbilstības kritērijiem ir atzīta par atbilstīgu lauksaimniecības kooperatīvo sabiedrību, un kuras biedri ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju, un kurai pieder ne mazāk kā 51 procents no kopējā kapitālsabiedrības daļu skaita..	Esošs	2010. gada pieteikumu iesniegšanas termiņš beidzies 7.jūnijā.
22. Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)	Valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauku un zivsaimniecības attīstībai.	Pasākuma mērķis ir veicināt ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību vai nodarbinātību lauku teritorijā un dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos. Kurināmā ražošana no lauksaimniecības un mežsaimniecības produktiem ir iekļauta aktivitātē "Esošās saimnieciskās darbības attīstība vai dažādošana" un tajā atbalsta malkas, šķeldas, kokogļu, granulu un briķešu ražošanu. Tāpat atbalstāma ir arī šāda	Atbalsta pretendenti: 1) apakšpasākumā 312(311)/1 "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai" - fiziska persona, kas vēlas dibināt jaunu mikrouzņēmumu, vai juridiska persona, kuras pamatkapitālā ir vairāk nekā 75 procenti privātā kapitāla daļu un kura atbilst mikrouzņēmuma definīcijai saskaņā ar Komisijas Regulas Nr.800/2008 I pielikumā noteikto klasifikāciju; 2) apakšpasākumā 312(311)/2 "Ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošana" - fiziska vai juridiska persona, kura ražo Eiropas Kopienas dibināšanas līguma I pielikumā minētos lauksaimniecības produktus saskaņā ar Komisijas 2006.gada 15.decembra Regulas (EK) Nr.1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr.1698/2005 par	Esošs	Sestās kārtas projektu iesniegumu iesniegšanas termiņš jau beidzies, nākamās kārtas projektu iesniegumu iesniegšanas termiņi šobrīd nav zināmi.

		nozare: elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (NACE 2.red. D sadaļas 35.nodaļa), izņemot gāzes ražošanu un gāzveida kurināmā sadali, izmantojot cauruļvadus (NACE 2.red. D sadaļas 35.2 grupa).	atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), 35.pantu. Atbalsta pretendenta ienēmumi no lauksaimnieciskās darbības ir ne mazāk kā 51 procents. Ja atbalsta pretendents ir juridiska persona, tās pamatkapitālā ir vairāk nekā 75 procenti privātā kapitāla daļu. Šajā apakšpasākumā atbalsta pretendenti var būt mikrouzņēmumi, mazie un vidējie saimnieciskās darbības veicēji, kas atbilst Komisijas Regulas Nr.800/2008 I pielikumā noteiktajai definīcijai, kā arī lielie saimnieciskās darbības veicēji, kas atbilst Komisijas Regulas Nr.800/2008 2.panta 8.punktā noteiktajai definīcijai.		
23. AER izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība	Kohēzijas fonds	Aktivitātes mērķis ir būtiski paaugstināt elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas apjomus no AER, tādējādi mazinot Latvijas atkarību no primāro enerģijas resursu importa.	Siltumenerģijas un elektrības lietotāji, pašvaldības un komersanti.	Esošs	Sākot ar 2009.gada 12.martu.
24. Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai	Kohēzijas fonds	Aktivitātes mērķis ir būtiski paaugstināt siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, samazināt siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un sekmēt fosilā kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamiem vai citu veidu kurināmiem.	Siltumenerģijas lietotāji, pašvaldības un komersanti.	Esošs	Sākot ar 2009.gada 12.martu.
25. Piemaksa par atjaunojamās elektroenerģijas ražošanu (Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”)	Piemaksa par saražoto elektroenerģiju	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	Tiesības saņemt piemaksu ir atjaunojamās enerģijas ražotājam, kas elektroenerģiju ražo Latvijas Republikas teritorijā, Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, Latvijas Republikas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā, par saražoto un elektroenerģijas tirgū pārdoto atjaunojamo elektroenerģiju.	Plānots	
26. Piemaksa siltumenerģijas ražotājam (Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”)	Piemaksa par saražoto siltumenerģiju	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	(1) Enerģijas ražotājs, tai skaitā enerģijas ražotājs, kurš nodarbojas ar centralizētu siltumapgādi vai centralizētu dzesēšanu vai enerģijas ražotājs, kas enerģiju izmanto ražošanas cikla vai jebkuru citu produktu ražošanas nodrošināšanai, var saņemt atbalstu: 1) tādas enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai, kas siltumenerģijas ražošanai izmanto biomasu, biogāzi vai bioloģiskos šķidros kurināmos; 2) enerģijas ražošanas iekārtu, kurās izmanto fosilos energoresursus, pārejai uz enerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto AER; 3) siltumenerģijas ražošanas efektivitātes paaugstināšanai, samazinot siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās.	Plānots	
27. Pārvades sistēmas operators sedz atbalsts.	Netiešais valsts atbalsts.	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	1) atjaunojamās enerģijas ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu līdz 500 kilovatiem (ieskaitot), pieslēguma izmaksas pārvades sistēmas operators kompensē pilnā apmērā; 2) atjaunojamās enerģijas ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu no 500 kilovatiem līdz vienam megavatom (ieskaitot), pieslēguma izmaksas sadales sistēmas operators kompensē pilnā apmērā; 3) atjaunojamās enerģijas ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu no viena megavata līdz pieciem megavatiem (ieskaitot), pieslēguma izmaksas sadales sistēmas operators kompensē 50% apmērā;	Plānots	

28. Obligātais biodegvielas piejaukums fosilajai degvielai 4,5 - 5 tilpumprocentu apmērā no kopējā gala produkta daudzuma	Veicināšanas pasākums	Biodegvielas ražošanas un patēriņa veicināšana, lai sasniegtu Biodegvielas likuma 5,75% noteikto mērķi no kopējā tautsaimniecībā esošā transportam paredzētās degvielas daudzuma.	Latvijā ir atļauts realizēt dīzeļdegvielu tikai ar biodīzeļdegvielas saturu 4,5-5 tilpumprocenti no kopējā galaprodukta daudzuma, kā arī benzīnu ar pievienotu bioetanolu 4,5-5 tilpumprocenti no kopējā benzīna tilpuma. Prasība par obligāto 5% biodegvielas piejaukumu neattiecas uz arktiskos un bargos ziemas apstākļos izmantojamu 0., 1., 2., 3. un 4.klases dīzeļdegvielu. Obligātais biodegvielas piejaukums attiecas uz mērenā klimata apstākļos izmantojamo A, B, C, D, E, un F kategorijas dīzeļdegvielu un 95.markas benzīnu.	Esošs	Sākot ar 2009.gada 1.oktobri
29. Direktīvas 2009/28/EK Ilgtspējības kritērijiem atbilstošas Biodegvielas izmantošanas galapatēriņā veicināšana	Veicināšanas pasākums	Biodegvielas likuma 5.pants nosaka Pašvaldību kompetenci Biodegvielu veicināšanā.	Pienākums iekļaut Ilgtspējības kritērijiem atbilstošu Biodegvielu izmantojošu transportu pašvaldību transporta iepirkumos un izvērtēt iespēju pārejai no fosilās degvielas uz Ilgtspējības kritērijiem atbilstošu Biodegvielu	Plānots	Sākot ar 2011.gada 1.janvāri
30. Nodokļa atvieglojums. (Likums „Elektroenerģijas nodokļa likums”)	Netiešais atbalsta veids – nodokļa atvieglojuma veidā.		Elektroenerģijas nodokļa likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka (1) No nodokļa ir atbrīvota elektroenerģija, kas iegūta: 1)no AER; 2)hidroelektrostacijās; 3) koģenerācijas elektrostacijās, kas atbilst normatīvajos aktos par elektroenerģijas ražošanu koģenerācijas procesā noteiktajiem efektivitātes kritērijiem.	Esošs	Sākot ar 2009.gada 7.jūliju
31. Atbalsts tādas enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanai, kas siltumenerģijas ražošanai izmanto biomasu, biogāzi vai bioloģiskos šķidros kurināmos (Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”)	Valsts, ES vai cits finansējums	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	Paredzēts noteikt, ka atbalstu var saņemt enerģijas ražotājs, tai skaitā enerģijas ražotājs, kurš nodarbojas ar centralizētu siltumapgādi vai centralizētu dzesēšanu vai enerģijas ražotājs, kas enerģiju izmanto ražošanas cikla vai jebkuru citu produktu ražošanas nodrošināšanai.	Plānots	
32. Atbalsts enerģijas ražošanas iekārtu, kurās izmanto fosilos energoresursus, pārejai uz enerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus (Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”)	Valsts, ES vai cits finansējums	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	Paredzēts noteikt, ka atbalstu var saņemt enerģijas ražotājs, tai skaitā enerģijas ražotājs, kurš nodarbojas ar centralizētu siltumapgādi vai centralizētu dzesēšanu vai enerģijas ražotājs, kas enerģiju izmanto ražošanas cikla vai jebkuru citu produktu ražošanas nodrošināšanai.	Plānots	
33. Atbalsts siltumenerģijas ražošanas efektivitātes paaugstināšanai, samazinot siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās (Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”)	Valsts, ES vai cits finansējums	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	Paredzēts noteikt, ka atbalstu var saņemt enerģijas ražotājs, tai skaitā enerģijas ražotājs, kurš nodarbojas ar centralizētu siltumapgādi vai centralizētu dzesēšanu vai enerģijas ražotājs, kas enerģiju izmanto ražošanas cikla vai jebkuru citu produktu ražošanas nodrošināšanai.	Plānots	
34. Atbalstu jaunām vai fosilo kurināmo aizvietojošām biomasas stacijām siltuma ražošanai (siltumu ģenerējošām iekārtām) ar jaudu	Valsts, ES vai cits finansējums	Atjaunojamās enerģijas izmantošanas un enerģijas, kas ražota no AER konkurētspējas veicināšanai.	Paredzēts noteikt, ka atbalstu var saņemt enerģijas ražotājs, tai skaitā enerģijas ražotājs, kurš nodarbojas ar centralizētu siltumapgādi vai centralizētu dzesēšanu vai enerģijas ražotājs, kas enerģiju izmanto ražošanas cikla vai jebkuru citu produktu ražošanas nodrošināšanai.	Plānots	

virs 10 MW (Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”)					
---	--	--	--	--	--

Avots: Ekonomikas ministrija

4.2. Konkrēti pasākumi Direktīvas 2009/28/EK 13., 14., 16. un 17. līdz 21. panta prasību izpildei

4.2.1. Administratīvas procedūras un apkārtnes plānošana (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 1. punkts)

(a) Uzskaitīt pašreizējos valsts un attiecīgā gadījumā reģionālos tiesību aktus, kas attiecas uz atļauju izsniegšanas, sertifikācijas un licencēšanas procedūrām un apkārtnes plānošanu un ko piemēro ražotnēm un saistītai pārvades un sadales tīkla infrastruktūrai:

Lai uzsāktu un veiktu enerģijas ražošanu no AER Latvijā, nepieciešams saņemt sekojošas atļaujas:

1. Ekonomikas ministrijas izdota atļauja elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu jaudu ieviešanai saskaņā ar 2009. gada 11. augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 883 “Noteikumi par atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai”;

2. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) izsniegta licence normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos saskaņā ar 2005. gada 30. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 664 „Sabiedrisko pakalpojumu licencēšanas noteikumi”;

3. Elektroenerģijas sistēmas operatora atļauja elektrostacijas pieslēgšanai sistēmai;

4. Vides pārraudzības valsts biroja lēmums par ietekmes uz vidi novērtējumu vai Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes izdotie tehniskie noteikumi Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” attiecas uz spēkstacijām ar nozīmīgu ietekmi uz vidi (hidroelektrostacijas, lielie vēja parki, lielie biogāzes kompleksi);

5. Valsts vides dienesta Reģionālās vides pārvaldes izsniegta atļauja par piesārņojošu darbību;

6. Reģionālās vides pārvaldes izsniegta atļauja emitēt siltumnīcefekta gāzes;

7. Ja ražotājs vēlas pretendēt uz tiesību iegūšanu pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, Ekonomikas ministrijas izsniegts lēmums par kvalificēšanos obligātajam iepirkumam vai par tiesību piešķiršanu saņemt garantētu maksu par uzstādīto elektrisko jaudu;

8. SPRK apstiprināts siltumenerģijas un elektroenerģijas tarifs.

Tiesību akti būvniecības jomā:

1. Teritorijas plānošanas likums;

2. Būvniecības likums;

3. Aizsargjoslu likums;

4. likums „Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu”;

- MK 2005. gada 5. aprīļa noteikumi Nr.236 „Plānošanas reģiona teritorijas plānošanas noteikumi”;

- MK 2009. gada 5. oktobra noteikumi Nr. 1148 „Vietējās pašvaldības plānošanas noteikumi”;
- MK 2006. gada 14. februāra noteikumi Nr.121 „Kārtība, kādā piešķir mērķdotāciju plānošanas reģionu, rajonu un vietējo pašvaldību teritorijas plānojumu un to grozījumu izstrādei”;
- MK 2009. gada 30. jūnija noteikumi Nr.689 "Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”;
- MK 2004. gada 23. marta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
- MK 2006. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 496 "Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība”;
- MK 2007. gada 20. februāra noteikumi Nr.131 "Aizsargjoslu noteikšanas metodika ap aizsprostiem”;
- MK 2006. gada 27. jūnija noteikumi Nr. 508 "Noteikumi par aizsargjoslām ap valsts aizsardzības objektiem un šo aizsargjoslu platumu”;
- MK 2004. gada 28. septembra noteikumi Nr. 806 "Meža zemes transformācijas noteikumi”;
- MK 1997. gada 1. aprīļa noteikumi Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi”;
- MK 2000. gada 2. maija noteikumi Nr.168 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005-99 „Inženierizpētes noteikumi būvniecībā””;
- MK 2001. gada 27. marta noteikumi Nr.142 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-00 “Būvniecības prasības būvē””;
- MK 2003. gada 25.jūnija noteikumi Nr. 342 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 304-03 “Būvdarbu autoruzraudzības noteikumi””;
- MK 2004. gada 10. februāra noteikumi Nr. 75 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 303-03 “Būvuzraudzības noteikumi””;
- MK 2004. gada 13.aprīļa noteikumi Nr. 299 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā”;
- MK 2004. gada 28.decembra noteikumi Nr. 1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās”;
- MK 2005. gada 28. jūnija noteikumi Nr. 454 „Noteikumi par civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu būvniecībā”;
- MK 2006. gada 17.oktobra noteikumi Nr. 852 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 229-06 “Hidroelektrostaciju hidrotehniskās būves””;
- MK 2005. gada 8.novembra noteikumi Nr. 841 „Elektroapgādes būvju būvniecības kārtība”;
- MK 2007. gada 11.decembra noteikumi Nr. 866 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-07 „Būvju ugunsdrošība””;
- MK 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 261 „Meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība”;
- MK 2010. gada 26.janvāra noteikumi Nr. 70 „Noteikumi par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma programmām un deklarācijām”;
- MK 2006. gada 30. maija noteikumi Nr. 424 "Hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma sertifikātu izsniegšanas un anulēšanas kārtība”;
- MK 2006. gada 25. aprīļa noteikumi Nr. 319 "Noteikumi par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju valdītāja civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu”;
- MK 2003. gada 25. februāra noteikumi Nr. 93 „Aizsprostu un hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma kontrolmērietaišu aizsardzība un aizsargjoslu noteikšanas metodika”;
- MK 2003. gada 25.februāra noteikumi Nr. 94 „Aizsargjoslu noteikšanas metodika ūdens akvatorijās augšpus un lejpus aizsprostiem”.

Pašvaldību atļaujas:

Saskaņā ar vietējās pašvaldības apbūves noteikumiem izdota vietējās pašvaldības būvatļauja, ja darbība saistīta ar būvniecības nepieciešamību, ņemot vērā vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu vai detālplānojums (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem).

(b) attiecīgās ministrija/iestādes un to uzdevumi/pilnvaras

1. Enerģētikas pārvaldi īsteno: Ekonomikas ministrija;
2. Enerģētikas nozari kontrolē un regulē: Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju regulators;
3. Vietēja plānošana: pašvaldība;
4. Vietējā pašvaldība: apstiprina teritorijas plānošanas dokumentus un izdod būvatļauju;

5. Par vides kontroli atbildīgā iestāde: Valsts vides dienests.

(c) noteikumus paredzēts pārskatīt, ieviešot Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 1. punktā minētos piemērotos pasākumus, līdz [datums]

Noteikumus nepieciešamības gadījumā, ieviešot Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 1. punktā minētos piemērotos pasākumus, paredzēts pārskatīt 2011.gadā.

(d) pašreizējo un plānoto reģionālā/vietējā līmeņa pasākumu (ja ir) kopsavilkums:

Vietējām pašvaldībām šobrīd nav noteikta obligāta prasība veikt vietējā līmeņa pasākumus.

Paredzēts uzdot veikt grozījumi plānošanas dokumentos un apbūves noteikumos, lai iestrādātu tajos ar AER izmantošanas veicināšanu saistītas prasības, kas ir iestrādāti likumā „Atjaunojamās enerģijas likums”.

(e) vai ir konstatēti nevajadzīgi šķēršļi vai nesamērīgas prasības attiecībā uz atļauju izsniegšanas, sertifikācijas un licencēšanas procedūrām, kuras piemēro elektroenerģijas, apsildē un dzesēšanā izmantotas enerģijas ražošanai no atjaunojamajiem energoresursiem, kā arī biomasas pārveidošanai par biodegvielu vai citiem enerģijas produktiem un attiecībā uz saistīto pārvades un sadales tīklu infrastruktūru? Ja ir, tad kādi?

Latvijā nav nevajadzīgu šķēršļu vai nesamērīgu prasību attiecībā uz atļauju izsniegšanas, sertifikācijas un licencēšanas procedūrām, kuras piemēro elektroenerģijas, apsildē un dzesēšanā izmantotas enerģijas ražošanai no AER, kā arī biomasas pārveidošanai par biodegvielu vai citiem enerģijas produktiem un attiecībā uz saistīto pārvades un sadales tīklu infrastruktūru.

Analizējot administratīvās procedūras, lai gan enerģijas ražošanas no AER attīstībai Latvijā šķēršļi netiek likti, Latvija regulāri izvērtē ieviesto administratīvo procedūru termiņu pamatotību.

Analizējot atļauju izsniegšanas termiņus, var secināt, ka, ņemot vērā izskatāmo dokumentu apjomus un izvērtēšanas procedūras, šobrīd ieviestie termiņi ir pamatoti. Garākie saņemšanas termiņi ir atļaujām A kategorijas piesārņojošo darbību gadījumos.

Lai veicinātu jaunu enerģijas jaudu ieviešanu, izstrādājot tiesību aktus AER jomā, tiks vērtēta nepieciešamība pārskatīt lēmumu pieņemšanas un licenču izsniegšanas, sistēmas pieslēguma un tarifu aprēķina procedūru termiņus, nepieciešamības gadījumā tos saīsinot.

(f) kurš pārvaldes līmenis (vietējais, reģionālais vai valsts) atbild par atjaunojamās enerģijas iekārtu atļauju izsniegšanu, sertifikāciju un licencēšanu un par apkārtnes (teritorijas) plānošanu? (Ja tas ir atkarīgs no iekārtas veida, raksturot sīkāk.) Ja ir iesaistīts vairāk nekā viens līmenis, kā notiek dažādu līmeņu darba koordinēšana? Kā turpmāk paredzēts pilnveidot dažādu atbildīgo iestāžu darba koordinēšanu?

Esošā situācija:

Atļaujas un licences tiek izsniegtas nacionālajā līmenī, teritorijas plānošana un būvniecība tiek pārzināta vietējā līmenī, būvniecības atļaujas izsniedz vietējā līmenī. Starp šiem diviem līmeņiem koordinācija nepastāv.

Plānotā situācija:

Par paraugu izmantojot nacionālo energoplānošanu, plānots ieviest vietēja

līmeņa energoplānošanu. Ar likumprojektu „Atjaunojamās enerģijas likums”, kas ir izstrādes stadijā, plānots uzdot pašvaldībām izvērtēt vietējās pašvaldības teritoriālā plānojuma atbilstību atjaunojamās enerģijas likumam un valsts rīcības plānam un nepieciešamības gadījumā papildināt pašvaldību plānošanas dokumentus ar atjaunojamo enerģiju ražotņu plānoto daudzumu un izvietojumu.

(g) kā tiek panākts, lai pieteikuma iesniedzējiem būtu pieejama plaša informācija par atļauju izsniegšanas, sertifikācijas un licencēšanas pieteikumu apstrādi un par piedāvāto palīdzību? Kādu informāciju un palīdzību pieteikšanās procesā var saņemt potenciālie jaunu atjaunojamās enerģijas iekārtu pieteikumu iesniedzēji?

Atbildīgās iestādes nodrošina visa veida informācijas pieejamību.

(h) kā tiek veicināta horizontāla koordinācija starp dažādām administratīvām iestādēm, kas atbild par atsevišķām daļām atļaujas izdošanas procesā? Cik procedūras posmi vajadzīgi, lai saņemtu galīgo atļauju vai licenci? Vai visus posmus koordinē "vienas pieturas aģentūra"? Vai ir iepriekš zināmi pieteikumu apstrādes termiņi? Kāds ir vidējais laikposms, kurā tiek pieņemts lēmums par pieteikumu?

Latvijā nav noteikta „vienas pieturas aģentūra”.

Ekonomikas ministrija ir sagatavojusi un nosūtījusi parakstīšanai starpresoru vienošanos „Par informācijas apmaiņu par saimnieciskās darbības aprobežojumiem Latvijas Republikas teritoriālās jūras un ekskluzīvās ekonomiskās zonas izmantošanā”, kas paredz pušu sadarbību un savstarpēja informācijas apmaiņu atbilstoši pušu kompetencei par Latvijas Republikas teritoriālās jūras un ekskluzīvās ekonomiskās zonas teritoriju izmantošanu elektroenerģijas ražošanas iekārtu ieviešanas atļaušanai, zemes dzīļu izmantošanai, tajā skaitā ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves licences laukumu noteikšanai, tādējādi veicinot institūciju sadarbību atļaujas izdošanas procesā, ko ne visi normatīvie akti paredz. Starpresoru vienošanās ietvaros veiktā sadarbība mazinās atļaujas izdošanas laiku, jo informācija nebūs jāiegūst Administratīvā procesa likuma 59.panta kārtībā, kas var aizņemt vismaz mēnesi. Turklāt, atļaujas izsniegšanas procesā tiks saņemts visu attiecīgajā jomā iesaistīto institūciju saskaņojums, kas mazinās risku personai, ka tai izdoto atļauju, kāda attiecīgajā jomā iesaistītā institūcija nepieņem.

Termiņi pieteikumu izskatīšanai un atļauju saņemšanai dažādās administratīvajās iestādēs ir sekojoši:

5.1. tabula

	Atļaujas veids	Atbildīgā iestāde	Lēmuma pieņemšanas laiks, dienas
1.	Licences izsniegšana	SPRK	30
2.	Atļauja, lai pieslēgtos sistēmai	Sistēmas operators	60
3.	Atļauja jaunu jaudu ieviešanai	Ekonomikas ministrija	30
4.	Vides pārraudzības valsts biroja lēmums - atzinums saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz	Vides pārraudzības valsts birojs	60

	vidi novērtējumu”		
5.	Tehniskie noteikumi	Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde	20
6.	Atļauja par piesārņojošu darbību	Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde	A darbībai – 180 B darbībai – 90 C darbībai - 30
7.	Atļauja emitēt siltumnīcefekta gāzes	Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde	90
8.	Lēmums par kvalificēšanos obligātajam iepirkumam / garantētai maksai par uzstādīto elektrisko jaudu	Ekonomikas ministrija	30
9.	Siltumenerģijas un/vai elektroenerģijas tarifs	SPRK	90

Avots: Ekonomikas ministrija

Atjaunojamās enerģijas jomā nepastāv speciāli izveidota "vienas pieturas aģentūra".

Lai nodrošinātu būvniecības procesu ātrāku saskaņošanu, Ekonomikas ministrija ir uzsākusi ERAF finansētu projektu „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde”, kura ietvaros paredzēts elektronizēt būvniecības informācijas un dokumentācijas apriti, tādējādi uzlabojot būvniecībā iesaistīto pušu sadarbības līmeni un samazinot saskaņošanai nepieciešamos termiņus.

(i) vai atļauju izsniegšanas procesā tiek ņemtas vērā dažādu atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju īpatnības? Ja tiek ņemtas vērā, raksturot sīkāk, kā tas notiek. Ja ne – vai ir plānots tās turpmāk ņemt vērā?

Likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” klasificē enerģētiku kā valsts regulējamo nozari. Pamatojoties uz likumu “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”, Ministru kabinets 2009. gada 27. oktobrī ir izdevis noteikumus Nr. 1227 „Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem”, nosakot, ka elektroenerģijas apgādē nepieciešams regulēt elektroenerģijas ražošanu elektrostacijās, kuru uzstādītā elektriskā jauda ir lielāka par vienu megavatu, elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu koģenerācijā, kur koģenerācijas iekārtu kopējā uzstādītā elektriskā jauda ir lielāka par vienu megavatu. Siltumenerģijas apgādē nepieciešams regulēt siltumenerģijas ražošanu iekārtās ar kopējo uzstādīto siltuma jaudu, kas lielāka par vienu megavatu. Attiecīgās licences izsniedz SPRK.

Obligātā iepirkuma ietvaros iepērkamās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas formulas ir noteiktas, pamatojoties uz dažādajiem ražošanas iekārtu investīciju atmaksāšanās termiņiem, ņemot vērā uzstādītās elektriskās jaudas lielumu.

Papildus ir jāņem vērā prasības par nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu un izmantoto tehnisko risinājumu izvērtējums, izsniedzot A vai B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas.

(j) vai pastāv īpašas procedūras, piemēram, vienkārša paziņošana, attiecībā uz mazām decentralizētām iekārtām (piemēram, saules baterijas uz ēkām vai biomasas katli ēkās)? Ja tādas ir, raksturojiet procedūras posmus. Vai noteikumi ir plaši pieejami iedzīvotājiem? Kur tos publicē? Vai turpmāk ir plānots ieviest vienkāršas paziņošanas procedūras? Ja ir plānots, tad uz kādām iekārtām/sistēmām tās attieksies? (Vai ir iespējama neto uzskaitē?)

Esošais regulējums:

Šobrīd nav ieviestas īpašas procedūras mazām decentralizētām iekārtām.

Plānotais regulējums:

Latvijā izstrādes stadijā ir normatīvie akti neto uzskaites ieviešanai, lai veicinātu atjaunojamās elektroenerģijas patēriņa veicināšanu mājāsaimniecībās.

Latvijā ir plānots ieviest atjaunojamās enerģijas ražotņu reģistru, kurā tiek reģistrētas atjaunojamās enerģijas ražotnes, tajā skaitā autonomās siltumapgādes vai dzesēšanas sistēmas un tajās uzstādītie siltumenerģijas avoti, kuru nominālā jauda ir lielāka par 20 kilovatiem, un tajās izmantotie AER. Plānots, ka paziņošanas procedūra mazām decentralizētām iekārtām (jaudas diapazons vai īpašnieka veids) būs vienkāršotāka par ziņošanu par lielām iekārtām (jaudas diapazons, īpašnieka veids).

(k) kur ir publicēti maksājumi, kas jāveic, iesniedzot pieteikumus jaunu iekārtu atļauju izsniegšanai/licencēšanai? Vai šie maksājumi ir saistīti ar atļauju izsniegšanas administratīvajām izmaksām? Vai tiek plānots grozīt šos maksājumus?

Maksājumi veicami atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, līdz ar to informācija ir publiski pieejama. Šie normatīvie akti publiski pieejami laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", bezmaksas datu bāzē www.likumi.lv un normatīvo aktu informācijas sistēmā www.NAIS.lv.

(l) vai vietējām un reģionālajām administratīvajām iestādēm ir pieejamas oficiālas norādes par rūpniecības un dzīvojamo rajonu plānošanu, projektēšanu, būvniecību un atjaunošanu, lai uzstādītu ierīces un sistēmas, kas elektroenerģijai, siltumapgādei un dzesēšanai, tostarp centralizētajai siltumapgādei un dzesēšanai, izmanto atjaunojamās energoresursus? Ja šādu oficiālu norāžu nav vai tās nav pietiekamas, kā un kad šis jautājums tiks atrisināts?

Pašvaldības, izstrādājot teritorijas plānojumus, ņem vērā spēkā esošos normatīvos aktus un valsts līmeņa attīstības plānošanas dokumentus.

Enerģētikas likuma 51. panta pirmā daļa nosaka, ka pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū. Pamatojoties uz Enerģētikas likuma 51. panta otro daļu, pašvaldības savas administratīvās teritorijas plānojuma ietvaros, ņemot vērā vides un kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumus, kā arī vietējo AER izmantošanas un koģenerācijas iespējas un izvērtējot siltumapgādes drošumu un ilgtermiņa robežizmaksas, var noteikt siltumapgādes attīstību un izdodot saistošos noteikumus.

5 no Latvijas pilsētām (Rīga, Jelgava, Jēkabpils, Valmiera un Tukums) ir parakstījušas „Pilsētas mēru paktu”, kas ir Eiropas Komisijas un Reģionu komitejas iniciatīva, brīvprātīgi uzņemoties saistības par reģionālo Rīcības plānu izstrādi līdz 2020.gadam, kas satur arī AER izmantošanas palielināšanu reģiona

LV RES ACTION PLAN 2020

energobilancē. Rīga, kas aptver vienu trešo daļu valsts iedzīvotāju un dzīvojamā fonda, un vairāk kā 50% valsts centralizētās siltumapgādes, Rīcības plānu ir apstiprinājusi 2010.gada 6.jūlijā un nosūtījusi ES Pilsētu mēru pakta birojam.

Ir plānots ieviest vietēja līmeņa enerģijas plānus ar mērķi uzlabot koordinēšanu.

(m) vai notiek speciālas mācības darbiniekiem, kas apstrādā atjaunojamās enerģijas iekārtu atļauju izsniegšanas, sertificēšanas un licencēšanas pieteikumus?

Nenotiek īpašas apmācības darbiniekiem, kas darbojas atjaunojamās enerģijas iekārtu atļauju izskatīšanas un izsniegšanas jomā.

4.2.2. Tehniskās specifikācijas (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 2. punkts)

(a) vai atjaunojamās enerģijas tehnoloģijām jāatbilst noteiktiem kvalitātes standartiem, lai tās kvalificētos atbalsta shēmām? Ja tā ir, uz kurām iekārtām un kādiem kvalitātes standartiem šīs prasības attiecas? Vai pastāv valsts vai reģionālie standarti, kas pārsniedz Eiropas standartu prasības?

Atbalsta shēmās netiek iekļauti tādi reģionālie atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju standarti, kas atšķirtos no ES standartiem.

4.2.3. Ēkas (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 3. punkts)

(a) atsauc uz pašreizējiem valsts un reģionāliem tiesību aktiem (ja tādi ir) un vietējo tiesību aktu kopsavilkums attiecībā uz atjaunojamo avotu enerģijas īpatsvara pieaugumu ēku sektorā:

Ēku energoefektivitātes likums nosaka nepieciešamību tiekties uz AER izmantošanu, izvērtējot to izmantošanas iespējas. Ēku energoefektivitātes likuma 7. pants nosaka, ka, projektējot ēkas, kuru kopējā platība ir lielāka par 1000 kvadrātmetriem, ņem vērā tehniskos, vides un ekonomiskos apsvērumus, kā arī pašvaldības saistošos noteikumus un citus normatīvos aktus, lai izvērtētu iespēju kā alternatīvu risinājumu šajās ēkās lietot sistēmas, kurās izmanto AER, piemēram, decentralizētas energoapgādes sistēmas, koģenerācijas sistēmas, lokālās apkures un dzesēšanas sistēmas vai siltumsūkņus.

(b) atbildīgā(-ās) ministrija(-as)/iestāde(-es):

Atbildīgā institūcija ir Ekonomikas ministrija.

(c) noteikumi tiks pārskatīti (ja paredzēts) līdz [datums]

Ņemot vērā pārstrādātās Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti 6. panta 2. punkta prasības tiks pārskatīti plānošanu, būvniecību un ēku energoefektivitāti reglamentējošie normatīvie akti, nosakot prasību dokumentēt AER izmantošanas izvērtējumu pirmsprojekta vai projektēšanas stadijā. Paredzētais stāšanās spēkā datums: 2012. gada 1.janvāris.

(d) pašreizējo un plānoto reģionālā/vietējā līmeņa pasākumu kopsavilkums:

Vietēja un reģionāla līmeņa pasākumu plānošana ir pašvaldību kompetencē. Nepieciešama informatīvo kampaņu, semināru organizēšana, kuru mērķauditorija ir pašvaldības.

(e) vai būvniecības noteikumos un kodeksos ir noteikts minimālais līmenis atjaunojamās enerģijas izmantojumam? Kādas ir šīs prasības, un uz kādu ģeogrāfisko teritoriju tās attiecas? (Kopsavilkums.) Kādi šajos kodeksos ietverti pasākumi nodrošina atjaunojamās enerģijas izmantojuma īpatsvara pieaugumu ēku sektorā? Kas turpmāk tiek plānots saistībā ar šīm prasībām/pasākumiem?

Būvniecības normatīvos aktos nav noteikts minimālais līmenis atjaunojamās enerģijas izmantojumam.

Lai veicinātu atjaunojamās enerģijas izmantošanu ēkās, tiks pārskatīti plānošanu, būvniecību (īpaši, projektēšanu) un ēku energoefektivitāti reglamentējošie normatīvie akti un nepieciešamības gadījumā veikti attiecīgi grozījumi.

(f) kāds atjaunojamās enerģijas izmantojuma pieaugums tiek plānots līdz 2020. gadam? (Ja iespējams, izdalīt dzīvojamo sektoru (viengimenes un daudzdzīvokļu), komercsektoru, sabiedriskās ēkas un rūpniecību.) (Atbildot uz šo jautājumu, var izmantot 6. tabulu. Datus var sniegt par katru gadu vai par noteiktiem gadiem. Jāietver gan no atjaunojamajiem energoresursiem ražotas apsildē un dzesēšanā izmantotas enerģijas, gan elektroenerģijas patēriņš.)

Pašreiz lielāko daļu no AER izmantošanas ēkās sastāda biomasas, kas galvenokārt tiek izmantota individuālai apkurei savrupmājās un centralizētai siltumapgādei daudzdzīvokļu ēkās. Centralizētai siltumapgādei Latvijā ir nozīmīga loma, jo apmēram līdz 70% no mājtsaimniecībām ir pieslēgtas šai siltumapgādes sistēmai. Mājtsaimniecības patērēja 62,5% no centralizētā siltumapgādē patērētā siltumenerģijas daudzuma 2008. gadā. Dati par AER izmantošanu rūpniecības ēkās nav pieejami, bet tas ir nenozīmīgs salīdzinot ar pārējiem sektoriem.

6.tabula

Paredzamais atjaunojamās enerģijas īpatsvars ēku sektorā (%)

	2005		2010		2015		2020	
	<i>AE-A*</i>	<i>AE-E*</i>	<i>AE-A</i>	<i>AE-E</i>	<i>AE-A</i>	<i>AE-E</i>	<i>AE-A</i>	<i>AE-E</i>
Dzīvojamais sektors	61	44,9	64	44,7	66	51,4	72	59,8
Komercpatērētāji	30	44,9	30	44,7	34	51,4	44	59,8
Sabiedriskais sektors	NI	NI	NI	44,7	NI	NI	NI	NI
Rūpniecība	NI	NI	NI	44,7	NI	NI	NI	NI
KOPĀ	45,5	44,9	47	44,7	50	51,4	58	59,8

AE-A atjaunojamie energoresursi apsildē un dzesēšanā

AE-E atjaunojamie energoresursi elektroenerģijā, kas ietver centralizēto elektroenerģijas apgādi

NI – nav informācijas

Avots: Ekonomikas ministrija

Galvenie darbības virzieni AER izmantošanas palielināšanai apkurei un dzesēšanai ir:

- Samazināt enerģijas patēriņa daļu apkurei un dzesēšanai ēkās, veicot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus;

- Palielināt AER daļu apkurei un dzesēšanai jaunajās ēkās, tajā skaitā pakalpojumu sektorā un sabiedriskā sektorā;
- Palielināt AER daļu centralizētās siltumapgādes sektorā.

6.tabulā ir apkopota informācija par plānoto AER izmantošanas palielināšanu ēkās. Nākotnē papildus jau plaši izmantotai biomasai siltumapgādei ēkās ir paredzēts izmantot saules kolektorus siltā ūdens apgādei, saules PV elektroenerģijas ražošanai un siltumsūkņus.

(g) vai valsts politika paredz minimālās atjaunojamās enerģijas izmantojuma prasības jaunām un atjaunojamām ēkām? Ja paredz, kādas ir šīs prasības? Ja ne – kā šāda iespēja tiks izskatīta līdz 2015. gadam?

Politikas dokumentos nav noteiktas minimālās atjaunojamās enerģijas izmantojuma prasības jaunām un atjaunojamām ēkām.

Lai noteiktu politiku minimālās atjaunojamās enerģijas izmantojuma prasības jaunām un atjaunojamām ēkām, Ekonomikas ministrija veiks attiecīgas iestrādes būvniecības politikas pamatnostādnēs līdz 2012. gadam.

(h) kā tiek plānots panākt, lai sabiedriskās ēkas valsts, reģionālā un vietējā līmenī rādītu priekšzīmi atjaunojamās enerģijas iekārtu izmantojumam vai kļūtu par "nulles enerģijas" ēkām no 2012. gada? (Ņemot vērā Ēku energoefektivitātes direktīvas prasības.)

Nepieciešamos pasākumus Ekonomikas ministrija iestrādās būvniecības politikas pamatnostādnēs līdz 2012. gadam, īpaši attiecībā uz no jauna būvējamām un rekonstruējamām ēkām.

(i) kā tiek veicināts energoefektīvu atjaunojamās enerģijas tehnoloģiju izmantojums ēkās? (Šādi pasākumi var attiekties uz biomasas katliem, siltumsūkņiem un saules siltumenerģijas iekārtām, kas atbilst ekomarķējuma prasībām vai citiem valsts vai Kopienas mēroga standartiem (sal. ar 13. panta 6. punkta tekstu).)

Ēku energoefektivitātes likuma 7. pants nosaka, ka, projektējot ēkas, kuru kopējā platība ir lielāka par 1000 kvadrātmetriem, ņem vērā tehniskos, vides un ekonomiskos apsvērumus, kā arī pašvaldības saistošos noteikumus un citus normatīvos aktus, lai izvērtētu iespēju kā alternatīvu risinājumu šajās ēkās lietot sistēmas, kurās izmanto AER, piemēram, decentralizētas energoapgādes sistēmas, koģenerācijas sistēmas, lokālās apkures un dzesēšanas sistēmas vai siltumsūkņus. Likuma 17. pants nosaka, ka ja ēkas apkures katla nominālā jauda ir lielāka par 20 kilovatiem vai apkures sistēma ir vecāka par 15 gadiem, energoauditors novērtē apkures katlu kopā ar apkures sistēmu, sniedz atzinumu par apkures katla efektivitāti un dod ieteikumus par tā nomaiņu vai citām iespējamām attiecīgās ēkas apkures sistēmas izmaiņām un alternatīviem risinājumiem, lai samazinātu enerģijas patēriņu un oglekļa dioksīda izmešu daudzumu.

Lai nodrošinātu, ka ēku siltumapgādes sistēmas tiktu projektētas un būvētas efektīvāk, nepieciešams pārskatīt būvniecību regulējošus normatīvos aktus, kas regulē attiecīgu sistēmu projektēšanu. Jāpārstrādā 23.09.2003. MK noteikumi Nr.534 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 231-03 „Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija””.

4.2.4. Noteikumi par informāciju (Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 1., 2. un 4. punkts)

(a) atsauce uz pašreizējiem valsts un/vai reģionāliem tiesību aktiem (ja ir), kas attiecas uz Direktīvas 2009/28/EK 14. pantā minētajām informācijas prasībām:

MK 2006. gada 5. decembra noteikumi Nr. 983 „Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi”.

Izstrādes procesā ir likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”.

(b) iestāde(-es), kas atbild par informācijas izplatīšanu valsts/reģionālajā/vietējā līmenī:

Par informācijas izplatīšanu valsts/reģionālajā/vietējā līmenī ir atbildīga Ekonomikas ministrija.

(c) pašreizējo un plānoto reģionālā/vietējā līmeņa pasākumu (ja ir) kopsavilkums:

Ekonomikas ministrijas mājas lapā tiek publicēta informācija. Latvijā ES programmas *Intelligent Energy Europa* ietvaros ir izveidotas trīs reģionālās enerģētikas aģentūras un ir plānotas vēl divas, kuru darbības mērķis ir energoefektivitātes paaugstināšanas veicināšana un AER izmantošanas publiskajā un privātajā sektorā veicināšana, kā arī, informācijas pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem par šiem jautājumiem.

(d) norādīt, kā visiem interesentiem (patērētājiem, būvniekiem, uzstādītājiem, arhitektiem, attiecīgo iekārtu un transportlīdzekļu piegādātājiem) tiek sniegta informācija par atbalsta pasākumiem, kas attiecas uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu elektroenerģijai, apsildei un dzesēšanai un transportam. Kas atbild par šīs informācijas atbilstību un publicēšanu? Vai pastāv atsevišķi informācijas resursi konkrētām mērķgrupām, piemēram, galapatērētājiem, būvniekiem, nekustamā īpašuma apsaimniekotājiem un mākleriem, uzstādītājiem, arhitektiem, lauksaimniekiem, atjaunojamo enerģiju izmantojošu iekārtu piegādātājiem, publiskajai pārvaldei? Vai patlaban notiek informācijas kampaņas un ir izveidoti pastāvīgi informācijas centri, vai šādi pasākumi tiek plānoti turpmāk?

Atbilstoši Informācijas atklātības likuma, kura mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt, 10.pantam, ievērojot labas pārvaldības principu, iestāde pēc savas iniciatīvas nodrošina piekļuvi noteikta veida vispārpieejamai informācijai, kā arī sniedz šādu informāciju pēc pieprasījuma.

Nav interneta vietnes, kurā būtu apkopota visa informācija par atbalsta pasākumiem, kas attiecas uz AER izmantošanu elektroenerģijai, apsildei un dzesēšanai un transportam. Publiska pieeja informācijai tiek nodrošināta šādā veidā:

- 1) iestādes māja lapā internetā;
- 2) publikācija oficiālajā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”;
- 3) iespēju robežās tiek rīkoti semināri interesentiem, u.tml.

Pamatinformācijai, piemēram, par atbalsta mehānismiem atjaunojamajām tehnoloģijām ir jābūt viegli pieejamai. Ir jāveicina zināšanu un tehnoloģiju izplatību atjaunojamās enerģijas jomā Latvijā. Tā kā internets piedāvā 24 stundu piekļuvi informācijai un informāciju ir viegli atjaunot, vispārīgās informācijas vietne varētu būt mājas lapā.

Nemot vērā sabiedrības pieaugošo interesi par AER, nepieciešama plašāka informācijas pieejamība. Tāpēc īpašiem informatīviem pasākumiem ir jābūt vērstiem uz šādiem mērķiem: jāapzina visas ieinteresētās puses un jāveido publiskas kampaņas par dažādiem pieejamiem AER risinājumiem.

Pieejai jābūt balstītai uz plašu informatīvu kampaņu vietējā līmenī, uzsverot AER kā klimata aizsardzības līdzekli.

Šīm darbībām jābūt veiktām divos līmeņos: pirmajā līmenī jābūt komunikācijai ar sabiedrību kopumā (preses konferences, mājas lapas, posteru un reklāmas, brošūras) un otrajā līmenī ir jākomunicē ar īpašām mērķa grupām (mācību materiāli, simpoziji, pilotprojekti). Katrai kampaņai ir jāfokussējas uz konkrētu atjaunojamās enerģijas avotu.

Ir svarīgi, lai sabiedrībai nodotā informācija nāktu no uzticamas un “neatkarīgas” organizācijas un tās pamatā būtu stingra pētnieciskā bāze.

Plānotājiem un arhitektiem ir jābūt nodrošinātai interneta vietnei, kurā ir informācija par iespējām iekļaut atjaunojamo enerģiju, augsti efektīvas tehnoloģijas, centrālapkuri un dzesēšanu jaunās vai esošajās ēkās. Vietnei jāsaturs ne tikai aktuālā informācija par tehnoloģijām, to uzstādīšanu un informāciju par investīciju izdevīgumu ilgtermiņā, tai arī jāsaturs detalizēta informācija par veiksmīgi īstenotiem piemēriem, normatīvo bāzi un ar šo jomu saistītiem pasākumiem. Ir vēlams vietēja informācija par solāro tehnoloģiju piemērojamību un centrālapkures un dzesēšanas pieejamību. Turklāt ir jābūt iespējai iegūt šīs informācijas izdrukas, kā arī publikācijām, kas detalizēti skaidro dažādus jautājumus. Mājas lapas saturs būtu papildināms ar visu attiecīgās jomas profesionālo asociāciju un citu vietējo pārstāvju kontaktinformāciju.

Informācija ir jāapkopo, konsultējoties ar ekspertiem enerģijas, tehnoloģiju, būvniecības un uzstādīšanas jomā, un tā ir nepārtraukti jāaktualizē, lai nodrošinātu augstu atbilstības līmeni un aktualitāti. Mājas lapa būtu jāuzrauga ar arhitektu kameru, kā arī plānotāju asociāciju, attiecīgi patērētāju konsultāciju centru palīdzību, lai nodrošinātu, ka tā pietiekami skar visas mērķa grupas. Šīs organizācijas var arī sazināties ar saviem biedriem un patērētājiem, lai paaugstinātu lapas izpratnes līmeni mērķa grupu ietvaros.

Ēku tehniskajiem projektiem ir arī jāiekļauj integrēts energoplāns un energoefektivitātes aprēķins. Tam ir jābūt saistītam ar minimālajiem mērķiem, kas ir noteikti jaunu ēku normatīvajā bāzē attiecībā uz energoefektivitāti un RES-H un RES-E daļu.

To var paveikt, organizējot plānotāju un arhitektu mācības par specifiskiem jautājumiem, kā, piemēram, integrēta ēku energoplānošana vai detalizētas klimata studijas, ēku fizika. Ir arī svarīgi, lai prasības, ņemot vērā RES industriālo un dzīvojamo rajonu plānošanas, projektēšanas, būvniecības un renovācijas procesā, tiek ieviestas normatīvajos aktos.

Būvniecības informācijas apriti nodrošinās valsts IS „Būvniecības informācijas sistēma”.

EM uzsāktā projekta „Būvniecības informācijas sistēmas izstrāde” ietvaros paredzēts izstrādāt informācijas portālu, ko izmantos visas būvniecībā iesaistītās puses: valsts un pašvaldību institūcijas, komunālo pakalpojumu sniedzēji, projektētāji, būvnieki, u.c.

(e) kas ir atbildīgs par to, ka tiek publicēta informācija par tādu iekārtu un sistēmu ieguvumiem, izmaksām un energoefektivitāti, kas apsildei, dzesēšanai un elektroenerģijai izmanto atjaunojamās enerģijas resursus? (Iekārtas vai sistēmas piegādātājs, sabiedriska iestāde vai kāds cits.)

Ekonomikas ministrija.

(f) kādā veidā plānotāji un arhitekti saņem norādes, kas palīdz rūpniecības vai dzīvojamo teritoriju plānošanā, projektēšanā, būvniecībā un renovēšanā optimāli kombinēt atjaunojamās energoresursus, energoefektīvas tehnoloģijas un centralizētu siltumapgādi un dzesēšanu? Kas par to atbild?

Šobrīd nav izveidotas struktūras, kas dotu papildus norādījumus plānotājiem un projektētājiem, tādēļ optimālu risinājumu meklēšana ir pašu projektu pasūtītāju kompetencē. Ņemot vērā, ka vietēja un reģionāla līmeņa plānošanas jautājumi ir vietējo pašvaldību kompetence, tās var dod norādījumus attiecībā uz teritorijas plānošanas prasībām.

Būvniecības gadījumā prasības nosaka pasūtītājs (valsts, pašvaldība vai privātas personas).

(g) raksturot esošās un plānotās informācijas un izglītības kampaņas, kas iedzīvotājiem palīdz izziņāt atjaunojamās enerģijas attīstības un izmantošanas priekšrocības un noskaidrot praktiskus jautājumus. Kā šo programmu izstrādē un pārvaldīšanā piedalās reģionālās un vietējās iestādes/organizācijas?

Šobrīd Latvijā nav izveidota „vienas pieturas aģentūra”, kā arī nav tādas interneta vietnes, kurā būtu apkopota visa informācija par atbalsta pasākumiem, kas attiecas uz AER izmantošanu elektroenerģijai, apsildei un dzesēšanai un transportam. Publiska pieeja informācijai tiek nodrošināta šādā veidā:

1. Iestādes māja lapā internetā;
2. Publikācija oficiālajā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”;
3. Iespēju robežās tiek rīkoti semināri interesentiem, u.tml.

4. Papildus ar sabiedrības informēšanu pēc pašiniciatīvas nodarbojas reģionālās enerģētikas aģentūras, mācību un pētniecības centri, enerģētikas uzņēmumi, piemēram, elektroenerģijas publiskais tirgotājs AS „Latvenergo”, u.c.

Pamatinformācijai, piemēram, par atbalsta mehānismiem atjaunojamajām tehnoloģijām ir jābūt viegli pieejamai. Ir jāveicina zināšanu un tehnoloģiju izplatību atjaunojamās enerģijas jomā Latvijā. Tā kā internets piedāvā 24 stundu piekļuvi informācijai un informāciju ir viegli atjaunot, vispārīgās informācijas vietne varētu būt mājas lapa.

Ņemot vērā sabiedrības pieaugošo interesi par AER, nepieciešama plašāka informācijas pieejamība. Tāpēc īpašiem informatīviem pasākumiem ir jābūt vēršotiem uz šādiem mērķiem: jāapzina visas ieinteresētās puses un jāveido publiskas kampaņas par dažādiem pieejamiem AER risinājumiem.

Pieejai jābūt balstītai uz plašu informatīvu kampaņu vietējā līmenī, uzsverot AER kā klimata aizsardzības līdzekli.

Šīm darbībām jābūt veiktām divos līmeņos: pirmajā līmenī jābūt komunikācijai ar sabiedrību kopumā (preses konferences, mājas lapas, posterī un reklāmas, brošūras) un otrajā līmenī ir jākomunicē ar īpašām mērķa grupām (mācību materiāli, simpoziji, pilotprojekti). Katrai kampaņai ir jāfokussējas uz konkrētu atjaunojamās enerģijas avotu.

Ir svarīgi, lai sabiedrībai nodotā informācija nāktu no uzticamas un “neatkarīgas” organizācijas un tās pamatā būtu stingra pētnieciskā bāze.

4.2.5. Uzstādītāju sertificēšanas shēmas (Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punkts)

(a) atsauce uz pašreizējiem valsts un/vai reģionāliem tiesību aktiem (ja ir), kas attiecas uz Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punktā minēto sertificēšanu vai līdzvērtīgām kvalifikācijas sistēmām:

Profesiju reglamentācija ir noteikta likumā „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu”.

(b) iestāde(-es), kas atbild par maza izmēra biomasas katlu un krāšņu, saules fotoelektrisko un termālo sistēmu, sekli ieraktu ģeotermisko sistēmu un siltumsūkņu uzstādītājiem paredzētu sertificēšanas shēmu izveidošanu un apstiprināšanu līdz 2012. gadam:

Ekonomikas ministrija un Izglītības un zinātnes ministrija

(c) vai šādas sertificēšanas shēmas/kvalifikācijas sistēmas jau darbojas? Ja darbojas, raksturot tās.

Šobrīd Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punktā minēto darbu izpildītājiem nav noteiktas kvalifikācijas sistēmas vai sertificēšanas shēmas.

(d) vai informācija par šīm shēmām ir publiski pieejama? Vai tiek publicēti saraksti ar sertifikāciju vai kvalifikāciju saņēmumiem uzstādītājiem? Kur tos publicē? Vai pastāv arī citas shēmas, ko uzskata par līdzvērtīgām valsts/reģionālajai shēmai?

Nemot vērā to, ka šobrīd Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punktā minēto darbu izpildītājiem nav noteiktas kvalifikācijas sistēmas vai sertificēšanas shēmas nav noteiktas, nav arī publiski pieejamas informācijas.

(e) pašreizējo un plānoto reģionālā/vietējā līmeņa pasākumu (ja ir) kopsavilkums

Tiek plānots ieviest kvalifikācijas atzīšanas sistēmu saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punktu un IV. pielikumu.

4.2.6. Elektroenerģijas infrastruktūras attīstība (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 1. punkts un 3. līdz 6. punkts)

(a) atsauce uz pašreizējiem valsts tiesību aktiem, kuros noteiktās prasības attiecas uz energotīkliem (16. pants):

1. *Elektroenerģijas tirgus likums* (turpmāk - ETL), kura 8.pants nosaka sistēmas operatora darbības regulēšanu un uzraudzību. Šā panta otrā daļa nosaka, ka regulators nosaka vienotus sistēmas pieslēguma noteikumus ražotājiem un lietotājiem, kā arī pieslēguma maksas noteikšanas metodiku.

2. Ar SPRK padomes 2008. gada 3. septembra lēmumu Nr. 280 apstiprināti „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem”, kas izdoti saskaņā ar ETL 8. panta otro daļu.

(b) kā tiek nodrošināta pārvades un sadales tīklu attīstība, lai integrētu paredzēto atjaunojamās elektroenerģijas apjomu, vienlaikus saglabājot elektroenerģijas sistēmas darbības drošību? Kā šī prasība tiek iestrādāta pārvades un sadales operatoru periodiskajos tīkla plānos?

ETL:

4.pants. Elektroenerģijas sistēma

(1) Elektroenerģijas sistēmu (turpmāk arī — sistēma) veido elektroenerģijas ražošanas iekārtas, pārvades un sadales sistēmas un elektroenerģijas patēriņa iekārtas, kas ir savstarpēji savienotas un nepieciešamas elektroenerģijas transportēšanai no ražotāja līdz lietotājam.

(2) Sistēmas vadības un lietošanas kārtību un tirgus dalībnieku, izņemot galalietotājus, darbības nosaka Tīkla kodekss. Tīkla kodeksu izstrādā pārvades sistēmas operators un apstiprina regulators. Tīkla kodeksā noteikto procedūru izpildi nodrošina pārvades sistēmas operators. Regulators var uzdot pārvades sistēmas operatoram izstrādāt grozījumus Tīkla kodeksā un noteikt termiņu šo grozījumu izstrādei un iesniegšanai regulatoram.

Tīkla kodekss:

2.4. Elektroenerģijas sistēmas attīstības plānošana

27. Elektroenerģijas ražotājs un sadales sistēmas operators saskaņā ar sistēmas lietošanas līgumu iesniedz pārvades sistēmas operatoram īstermiņa un ilgtermiņa prognozes par faktoriem, kas var ietekmēt elektroenerģijas patēriņa vai izstrādes prognozes.

28. Pārvades sistēmas operatoram ir tiesības izdarīt labojumus elektroenerģijas ražotāja un sadales sistēmas operatora iesniegtajā prognozē, ja pārvades sistēmas operators uzskata, ka saņemtā prognoze ir neprecīza, par to informējot attiecīgo elektroenerģijas ražotāju vai sadales sistēmas operatoru.

29. Ja sistēmas operators plāno elektroenerģijas sistēmas paplašināšanu, kas tieši ietekmē sistēmas pakalpojuma izmantošanu vai sistēmas pakalpojuma sniegšanu noteiktā pieslēguma vietā, sistēmas operators un sistēmas dalībnieks vienojas par nepieciešamajiem grozījumiem pieslēguma līgumā.

30. Pārvades sistēmas operators, izstrādājot ikgadējo novērtējuma ziņojumu, izvērtē elektroenerģijas sistēmas statisko un dinamisko stabilitāti dažādos darba režīmos, ievērojot kritēriju "n-1". Atkarībā no elektroenerģijas sistēmas īpatnībām atsevišķos gadījumos pārvades sistēmas operators ir tiesīgs izmantot stingrāku drošuma kritēriju ("n-2" un augstāku).

31. Elektroenerģijas sistēmas attīstības plānošanu - no nepieciešamo avārijas rezervju aspekta - pārvades sistēmas operators veic, ņemot vērā lielāko ģenerētārvienību, noslogotāko elektropārvades līniju atslēgšanās iespējas un iespējamās avāriju attīstības variantus.

2006. gada 25.aprīļa MK noteikumi Nr.322 "Noteikumi par pārvades sistēmas operatora ikgadējo novērtējuma ziņojumu"

4.4. pārvades sistēmas atbilstība pieprasījumam un uzturēšanas kvalitātei. Šajā daļā norāda:

4.4.1. pārvades sistēmas operatora secinājumus par pārvades sistēmas atbilstību elektroenerģijas transportēšanai un spēju nodrošināt elektroenerģijas sistēmas netraucētu funkcionēšanu, ja nedarbojas viens no sistēmas objektiem, kā arī pasākumus (individuāli un kopīgi ar citiem sistēmu operatoriem) drošai sistēmu darbībai turpmākajiem gadiem (minimālais prognozes termiņš - 10 gadi);

4.4.2. informāciju par plānotajiem sistēmas starpvalstu savienojumiem (minimālais prognozes termiņš - 10 gadi);

4.4.3. pārvades sistēmas operatora secinājumus par elektroenerģijas pārvades sistēmas drošumu un pietiekamību visu lietotāju drošai elektroapgādei iepriekšējā gadā un turpmākajiem gadiem (minimālais prognozes termiņš - 10 gadi);

4.5. esošās un plānotās elektroenerģijas ražošanas jaudas, kas lielākas par 1 MW, kā arī nepieciešamie pasākumi, ja pieprasījums ir maksimāls vai ja trūkst viena vai vairāku piegādātāju (norāda tikai tās jaudas, kas novērtējuma ziņojuma sagatavošanas dienā ir ekspluatācijā vai par kurām ir informācija, ka noris to ieviešana un ekspluatācija tiks uzsākta tuvāko piecu gadu laikā).

Plānotā situācija:

Tiek vērtēta nepieciešamība precizēt elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu pieslēguma veidošanas pamatprincipus atbilstoši Direktīvas 2009/28/EK 16.panta 1. punktam un 3. līdz 6. punktam.

(c) kāda loma ir intelektiskajiem tīkliem, informācijas tehnoloģijas instrumentiem un uzglabāšanas iekārtām? Kā tiks nodrošināta to attīstība?

Nav vērtēta viedo tīklu ieviešanas iespējas Latvijā, kā arī nav paredzēta elektrotīklu pārstrukturizēšana Latvijā.

(d) vai tiek plānots palielināt starpsavienojumu jaudu ar kaimiņvalstīm? Ja jā – uz kuriem starpsavienojumiem, kādu jaudu un termiņu tas attiecas?

Efektīvais Baltijas jūras reģiona starpsavienojums tika noteikts kā viens no sešiem prioritārajiem infrastruktūras projektiem Komisijas 2008. gada novembrī pieņemtajā 2. stratēģiskajā enerģētikas pārskatā. Baltijas enerģijas tirgus sarpsavienojuma plāna izstrāde tika uzsākta Eiropas Komisijā 2009.gada rudenī pēc Komisijas prezidenta Barroso iniciatīvas. (http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/bemip_en.htm).

Ziņojums par sistēmas darbības aspektu uzraudzības rezultātiem (Apstiprināts Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2009. gada 28. septembra sēdē (prot.Nr.37, 6.p.)).

Latvijai ir starpvalstu savienojumi ar Igaunijas, Krievijas un Lietuvas elektroenerģijas sistēmām. Pārvades sistēmas starpvalstu savienojumi ar kaimiņvalstu elektroenerģijas sistēmām ir pietiekami elektroenerģijas eksporta un importa nodrošināšanai. Starpība starp neto jaudu un gada maksimālo caurplūdes jaudu ir 110 MW Krievijas – Latvijas starpvalstu savienojumam un

130 MW Igaunijas – Latvijas starpvalstu savienojumam, 1095MW Latvijas – Lietuvas starpvalstu savienojumam. Tomēr atsevišķos režīmos, kad elektroenerģiju importē Latvijai un Lietuvai, var tikt ierobežoti elektroenerģijas piegāžu apjomi no Krievijas elektrosistēmas sakarā ar ierobežojumiem Smolenskas - Baltkrievijas un Lietuvas – Baltkrievijas šķērsgrīzumos.

Kopējās Latvijas starpvalstu savienojumu jaudas ar kaimiņvalstīm ir 2850 MW eksportam un 2780 MW importam. 2008. gadā Latvijas kopējais ienākošās elektroenerģijas apjoms bija 4,64 TWh un maksimālā jauda 1046 MW, izejošās elektroenerģijas apjoms bija 2,12 TWh un maksimālā jauda 884 MW, savukārt tranzīta apjoms - attiecīgi 1,9 TWh un 628MW. Ņemot vērā minētos datus, tirgus darījumi caur starpvalstu savienojumiem nekādi netiek ierobežoti, jo Latvijas starpvalstu savienojumu jaudas ar kaimiņvalstīm ir pietiekamas un ar vērā ņemamu rezervi, un elektroenerģijas tirgotājiem nav ierobežojumu piegādāt elektroenerģiju no kaimiņvalstīm Latvijas lietotājiem. Latvijas pārrobežu elektroenerģijas tirdzniecības apjomi sasniedz pat 40% no iekšzemes kopējā elektroenerģijas patēriņa, kamēr vidējais lielums Eiropas Savienības dalībvalstīs ir 8-10%.

Saskaņā ar Baltijas valstu energosistēmu veikto izpēti darbu „Baltic Transmission Grid 2025” Latvijas energosistēmai līdz 2012. gadam nav nepieciešams veidot jaunus starpvalstu savienojumus ar kaimiņu energosistēmām. BEMIP gala ziņojumā paredzēts, ka agrākais 2020. gadā varētu tikt izveidots jauns Latvijas – Igaunijas starpvalstu savienojums.

(e) kā tiek saīsināti tīkla infrastruktūras atļauju izsniegšanas termiņi? Kāda situācija ir patlaban, cik ilgs laiks vajadzīgs apstiprinājuma saņemšanai? Kā to plānots uzlabot? (Izklāstīt pašreizējo situāciju un attiecīgos tiesību aktus, konstatētos trūkumus, kas palēnina procesu, kā arī plānoto procedūras vienkāršošanu, norādot ieviešanas termiņu un gaidāmos rezultātus.)

Esošie normatīvie akti nosaka 2 mēnešu laika periodu atļaujas saņemšanai.

- Atļauja elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai.

Prasības, kas jāizpilda, lai elektroenerģijas ražotājs saņemtu atļauju elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai, kā arī atļaujas izsniegšanas, anulēšanas un derīguma termiņa pagarināšanas kārtību nosaka 2009.gada 11.augusta MK Nr.883 „Noteikumi par atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai” (turpmāk – MK noteikumi Nr.883).

Ministrija izskata iesniegtos dokumentus, pārbauda tajos norādītās informācijas patiesumu un 30 dienu laikā pieņem lēmumu par atļaujas izsniegšanu.

- Tīklu infrastruktūru licencētie sistēmas operatori atjauno un attīsta atbilstoši viņu apstiprinātajiem Attīstības plāniem un Attīstības programmām.

ETL 9.pants. Sistēmas darbība

(1) Sistēmas operators tā licences darbības zonā un termiņā ir atbildīgs par sistēmas darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību,

savienojumu ar citām sistēmām, kā arī par sistēmas ilglaicīgu spēju nodrošināt elektroenerģijas transportēšanu atbilstoši prognozētajam pieprasījumam.

un

Enerģētikas likums 15.pants

(6) Sistēmas operators ir atbildīgs par enerģijas pārvades vai sadales sistēmas vai dabasgāzes krātuves darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību licences darbības zonā, savienojumu ar citām sistēmām, kā arī par sistēmas ilglaicīgu spēju nodrošināt enerģijas pārvadi vai sadali vai dabasgāzes uzglabāšanu atbilstoši pieprasījumam.

- Lai pieslēgtos sistēmai, tiek izsniegti tehniskie noteikumi.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2008. gada 3. septembra noteikumi „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem”.

7. Pieslēguma vietu un nosacījumus nosaka sistēmas operators, 60 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas, izsniedzot ražotājam skaidrus un tehniski pamatotus tehniskos noteikumus, kuru derīguma termiņš ir divi gadi.

Tā kā tehniskie noteikumi ir jāizstrādā, tad pamatoti ir noteikt 60 dienu termiņu.

(f) kā tiek nodrošināta koordinācija starp tīkla infrastruktūras apstiprinājumu un citām administratīvajām plānošanas procedūrām?

Tehniskam projektam uz pieslēgšanu pie tīkla ir jābūt saskaņotam ar vietējiem institūcijām (būvvalde, vide utt.).

8. Ražotājs sistēmas pieslēguma būvprojektu saskaņo ar sistēmas operatoru un apstiprina atbilstoši būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

9. Pēc sistēmas pieslēguma būvprojekta apstiprināšanas sistēmas operators un ražotājs noslēdz pieslēguma līgumu, kurā nosaka arī pieslēguma būvdarbu nosacījumus, pieslēguma maksu, pieslēguma samaksas termiņus un pieslēguma ierīkošanas termiņus, kā arī nosacījumus ražotāja elektrostacijas pieslēgšanai sistēmai.

(g) vai jaunām iekārtām, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem, ir prioritāras pieslēguma tiesības vai rezervētas pieslēguma jaudas?

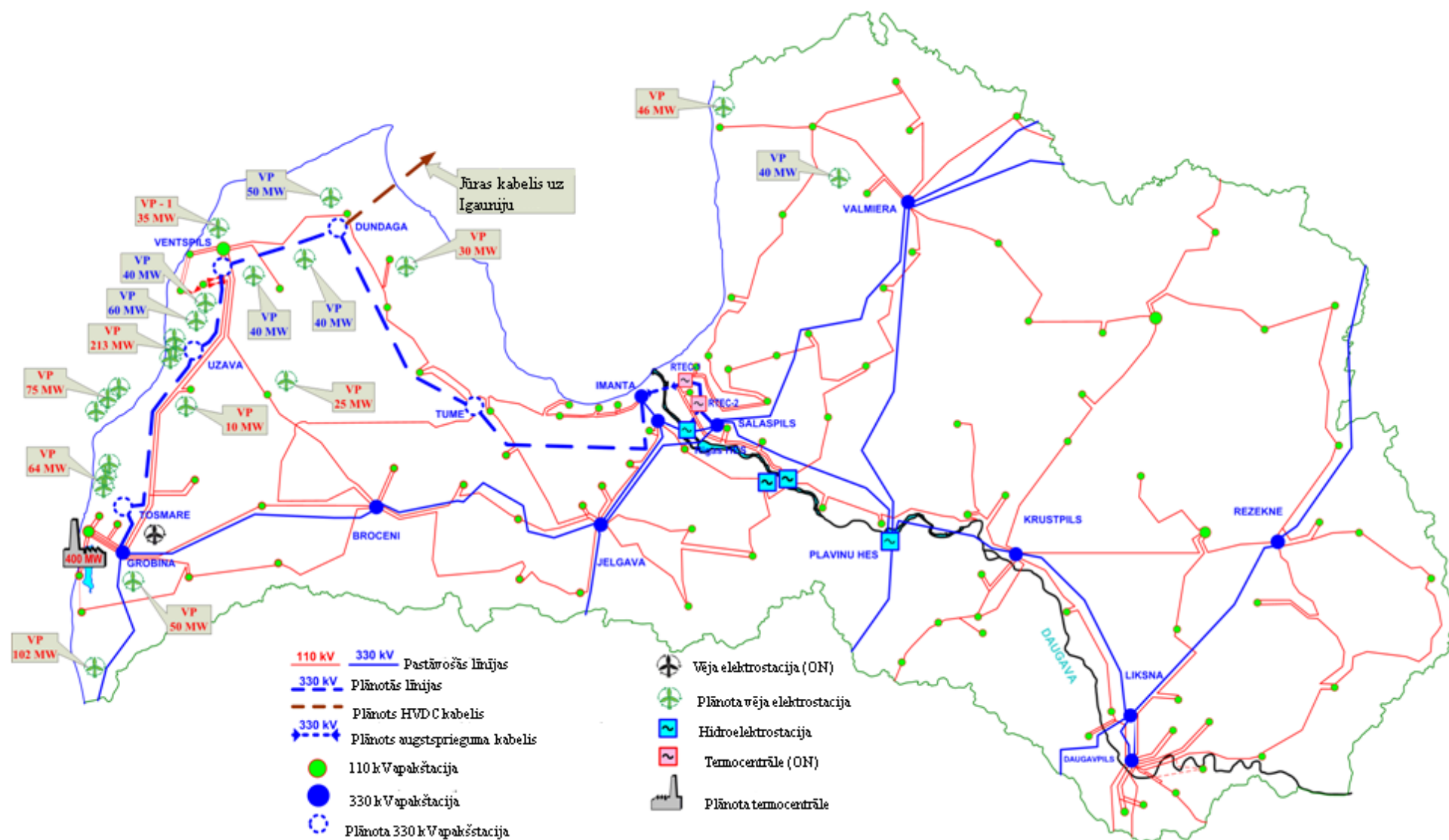
Šobrīd jaunām iekārtām nav paredzēts garantēta pieeja, galvenokārt, tīklu jaudu ierobežojuma dēļ.

Skatīt šī plāna 4.2.7.apakšnodaļas a punktu.

(h) vai pastāv atjaunojamās enerģijas iekārtas, kas ir gatavas pieslēgties tīklam, bet nav pieslēgtas tīkla jaudas ierobežojumu dēļ? Ja jā – kas ir darīts, lai šo situāciju atrisinātu, un kad risinājums ir gaidāms?

2009. gada jūlijā AS “Latvenergo” iesniedza projekta pieteikumus, lai saņemtu Eiropas Reģionālās attīstības fonda ietvaros piešķirtos finanšu līdzekļus Baltijas– Zviedrijas starpsavienojuma attīstības (NordBalt) un Latvijas rietumu reģiona pārvades tīklu stiprināšanas (Kurzemes loks) projektiem. Otrās fāzes ietvaros paredz nodrošināt 330 kV augstsprieguma līnijas Grobiņa–Ventspils–Dundaga izbūvi.

Ir uzsākti atsevišķi vēja parku projekti, kas atrodas pirmajā gatavības stadijā (ir saņemtas galvenās atļaujas un veikti vēja mērījumi) un ir pauduši vēlmi pieslēgties elektroenerģijas tīklam. Tomēr jaudu ierobežojumu dēļ, tikai 80 MW no 834 MW pieteiktajiem var tikt pieslēgti valsts rietumu daļā. Līdz 2015.gadam ir plānots īstenot projektu “Kurzemes loks”. Kurzemes loka izbūves pirmās fāzes ietvaros paredzēta 330 KV kabeļa izbūve, savienojot Rīgas TEC-2 ar apakšstaciju Imanta, savukārt otrās fāzes ietvaros tiks nodrošināta 330 KV augstsprieguma līnijas Grobiņa-Ventspils-Dundaga izbūve. Modernizējot Kurzemes loku, tiks ne vien paaugstināts elektroapgādes drošums un stabilitāte, bet arī radīti pamati vēja parku attīstībai Kurzemes piekrastē.

4.att. „Kurzemes loks” attēls

(i) vai pārvades un sadales sistēmu operatori izstrādā un publisko noteikumus attiecībā uz izmaksu sadali un segšanu saistībā ar tehniskiem pielāgojumiem? Kur tos publicē? Kā tiek panākts, lai šo noteikumu pamatā būtu objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši kritēriji? Vai pastāv īpaši noteikumi ražotājiem, kuri atrodas nomaļos reģionos un reģionos ar zemu iedzīvotāju blīvumu? (Izmaksu segšanas noteikumi paredz, kādu izmaksu daļu sedz ražotājs, kurš vēlas pievienoties, un kādu – pārvades vai sadales sistēmu operators. Izmaksu sadales noteikumi paredz, kā vajadzīgās izmaksas sadala starp secīgi pieslēgtiem ražotājiem, kas gūst priekšrocības no attiecīgā jaudas palielinājuma vai jaunu līniju izveides.)

Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem apstiprināti ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008. gada 3. septembra lēmumu Nr. 280 nosaka vienotus elektroenerģijas sistēmas pieslēguma noteikumus un pieslēguma maksas aprēķināšanas metodiku elektroenerģijas ražotājiem. Publicēti SPRK interneta vietnē www.sprk.gov.lv. Par izmaksu sadali skat. zemāk Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem nosaka: 12. Visus ar sistēmas pieslēguma būvniecību saistītos izdevumus maksā ražotājs.

(j) izklāstīt, kā pieslēguma un tehnisko pielāgojumu izmaksas tiek sadalītas starp ražotājiem un/vai pārvades un/vai sadales sistēmu operatoriem. Kā pārvades un sadales sistēmu operatori var atgūt šīs investīcijas? Vai ir plānots grozīt pašreizējos izmaksu segšanas noteikumus? Kādas izmaiņas tiek plānotas, un kādi ir gaidāmie rezultāti? (Tīkla pieslēguma izmaksas var sadalīt dažādi. Dalībvalstis izvēlas vienu variantu vai vairāku variantu kombināciju. Pieslēguma izmaksu "deep" jeb "pamatīgajā" variantā par to iekārtu atbildīgais, kurā ražo elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem, maksā vairākas ar tīkla infrastruktūru saistītas izmaksu pozīcijas (pieslēgums tīklam, tīkla jaudas palielinājums, tīkla paplašinājums). Otrs pieslēguma izmaksu sadales variants ir "shallow" jeb "vienkāršais": par ražotni atbildīgais sedz tikai tīkla pieslēguma izmaksas, bet nemaksā par jaudas palielinājumu un tīkla paplašinājumu, ko iestrādā tīkla tarīfos un tādējādi sedz patērētāji. Vēl pastāv variants socializēt visas pieslēguma izmaksas un iekļaut tās tīkla tarīfos.)

Esošais regulējums:

Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem (Ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008. gada 3. septembra lēmumu Nr. 280 apstiprinātie „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem” nosaka, ka visus ar sistēmas pieslēguma būvniecību saistītos izdevumus maksā ražotājs. Atbilstoši šo noteikumu 13.punktam, ja saskaņā ar pieslēguma izbūves būvprojektu, sistēmas pieslēguma būvdarbiem nepieciešama sistēmas operatora elektrotīklu rekonstrukcija, sistēmas operators un ražotājs rakstiski vienojas par nepieciešamo rekonstrukcijas darbu izpildi. Par šajā punktā noteiktajiem rekonstrukcijas darbiem maksā ražotājs.

Plānotais regulējums:

1. Noteikt pienākumu elektroenerģijas sistēmas operatoram segt pieslēguma izmaksas, kurās ietilpst nepieciešamās izmaksas par ražotnes pieslēgšanu savienojuma punktā, tīkla optimizāciju, pārbūvi vai kapacitātes palielināšanu, kā arī par piegādātās un saņemtās elektroenerģijas uzskaiti nepieciešamajām mērīšanas iekārtām. Pieslēguma izmaksās neietilpst līniju un kabeļu būvniecība no ražotnes līdz pieslēguma savienojuma punktam.

2. Noteikt pienākumu Regulatoram apstiprināt šā panta trešajā daļā

norādīto pieslēgumu izmaksu segšanas kārtību, nosakot, ka:

1) ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu līdz 500 kW (ieskaitot), pieslēguma izmaksas sistēmas operators sedz pilnā apmērā divu gadu laikā no dienas, kad ražotne ir nodota ekspluatācijā un ir uzsākta elektroenerģijas ražošana un pārdošana;

2) ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu no 500 kW līdz 1MW (ieskaitot), pieslēguma izmaksas sistēmas operators sedz pilnā apmērā piecu gadu laikā no dienas, kad ražotne nodota ekspluatācijā un ir uzsākta elektroenerģijas ražošana un pārdošana;

3) ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu no 1 MW līdz 5 MW (ieskaitot), pieslēguma izmaksas sistēmas operators sedz 50% apmērā piecu gadu laikā no dienas, kad ražotne nodota ekspluatācijā un ir uzsākta elektroenerģijas ražošana un pārdošana;

4) ražotnēm ar uzstādīto elektrisko jaudu, kas ir lielāka par 5 MW, pieslēguma izmaksas par pieslēgumu elektroietaišu piederības robežas vietā sedz atjaunojamās enerģijas ražotnes operators;

5) Sistēmas operatoram ir pienākums sākt maksāt atjaunojamās enerģijas ražotnes operatora pieslēgšanas izmaksas pārvades vai sadales sistēmai sešu mēnešu laikā no dienas, kad ražotne nodota ekspluatācijā un ir uzsākta elektroenerģijas ražošana un pārdošana.

(k) vai pastāv noteikumi par izmaksu sadali starp sākotnēji un vēlāk pieslēgtiem ražotājiem? Ja nepastāv – kā tiek ņemtas vērā vēlāk pieslēgto ražotāju gūtās priekšrocības?

Nepastāv noteikumi par izmaksu sadali starp sākotnēji un vēlāk pieslēgtiem ražotājiem. Pieslēgto ražotāju gūtās priekšrocības netiek ņemtas vērā.

(l) kā tiks nodrošināts, ka pārvades un sadales sistēmu operatori jauniem ražotājiem, kas vēlas pieslēgties, sniedz vajadzīgo informāciju par izmaksām, precīziem pieteikumu apstrādes termiņiem un aptuveniem tīkla pieslēgšanās termiņiem?

Esošais regulējums:

Ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2008.gada 3.septembra lēmumu Nr.280 apstiprināto „Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem: 7. punkts nosaka, ka pieslēguma vietu un nosacījumus nosaka sistēmas operators, sešdesmit dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas, izsniedzot ražotājam skaidrus un tehniski pamatotus tehniskos noteikumus, kuru derīguma termiņš ir divi gadi.

Plānotais regulējums:

Paredzēts, ka pārvades sistēmas operators publicēs atjaunojamās enerģijas ražotāju pieslēgšanas kārtību pārvades un sadales sistēmai, kurā detalizēti nosaka tehniskās prasības un nosacījumus, kas jāievēro, lai sistēmai pieslēgtu jaunu atjaunojamās enerģijas ražotni vai palielinātu slodzi. Pārvades sistēmas operatoram paredzēts noteikt prasību pēc pieprasījuma sniegt informāciju par pieslēgšanas vietas tehnisko stāvokli un Sistēmas operatoram pieslēgt jaunu atjaunojamās enerģijas ražotni vai palielina slodzi, ja atjaunojamās enerģijas

ražotājs iesniedz sadales sistēmas operatoram izstrādātu būvniecības projektu atbilstoši publicētai pieslēgšanas kartībai un pieslēgšanas vietas stāvoklim.

4.2.7. Elektroenerģijas tīkla darbība (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 2. punkts un 7. un 8. punkts)

(a) Kā pārvades un sadales sistēmu operatori garantē no atjaunojamajiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas pārvadi un sadali? Vai tiek nodrošināta prioritāra vai garantēta pieeja?

ETL 9.panta pirmā daļa nosaka, ka sistēmas operators tā licences darbības zonā un termiņā ir atbildīgs par sistēmas darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību, kā arī par sistēmas ilglaicīgu spēju nodrošināt elektroenerģijas transportēšanu atbilstoši prognozētajam pieprasījumam, tas sevī ietver arī tādas enerģijas pārvadīšanu un sadali, kas ražota no AES.

Spēkā esošais tiesiskais regulējums (**ETL 9.panta otrā daļa**) nosaka, ka *sistēmas operatoram* (gan pārvades, gan sadales operatoriem) *tā licences darbības zonā un termiņā ir pastāvīgas saistības nodrošināt sistēmas dalībniekiem nepieciešamo pieslēgumu attiecīgai sistēmai saskaņā ar regulatora noteiktajiem vienotiem sistēmas pieslēguma noteikumiem, ja sistēmas dalībnieks izpilda sistēmas operatora noteiktās tehniskās prasības pieslēguma ierīkošanai.* Tiesiskais regulējums neparedz citu dalībnieku t.i. AES ražotāju prioritāru pieeju sistēmai, visiem sistēmas dalībniekiem ir vienādas tiesības piekļūt tīklam (nediskriminējošs faktors). Ar **ETL 9.panta otrā daļu** AES ražotājam, kā ikvienam citam sistēmas dalībniekam tiek garantēta pieeja tīklam.

(b) Kā tiek nodrošināts, ka, izvietojot elektroenerģijas ražošanas iekārtas, priekšroka ir tādām, kuras izmanto atjaunojamās energoresursus?

LV tiesību aktos nav noteikts tāds regulējums, ka pārvades sistēmas operatoram (turpmāk - PSO) būtu jānodrošina priekšroka to ražošanas iekārtu pieslēgšanai, kas izmanto AER.

(c) Kādi ar tīkla un tirgus darbību saistīti pasākumi tiek veikti, lai mazinātu no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas elektroenerģijas izplatības ierobežojumus? Kādi pasākumi tiek plānoti, un kad paredzēts tos īstenot? (Tirgus un tīkla pasākumi, kas ļauj integrēt dažādus resursus, ietver, piemēram, šādus: reālajam laikam pietuvināta tirdzniecība (pāreja no nākamās dienas uz vienas dienas prognozēšanu un ģeneratoru vadību), tirgus zonu apvienošana, pietiekamas pārrobežu starpsavienojumu jaudas un tirdzniecības nodrošināšana, labāka sadarbība starp blakus esošu sistēmu operatoriem, labāku komunikācijas un vadības instrumentu izmantošana, patēriņa vadība un aktīva patērētāju dalība tirgos (izmantojot divpusējas komunikācijas sistēmas – viedā uzskaitē), decentralizētas ražošanas attīstība un uzkrāšanas iespējas pie patērētājiem (piemēram, elektriskie automobiļi), aktīvi pārvaldot sadales tīklus (viedie tīkli).)

Nemot vērā to, ka saskaņā ar **ETL 1. panta 10. punktu** elektroenerģijas tirgus dalībnieki ir elektroenerģijas ražotāji, tirgotāji un galalietotāji, kas darbojas elektroenerģijas tirgū saskaņā ar brīvprātīgas līdzdalības principu, uz atjaunojamās enerģijas ražotnēm ir attiecināmas Elektroenerģijas tirgus likuma noteiktais regulējums.

Šobrīd ir spēkā 2010. gada 16. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 262 "Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un cenu noteikšanas kārtību" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 262).

Nepieciešamos grozījumus normatīvajos aktos paredzēts veikt 2010. un 2011. gadā.

(d) Vai energoregulators ir informēts par šiem pasākumiem? Vai tā pilnvarās ietilpst šo pasākumu pārraudzība un izpildes nodrošināšana?

Nepieciešamos grozījumus normatīvajos aktos paredzēts veikt 2010. un 2011. gadā, informējot par to arī sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju.

(e) Vai atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas ražotnes ir integrētas elektroenerģijas tirgū? Izklāstīt, kā tas notiek. Kādus pienākumus ražotnēm uzliek līdzdalība elektroenerģijas tirgū?

Elektroenerģijas tirgus Latvijā ir atvērs no 2007. gada. Elektroenerģijas ražotnēs, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto AER, saražoto elektroenerģiju iespējams pārdot par vienošanās (tirgus) cenu vai arī pretendēt uz valsts atbalsta cenu (ETL 29. un 30. pants).

Atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas ražotnēm nav noteikti atsevišķi nosacījumi attiecībā uz darbību elektroenerģijas tirgū. Tām jāievēro ETL noteiktās prasības.

(f) Kādi noteikumi attiecas uz pārvades un sadales tarifu aprēķinu, ko maksā atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas ražotnes?

5.att. Elektroenerģijas tirgus dalībnieki

Maksu par pārvadi un sadali AER elektroenerģijas ražotnes maksā tikai MK noteikumu Nr. 262 57. punkta gadījumā - elektrostacijā elektroenerģiju ražo mazāk, nekā patērē savām vajadzībām, vai neražo, tā pērk elektroenerģiju no publiskā tirgotāja. Normāli tās nodod elektroenerģiju tīklā par vienošanās (tirgus) cenu vai valsts atbalsta cenu.

Ja AER ražotājs veic darbības tirgū, tad saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 5.panta otro daļu, tam ir tiesības elektroenerģijas transportēšanai

izmantojot pārvades un sadales sistēmas par šajā likumā un likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” paredzētajā kārtībā noteiktajiem sistēmas pakalpojumu tarifiem. Sistēmas pakalpojumu tarifus aprēķina saskaņā ar SPRK apstiprinātām metodikām. Metodikas neparedz diferencētu tarifu aprēķinu, ja pārvada, sadala AER enerģiju, vai diferencētu tarifu, ja enerģiju saņem AER elektroenerģijas ražotnes. Visiem sistēmas dalībniekiem ir vienādi pārvades un sadales tarifi.

Ja AER elektroenerģijas ražotnes pērk elektroenerģiju, tad tās ir elektroenerģijas lietotāji un tiek piemēroti 2009. gada 21. jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 793 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi”, kuru 39. punkts nosaka, ka, maksu par sistēmas pakalpojumiem aprēķina atbilstoši elektroenerģijas komercuzskaites mēraparātu rādījumiem un saskaņā ar tarifiem, kas noteikti Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajā kārtībā.

Atjaunojamo enerģijas avotu tīklu izmantošanas izmaksas tiek aprēķinātas atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma prasībām. Tīkla operators ir atbildīgs par tīkla izmantošanas izmaksām. Operators nosedz izmaksas, iekļaujot tās galapatērētāja elektroenerģijas cenā (ETL 32. pants, Ministru kabineta noteikumi 2007. gada 26. jūnija noteikumi Nr. 452 „Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi”).

Atbilstoši ETL 36. panta otrās daļas prasībām katrs elektroenerģijas ražotājs (arī AER) un lietotājs, kas ir tirgus dalībnieks, un katrs sadales sistēmas operators slēdz līgumu ar attiecīgo sistēmas operatoru par balansējošās elektroenerģijas piegādi un tīklā ievadītās un patērētās elektroenerģijas līdzsvara nodrošināšanu jebkurā laikā.

37.pants. Balansēšana un balansēšanas aprēķini

(1) Sistēmas operatori saskaņā ar Tīkla kodeksu veic balansēšanas aprēķinus atklāti un nediskriminējoši attiecībā uz visiem balansēšanas pakalpojuma saņēmējiem. Lietotājiem un ražotājiem, kuri ir tirgus dalībnieki, un sadales sistēmas operatoriem ir pienākums apmaksāt balansēšanas pakalpojumu, kura apjoms tiek noteikts, balstoties uz pārvades un sadales operatoru datiem.

(2) Balansēšanas aprēķini tiek veikti, pamatojoties uz noteiktā periodā veikto elektroenerģijas darījumu uzskaiti, lai noteiktu balansējošās elektroenerģijas apjomu. Balansēšanas aprēķini ir pieejami darījumā iesaistītajiem tirgus un sistēmas dalībniekiem, nodrošinot komercnoslēpuma aizsardzību.

(3) Sistēmas dalībnieks sniedz sistēmas operatoram informāciju, kas pamatoti ir nepieciešama balansēšanai un balansēšanas aprēķinu veikšanai.

(4) Sistēmas operators var pieprasīt garantijas no sistēmas dalībniekiem un tirgotājiem, lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanas pakalpojumu, saskaņā ar sistēmas operatora izstrādātiem un regulatora apstiprinātiem kritērijiem un kārtību.

Laikā, kad vēja elektrostacijā, kas ir saņēmušas tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros un kuru uzstādītā jauda ir lielāka par

0,25 MW, elektroenerģiju ražo mazāk, nekā patērē savām vajadzībām, vai neražo, tā pērk elektroenerģiju no publiskā tirgotāja atbilstoši elektroenerģijas tirdzniecību reglamentējošo normatīvo aktu nosacījumiem. Fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku saskaņošanas kārtību elektroenerģijas ražotājs un publiskais tirgotājs atrunā līgumā saskaņā ar Tīkla kodeksa prasībām. Elektroenerģijas ražotājs galīgo dienas tirdzniecības intervālu grafiku saskaņo ar publisko tirgotāju vismaz vienu darbdienu pirms tirdzniecības uzsākšanas. Elektroenerģijas ražotājs var mainīt iepriekš saskaņoto fiksēto tirdzniecības intervālu grafiku, saskaņojot to ar publisko tirgotāju vismaz divas stundas pirms tirdzniecības intervāla sākuma. Iepērkot elektroenerģiju atbilstoši fiksētiem tirdzniecības intervālu grafikiem, publiskais tirgotājs iepērk no elektroenerģijas ražotāja elektroenerģiju, kas nodota tīklā un pārsniedz grafikā noteikto, par šo noteikumu 37.punktā noteikto cenu, kas reizināta ar koeficientu 0,8, kā arī pārdod elektroenerģijas ražotājam trūkstošo elektroenerģiju par šo noteikumu 37.punktā noteikto cenu, kas reizināta ar koeficientu 1,2.

4.2.8. Biogāzes integrācija dabasgāzes tīklā (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 7. punkts un 9. un 10. punkts)

(a) Kā tiek nodrošināts, ka pārvades un sadales tarifu aprēķins nediskriminē gāzi no atjaunojamajiem energoresursiem?

Latvijā nepastāv juridiskais ietvars biometāna ievadīšanai tīklā. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Direktīvas 2009/73/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (turpmāk – Direktīva 2009/73/EK) 49.pantam, Direktīvas 2009/73/EK 4., 9., 37. un/vai 38. pants (tirgus atvērtība un savstarpīgums) neattiecas uz Igauniju, Latviju un/vai Somiju līdz brīdim, kad jebkura no šīm dalībvalstīm tieši pievienosies jebkuras dalībvalsts, izņemot Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Somijas, starpsavienotai sistēmai. Šī daļa neskar šā punkta pirmajā daļā paredzētās atkāpes.

Tiešās līnijas atļauja tika pārcelta uz 2014. gada 4.aprīli. (Enerģētikas likuma 15. pants).

Pašreiz Latvijas dabasgāzes tirgū darbojas viens komersants – AS „Latvijas Gāze”, kas saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas izdotajām licencēm veic dabasgāzes pārvadi, sadali, uzglabāšanu un tirdzniecību. Pamatojoties uz akciju pirkšanas līgumā noteikto, AS „Latvijas Gāze” līdz 2017.gadam ir piešķirtas ekskluzīvas dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas tiesības, kā arī ekskluzīvas tiesības izmantot Inčukalna pazemes gāzes krātuvi.

Līdz šim Enerģētikas likuma atsevišķu pantu spēkā stāšanās kārtības likums noteica Enerģētikas likuma pantu, ar kuriem tiks liberalizēts dabasgāzes tirgus, spēkā stāšanās laiku - 2010. gada 1. janvāris. Ņemot vērā Eiropas Savienības direktīvās noteikto, jebkurš dabasgāzes „jaunais tirgus”, kur pirmā piegāde no ilgtermiņa piegādes līguma notikusi ne vairāk kā pirms desmit gadiem, gūst tiesības neveikt dabasgāzes tirgus liberalizāciju. Pirmā dabasgāzes piegāde Latvijai, kura izrietēja no 2003. gadā 18. jūlija noslēgtā ilgtermiņa

piegādes līguma, notika 2004. gada 5. aprīlī, tādēļ 2009. gadā Ekonomikas ministrija sagatavoja grozījumus Enerģētikas likuma atsevišķu pantu spēkā stāšanās kārtības likumā nosakot dabasgāzes tirgus atvēršanas datumu - 2014. gada 4. aprīlis. Saeima grozījumus Enerģētikas likuma atsevišķu pantu spēkā stāšanās kārtības likumā pieņēma 2009. gada 3. decembrī.

(b) Vai ir izvērtēta vajadzība paplašināt pašreizējo gāzes tīklu infrastruktūru, lai vienkāršotu no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas gāzes integrāciju? Kāds ir vērtējuma rezultāts? Ja vērtējums vēl nav veikts, vai tas tiek plānots?

Nē, vajadzība paplašināt pašreizējo gāzes tīklu infrastruktūru, lai vienkāršotu no AER saražotas gāzes integrāciju, nav izvērtēta.

Ņemot vērā AS „Latvijas Gāze” līdz 2017. gadam piešķirtās ekskluzīvas dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas tiesības, nav izvērtēta vajadzība paplašināt pašreizējo gāzes tīklu infrastruktūru, lai vienkāršotu no AER saražotas gāzes integrāciju.

(c) Vai attiecībā uz biogāzi tiek publicēti tehniski noteikumi par tīkla pieslēgumu un pieslēguma tarifi? Kur tos publicē?

Esošais regulējums:

Šobrīd nav šāda regulējuma. (Enerģētikas likuma 15. panta piektā un septītā daļa stāja spēkā ar 2014. gada 4. aprīli)

Plānotais regulējums:

Tie paredzēts biogāzes kvalitāte un izcelsmes apliecināšana.

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums paredzēts noteikt biogāzes ražotāja tiesības saņemt biogāzes sertifikātu, kā arī biogāzes ražotāja tiesības iegūt tiesības līdz dabasgāzes kvalitātei bagātinātas biogāzes piekļuvei un pārvadei dabasgāzes tīkliem.

4.2.9. Centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas infrastruktūras attīstība (Direktīvas 2009/28/EK 16. panta 11. punkts)

(a) novērtēt nepieciešamību būvēt jaunu centralizētu apsildes un dzesēšanas infrastruktūru, kurā izmanto no atjaunojamajiem energoresursiem ražotu enerģiju, lai sasniegtu valsts 2020. gada mērķi. Ņemot vērā šo vērtējumu, vai tiek plānots turpmāk veicināt minēto infrastruktūru? Kāds ir liela apjoma biomasas, saules enerģijas un ģeotermālās enerģijas iekārtu paredzamais ieguldījums centralizētās siltumapgādes un dzesēšanas sistēmās?

Latvija neapsver būtisku jaunu centralizētu siltumapgādes vai dzesēšanas sistēmu infrastruktūru izveides nepieciešamību. Uzsvars tiek likts uz esošo centralizēto siltumapgādes sistēmu attīstību.

Latvijā ir ievērojams biomasas potenciāls. Ņemot vērā iepriekšējo desmit gadu veiksmīgo pieredzi centralizēto siltumapgādes sistēmu transformācijai uz biomasu, kas pierādījusi, kā ierobežotu resursu apstākļos iespējams sasniegt labus rezultātus, attīstības iespējas plašākai biomasas izmantošanai Latvijā ir jāsaista gan ar siltumenerģijas, gan ar elektroenerģijas ražošanu. Fosilo resursu

tirgus cenu pieaugums un to iespējamie ierobežojumi ir daļēji kompensējami ar ekonomiski pamatotu AER izmantošanu, piemēram, nepieciešams palielināt AER efektīvu izmantošanu un enerģijas ražošanu koģenerācijas procesā.³

Ņemot vērā to, ka no biomasas, ražojot elektroenerģiju, tehnoloģisku apsvērumu dēļ elektroenerģiju iespējams iegūt ne vairāk kā 25% apmērā no kopējā saražotā enerģijas daudzuma, ievērojot, ka pārējo daļu veido siltums un aptuveni 10% ir zudumi, vispirms būtu lietderīgi izvērtēt plašāku koksnes izmantošanu katlumājās siltuma ražošanai un koģenerācijas stacijās kurināmā ieguves vietu tuvumā.⁴

Viens no galvenajiem šķēršļiem saules enerģijas izmantošanai Latvijā ir tās augstās iekārtu investīciju izmaksas. Pašreizējās siltumenerģijas cenas, salīdzinot ar enerģijas izmantošanas iekārtu izmaksām ir 2,5 - 3 reizes zemākas, līdz ar to šobrīd saules enerģija nav konkurētspējīga centralizētajā siltumapgādē. Nepieciešami praktiski pētījumi, lai pierādītu teorētiskos pētījumus par saules enerģijas izmantošanas iespējām Latvijas klimatiskajos apstākļos.⁵

Ģeotermālās enerģijas resursu pētījumi Latvijā veikti kopš 20. gadsimta 80. gadiem, kad Jūras ģeoloģijas un ģeofizikas institūta vadībā, pēc Enerģētikas ministrijas pasūtījuma tika veikti ģeotermālās enerģijas resursu pētījumi Latvijā, tostarp arī petrotermālo resursu apjoma novērtējumu Latvijā, izvērtējot iespējas izmantot grunts iežus sezonas siltuma uzkrāšanai. Laikā no 1970. līdz 1990. gadam Latvijas rietumu daļā tika izveidoti 23 urbumi. Iegūtie dati tika ņemti vērā, veicot ģeotermālās situācijas izvērtējumu Latvijā. 1991. gadā Jūras ģeoloģijas un ģeofizikas institūta darbība, līdz ar to arī tā veiktie pētījumi, tika pārtraukti.

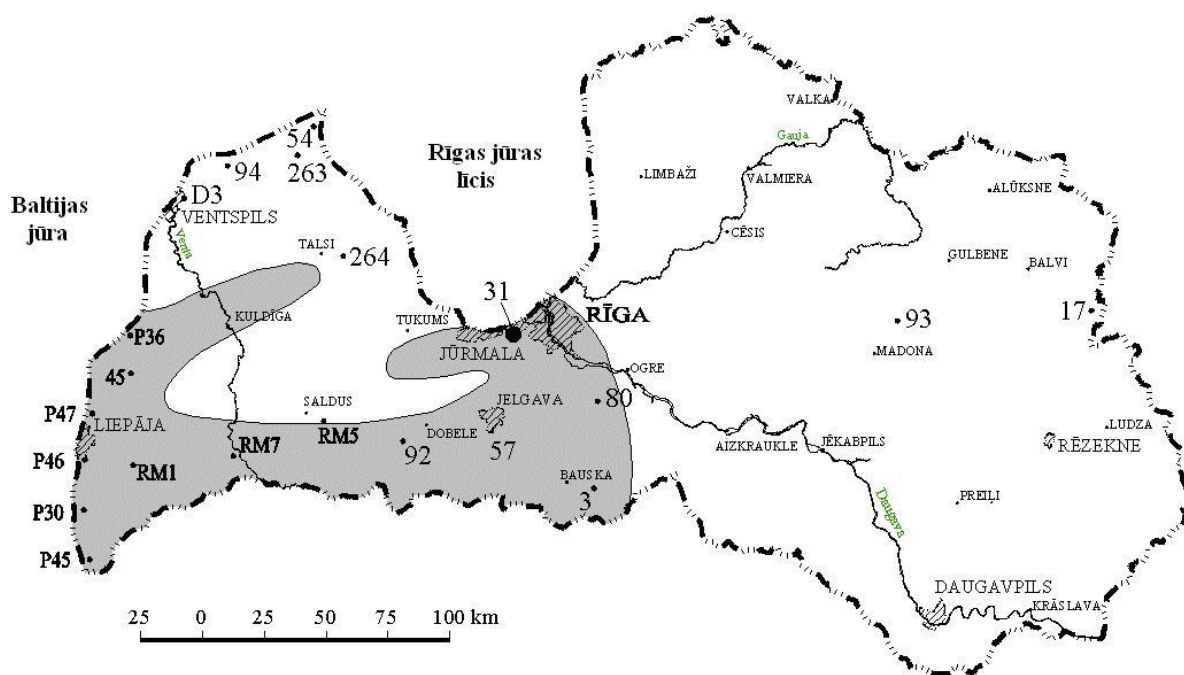
No 1993. līdz 1996. gadam Latvija un Lietuva Dānijas uzņēmuma „*Petroleum Geology Investigators*” vadībā īstenoja projektu, kura ietvaros tika veikts ģeotermālās enerģijas potenciāla izvērtējums Latvijā. Tika novērtēts, ka devona un kembrija slāņos tā ir 65 000 PJ liels, pielīdzinot 1,6 miljardiem toe. Ņemot vērā pētījumā veiktos aprēķinus, kā Latvijas Zinātņu akadēmijas 2007.gada sēdē norādījis viens no pētījuma dalībniekiem Dr.geol.Astrīds Freimanis, ja Latvijas teritorijā tiktu apgūti siltie ūdeņi, kopējā termālo staciju jauda var būt sākot no 175 MW.⁶

³ Didzis Palejs, *Koksnes energoresursu novērtējums Latvijā, publikācija „Atjaunojamo energoresursu potenciāls Latvijā, Atjaunojamā enerģija un tās attīstības iespējas nākotnē*, (Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra, 2008)

⁴ Jānis Reķis, *Atjaunojamās enerģijas izmantošanas iespējas Latvijā, publikācija „Atjaunojamo energoresursu potenciāls Latvijā, Atjaunojamā enerģija un tās attīstības iespējas nākotnē*, (Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra, 2008)

⁵ Andra Blumberga, Gatis Bažbauers, Dagnija Blumberga, Ivars Veidenbergs, Marika Rošā, Gatis Žogla, Ilze Dzene, Francesco Romagnoli, Claudio Rochas, Dzintars Jaunzems, Anna Volkova, Agnese Mūrniece, *Pētījums „Latvijas atjaunojamo energoresursu izmantošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas modelis un rīcības plāns”*, (Rīgas Tehniskā universitāte, Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte, Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts, Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts 2009.); 55.

⁶ Andra Blumberga, Gatis Bažbauers, Dagnija Blumberga, Ivars Veidenbergs, Marika Rošā, Gatis Žogla, Ilze Dzene, Francesco Romagnoli, Claudio Rochas, Dzintars Jaunzems, Anna Volkova, Agnese Mūrniece, *Pētījums „Latvijas atjaunojamo energoresursu izmantošanas un energoefektivitātes paaugstināšanas modelis un rīcības*
LV RES ACTION PLAN 2020

6. att. Ģeotermālās enerģijas potenciāla izvietojums Latvijas teritorijā

Tomēr galvenais šķērslis ģeotermālās enerģijas izmantošanai ir tā augstās ieguves izmaksas.

4.2.10. Biodegvielas un citi bioloģiskie šķidrie kurināmie – ilgtspējības kritēriji un atbilstības verificēšana (Direktīvas 2009/28/EK 17. līdz 21. pants)

(a) kā valsts līmenī tiks ieviesti biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo ilgtspējības kritēriji? (Vai tiks īstenoti kādi tiesību akti? Kāda būs institucionālā organizācija?)

Nepieciešamie grozījumi tiek paredzēti grozījumos normatīvajos aktos:

i) grozījumi Biodegvielas likumā - pielietošanas nozare

Ilgspējības kritēriji attiecas uz biodegvielām / biošķidrumiem, kas ražoti ES, un uz importētajiem biodegvielām/biošķidrumiem un tiks ievēroti tad, kad biodegvielas / biošķidrumi:

(1) tiek uzskaitīti kā atjaunojamās enerģijas mērķi saskaņā ar Atjaunojamās enerģijas direktīvu;

(2) tiek lietoti saskaņā ar atjaunojamās enerģijas saistībām;

(3) saņem finansiālu atbalstu to patērēšanai;

(4) tiek uzskaitīti kā Degvielas kvalitātes direktīvas mērķis, lai samazinātu siltumnīcu gāzu emisijas (tikai biodegvielām);

(5) saņem investīcijas un/vai operatīvo palīdzību saskaņā ar Kopienas vadlīnijām par valsts palīdzību vides aizsardzībai (tikai biodegvielām);

(6) tiek ņemtas vērā saskaņā ar noteikumiem par Regulu par alternatīvās degvielas transportlīdzekļiem uz CO₂ no pasažieru automobiļiem (tikai „E85” bioetanolam).

plāns”, (Rīgas Tehniskā universitāte, Enerģētikas un elektrotehnikas fakultāte, Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts, Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts 2009.); 48.-50.

ii) ierobežojumi grozījumos Biodegvielas likumā

Ilgtermiņa kritēriji attiecas uz siltumnīcu gāzes ietaupījumiem, zemi ar augstu biodiversitātes vērtību, zemi ar augstu oglekļa krājumu un agro vides praksi.

iii) Atskaides nodrošināšana

Atbildība par informācijas iesniegšanu par biodegvielām tiks uzlikta ekonomiskajam operatoram, kas maksā nodevu. Informācijai attiecībā uz ilgstošas uzturēšanas kritērijiem visā degvielas ķēdē jābūt pieejamiem.

(b) kā tiks panākts tas, ka biodegvielas un bioloģiskie šķidrie kurināmie, ko ierēķina atjaunojamās enerģijas valsts mērķa izpildē, atjaunojamās enerģijas valsts saistību izpildē un/vai kas var pretendēt uz finansiālu atbalstu, atbilst Direktīvas 2009/28/EK 17. panta 2. līdz 5. punktā noteiktajiem ilgtermiņa kritērijiem? (Vai tiks noteikta valsts iestāde/organizācija, kas atbild par kritēriju ievērošanas pārraudzību/verificēšanu?)

Pamat-koncepcija paredz savstarpēju līguma slēgšanu starp Ekonomikas ministriju un organizāciju (komersants, asociācija, aģentūra utt.) uz Publiskās Privātās Partnerības principiem. Organizācijas funkcijas būs nodrošināt komersantiem ilgtermiņa kritēriju pārbaudi un apliecinājumu. Organizācija tiks izvēlēta ņemot vērā EK pieminētos kritērijus. Šāda veidā tik plānots nodrošināt organizācijas tiesības iegūt visu nepieciešamo informāciju, lai varētu izsekot pilnu ražošanas ciklu, kā arī tiks noteiktas obligātās prasības organizācijas ikgadējā audita veikšanai.

(c) ja kritēriju izpildi pārraudzīs valsts iestāde/organizācija, vai šī iestāde/organizācija jau ir izveidota? Ja ir, precizējiet. Ja nav – kad tiek plānots to izveidot?

Nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos ir jāveic līdz 2010. gada 30. decembrim, savukārt līgums ar atbildīgo organizāciju tiks noslēgts līdz 2011. gada 1. janvārim.

(d) sniegt informāciju par valsts tiesību aktiem, kas regulē teritorijas zonēšanu, un valsts zemes reģistru, ar kuru palīdzību verificē atbilstību Direktīvas 2009/28/EK 17. panta 3. līdz 5. punktam. Kā ekonomikas dalībnieki var piekļūt šai informācijai? (Sniegt informāciju par spēkā esošajiem noteikumiem un dažādiem zemes statusiem, piemēram, bioloģiskās daudzveidības teritorija, aizsargājama teritorija utt., un norādīt kompetento valsts iestādi, kas pārraudzīs zemes reģistru un zemes statusa izmaiņas.)

1. Teritorijas plānošanas likums nosaka:

Atbilstoši Teritorijas plānošanas likuma 1.pantam teritorijas plānojums ir ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments vai plānošanas dokumentu kopums, kurš izstrādāts un stāties spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kurā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski attēlota teritorijas pašreizējā un noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi.

- Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija uztur un vietējo pašvaldību teritorijas plānošanas datu bāzi un arhīvu (informācija par visiem apstiprinātajiem teritorijas plānojumiem pieejama Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas mājas lapā internetā: <http://www.rapl.gov.lv>).

2. Valsts reģionālās attīstības aģentūra sadarbībā ar Reģionālās attīstības

un pašvaldību lietu ministriju izstrādā teritoriju plānošanas informācijas sistēmu (turpmāk – TIS). TIS nodrošinās teritoriālo plānojumu centralizētu elektronisko apriti, ka arī teritoriju plānojumu izstrādes un saskaņošanas elektronisko atbalstu. TIS būs pieejama ikvienai pašvaldībai Latvijā.

3. Valsts SIA Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs uztur Dabas aizsardzības informatīvo sistēmu, kura ietver: Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kadastru, Aizsargājamo augu sugu atradnes, Īpaši aizsargājamo sugu un biotopu mikroliegumus.

4. Dabas aizsardzības pārvalde plāno īstenot ERAF finansēto Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu elektronizācijas projektu kura mērķis ir: izveidot Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, t.sk. Natura 2000 teritoriju, aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu plānošanas un ieviešanas informācijas sistēmu, kura nodrošinātu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas vērtību – īpaši aizsargājamo sugu un biotopu – aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu vienotu plānošanu, uzskaiti un ieviešanas vadību.

5. Valsts zemes dienests veic nekustamā īpašuma kā īpašuma objektu kopuma, zemes vienības, zemes vienības daļas un to raksturojošo datu (tai skaitā zemes lietošanas veidu un to izmaiņu) reģistrāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (Kadastra informācijas sistēmā).

(e) norādīt, pēc kādas valsts, Eiropas vai starptautiskas sistēmas klasificē aizsargājamās teritorijas.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas. Pavisam Latvijā ir 681 ar likumu vai Ministru kabineta noteikumiem apstiprināta īpaši aizsargājama dabas teritorija.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās:

Dabas rezervāti ir cilvēku darbības neskartas vai maz pārveidotas teritorijas, kurās tiek nodrošināta dabisko procesu netraucēta attīstība, lai aizsargātu un izpētītu retas vai tipiskas ekosistēmas un to sastāvdaļas. Latvijā ir izveidoti 4 dabas rezervāti: Moricsalas (1912), Grīņu (1936), Krustkalnu (1977) un Teiču rezervāts (1982).

Nacionālie parki ir plaši apvidi ar nacionāli nozīmīgiem izciliem dabas veidojumiem, cilvēka darbības neskartām vai maz pārveidotām ainavām, biotopu daudzveidību, kultūras un vēstures pieminekļu bagātību. Līdztekus dabas aizsardzībai, nozīmīgu vietu ieņem zinātniskā izpēte, izglītošana un atpūtas organizēšana. Latvijā ir 4 nacionālie parki: Gaujas nacionālais parks (1973), Ķemeru nacionālais parks (1997), Slīteres nacionālais parks (1999) un Rāznas nacionālais parks (2007).

Biosfēras rezervāti ir plašas teritorijas, kurās atrodas starptautiski nozīmīgas ainavas un ekosistēmas. To mērķis ir nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu un veicināt teritorijas ilgtspējīgu attīstību. 1997. gadā Latvijā ir izveidots Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts. Tas ir iekļauts starptautiskajā biosfēras rezervātu tīklā.

Dabas parki ir teritorijas, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, un ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai. Latvijā ir 42 dabas parki, no kuriem pazīstamākie ir Engures ezera dabas parks, Tērvetes dabas parks un dabas parks "Daugavas loki".

Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājami koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Latvijā tiek aizsargāti 206 ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, 89 dendroloģiskie stādījumi un 60 alejas.

Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamas savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus. Latvijā pavisam ir 259 dabas liegumi.

Aizsargājamās jūras teritorijas ir vietas Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā, kuras izveidotas īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu, kā arī migrējoši putnu nozīmīgu barošanās un ziemošanas vietu aizsardzībai. Latvijā ir izveidotas 7 aizsargājamās jūras teritorijas.

Aizsargājamo ainavu apvidi ir teritorijas, kas izceļas ar savdabīgu vai daudzveidīgu ainavu un īpašu skaistumu. To mērķis ir aizsargāt un saglabāt Latvijai raksturīgo kultūrvidi un ainavu tās daudzveidībā, kā arī nodrošināt sabiedrības atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu metožu pielietošanu. Latvijā ir 9 aizsargājamo ainavu apvidi.⁷

Starptautiskais līmenis:

1. Natura 2000 tīkls izveidots, lai ieviestu ES Putnu (pilnais nosaukums – Padomes direktīva 79/409/EEC no 1979. gada 2. aprīļa par savvaļas putnu aizsardzību) un Biotopu (pilnais nosaukums – Padomes direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību) direktīvas. Latvijā šo tīklu veidoja uz esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas bāzes, izvērtējot esošo aizsargājamo teritoriju atbilstību direktīvās noteiktajiem zinātniskajiem kritērijiem. Tādēļ 2001. gadā tika uzsākta esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju inventarizācija, kā arī veikta papildus izpēte jaunu teritoriju noteikšanai, lai nodrošinātu pietiekamu ES sugu un biotopu aizsardzību. Šī procesa rezultātā izveidoja 327 Natura 2000 teritorijas, kas kopumā aizņem ap 12% no Latvijas teritorijas. Visas Natura 2000 teritorijas Latvijā ir apstiprinātas kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (piemēram, dabas parks vai dabas liegums) vai mikroliegumi atbilstoši nacionālajai likumdošanai.

⁷ Vides ministrija, http://www.vidm.gov.lv/lat/darbibas_veidi/ipasi_aizsargajamas_dabas_teritorijas/
LV RES ACTION PLAN 2020

Latvijas Natura 2000 teritorijas ir uzskaitītas likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” pielikumā.

(f) kāda ir procedūra zemes statusa maiņai? Kas valsts līmenī pārrauga un ziņo par zemes statusa izmaiņām? Cik bieži tiek atjaunināts teritorijas zonējuma reģistrs (ik mēnesi, gadu, divus gadus utt.)?

- **Teritorijas plānošanas likums** ir ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokuments vai plānošanas dokumentu kopums, kurš izstrādāts un stāties spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kurā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski attēlota teritorijas pašreizējā un noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi un saskaņā ar šā likuma 6.pantu tiek noteikta teritorijas plānošanas kārtība.

Saskaņā ar **Teritorijas plānošanas likuma 5.pantu**, Latvijā teritorijas plānošanu, izstrādājot savstarpēji saskaņotus teritorijas plānojumus, īsteno nacionālajā līmenī, plānošanas reģiona līmenī un vietējās pašvaldības līmenī.

Ministru kabinets, ņemot vērā **Teritorijas plānošanas likuma 7.panta pirmās daļas 3.punktā** doto deleģējumu, nosaka teritorijas plānojuma sastāvdaļas, šā plānojuma sagatavošanas, sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, apturēšanas, likumības izvērtēšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību, nosaka atbildīgo ministriju, kura veic šajā likumā minētās funkcijas un nosaka nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijas un to izmantošanas nosacījumus. Saskaņā ar **Teritorijas plānošanas likuma 7.panta pirmās daļas 3. punktu un 12. panta trešo daļu izdoto Ministru kabineta 2009. gada 6. oktobra noteikumu Nr. 1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” 3punkts nosaka, ka teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, kas ietver prasības zemes vienībām un to apbūvei, kā arī katras teritorijas daļas (ar noteiktu atšķirīgu plānoto (atļauto) izmantošanu) labiekārtojumam, plānotās administratīvās teritorijas, pilsētu un ciemu robežas un teritorijas apdzīvojuma struktūras attīstību nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā.**

(g) kā valsts līmenī tiek verificēta atbilstība labai lauksaimniecības un vides praksei un citām savstarpējās atbilstības prasībām (saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 17. panta 6. punktu)?

Latvijā savstarpējā atbilstība, tai skaitā arī labā lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi ir ieviesti saskaņā ar R73/2009 nosacījumiem un atrunāti Ministru kabineta 2007.gada 17.aprīļa noteikumos Nr.269 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros” sadaļā „2.4. Laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi” (24. – 27. punkts), savukārt saraksts ar normatīvo aktu prasībām, kas lauksaimniekiem ir jāievēro savstarpējā atbilstībā jomā ir atrodams šo pašu noteikumu 1.¹ pielikumā.

Kontroli (gan administratīvās, gan saimniecībās uz vietas) savstarpējās atbilstības jomā nodrošina kompetentās kontroles iestādes:

- Lauku atbalsta dienests – kontrolē lauksaimnieku atbilstību laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem, kā arī savstarpējā atbilstība vides prasību ievērošanu;

- Valsts augu aizsardzības dienests – sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības jomā jautājumos, kas saistīti ar augu veselības aizsardzību, un vides jomā jautājumos, kas saistīti ar kultūraugu mēslošanas plāniem īpaši jutīgajās teritorijās;

- Valsts meža dienests – vides jomā jautājumos, kas saistīti ar mežu platībām.

Pārkāpumu gadījumos tiešie maksājumi tiek samazināti.

(h) vai tiek plānots palīdzēt izveidot brīvprātīgu "sertifikācijas" shēmu vai shēmas biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo ilgtspējībai saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 18. panta 4. punkta otro daļu? Ja tiek, tad kā tas notiks?

Šobrīd netiek plānots.

4.3. Atbalsta shēmas, ko dalībvalsts vai dalībvalstu grupa piemēro, lai veicinātu enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem

A Regulējums

(a) kāds ir šo saistību/mērķa juridiskais pamats?

Esošā situācija:

Latvijā par speciālajiem normatīvajiem aktiem AER izmantošanai elektroenerģijas ražošanai tiesiskās reglamentācijas aspektā ir uzskatāms 1998. gada 3. decembra Enerģētikas likums, 2005. gada 5. maija ETL un saskaņā ar to izdotie MK noteikumi Nr. 262 un Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumi Nr. 221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.221), kā arī 2000. gada 19. oktobra likums “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” un saskaņā ar to izdotie Ministru kabineta noteikumi.

ETL ir iekļautas tiesību normas, kas izriet no sekojošām ES direktīvām:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. septembra direktīvas 2001/77/EK par tādās elektroenerģijas izmantošanas veicināšanu iekšējā tirgū, kas saražota, izmantojot atjaunojamus enerģijas avotus (turpmāk – Direktīva 2001/77/EK);

- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija direktīvas 2003/54/EK par elektroenerģijas tirgus kopīgiem noteikumiem un direktīvas 96/92/EK atcelšanu;

- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra direktīvas 2004/8/EK par koģenerācijas, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu, veicināšanu iekšējā enerģijas tirgū un grozījumu direktīvā 92/42/EEK (turpmāk – Direktīva 2004/8/EK).

ETL ir pieņemts 2005. gada 5. maijā. Saskaņā ar ETL 29. panta otro daļu noteikta daļa no visu Latvijas elektroenerģijas galalietotāju kopējā patēriņa ir obligāti nosedzama ar elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot AER. Saskaņā ar Direktīvu 2001/77/EK 2010. gadā elektroenerģijas, kas ražota no AER, procentuālajam īpatsvaram kopējā elektroenerģijas patēriņā Latvijā jāsasniedz

49,3%. Latvijas indikatīvais mērķis, kas sasniedzams līdz 2010. gada 31. decembrim, noteikts Enerģētikas attīstības pamatnostādnēm 2007.–2016. gadam, kā arī ETL.

Saskaņā ar ETL 29. panta otro, ceturto un piekto daļu un 29.¹ panta otro un piekto daļu, attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu, izmantojot AER, Ministru kabinets (turpmāk – MK) nosaka kvalifikācijas kritērijus, lai iegūtu tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros un kritērijus, saskaņā ar kuriem ražotājs, kas elektroenerģiju ražo elektrostacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu virs 1 MW, izmantojot biomasu vai biogāzi, var iegūt tiesības saņemt garantētu maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu.

Saskaņā ar ETL 28. panta otro un septīto daļu un 28.¹ panta otro un piekto daļu attiecībā uz elektroenerģiju ražošanu koģenerācijas procesā, MK nosaka kritērijus, pēc kādiem tiek kvalificētas koģenerācijas elektrostācijas, lai tās iegūtu tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vai saņemt garantētu maksu par koģenerācijas stacijā uzstādīto elektrisko jaudu.

Plānotā situācija:

Latvijai kā Eiropas Savienības dalībvalstij ir nepieciešams attīstīt un regulāri izvērtēt nacionālo AER izmantošanas veicināšanas politikas, tajā ietvertās atbalsta politikas efektivitāti, uzsverot AER nozīmi ilgtspējīgas valsts enerģētikas politikas veidošanā, nepieciešamību palielināt elektrisko jaudu pašnodrošinājumu un samazināt importētās elektroenerģijas apjomu, mazinot Latvijas energoatkarību.

Direktīva 2009/28/EK dalībvalstīm uzliek noteiktus pienākumus AER jomā. Latvijas Republikas valdība, apzinoties nepieciešamību veicināt AER izmantošanu Latvijā, ir devusi uzdevumu Ekonomikas ministrijai, kas ir atbildīga par Latvijas enerģētikas politiku, izstrādāt likumprojektu par AER.

Ierobežotas tiesības pārdot elektroenerģiju publiskajam tirgotājam ir šķērslis dinamiskai nozares attīstībai. Kā arī, izvēloties tehnoloģiju, bieži nācies saskarties ar jaudas vai apjoma ierobežojumu.

Nemot vērā iepriekš minēto, izstrādes stadijā ir likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums”, ar kura pieņemšanu plānots aizstāt šobrīd ieviestos atbalsta instrumentus elektroenerģijai, kas ražota no AER ar tādiem, kas veicinātu gan elektroenerģijas ražošanu no AER, gan lietderīgu siltumenerģijas izmantošanu, galvenokārt, veicinot enerģijas, kas ražota no AER, konkurētspēju.

Lai sasniegtu Direktīvā 2009/28/EK noteiktos mērķus, joprojām ir vajadzīgi pastāvīgi valsts atbalsta mehānismi, kas veicina no AER saražotas enerģijas izmantošanu, saglabājot investoru uzticību. Direktīva 2009/28/EK kā būtisku uzsver valsts atbalsta shēmu pareizu darbību atbilstoši Direktīvai 2001/77/EK. Tādēļ plānotā regulējuma mērķis ir ne tikai veicināt AER izmantošanu Latvijā un iekļaut tiesību normas, kas izriet no Direktīvas 2009/28/EK, bet vienlaikus arī pārskatīt šobrīd ieviestās atbalsta shēmas AER izmantošanai atbilstoši 2009. gada 17. jūnijā Baltijas reģiona valdību vadītāju, tai skaitā trīs Baltijas valstu valdību vadītāju, parakstītajam memorandam

„Saprašanās memorands par Baltijas enerģētikas tirgus ieviešanas plānu” (*BEMIP - Baltic Energy Market Interconnection Plan*), ko apstiprinājusi arī Eiropas Komisija. BEMIP paredz trīs Baltijas valstu elektroenerģijas tirgū nodrošināt vienotus tirgus nosacījumus visiem tirgus dalībniekiem, brīvu elektroenerģijas tirdzniecību, lai sasniegtu BEMIP mērķi – Baltijas enerģētikas tirgu integrācija kopējā Eiropas Savienības enerģētikas tirgū.

Normatīvajā regulējumā, ko paredzēts izstrādāt attiecībā uz atjaunojamās enerģijas jomu, par elektroenerģiju, kas ražota no AER un pārdota elektroenerģijas tirgū jāparedz tiesības, ja ražotājs, kas elektroenerģiju ražo no AER un pārdot to, saņemt piemaksu, kuras ir izveidota, balstoties uz socioekonomiskiem aprēķiniem. Paredzēts noteikt, ka piemaksu, ko sedz Latvijas elektroenerģijas galalietotāji, var saņemt atjaunojamās enerģijas ražotnes operators, kas elektroenerģiju ražo Latvijas Republikas teritorijā atjaunojamās enerģijas ražotnē, kuras uzstādītās elektriskās jaudas izmantošanas stundu skaits nav mazāks par 3500 stundām gadā.

Lai saglabātu ieguldītāju uzticību un mazo ražotāju aizsardzību, ar likumprojektu par AER plānots noteikt, ka atjaunojamās enerģijas ražotājs var pārdot elektroenerģiju publiskajam tirgotājam, ja atjaunojamās enerģijas ražotājs un ar to saistīto personu visu īpašumā vai lietojumā esošo ražotņu uzstādītā kopējā jauda ir mazāka par diviem megavatiem, un noteikt pienākumu šo elektroenerģiju iepirkt AS „Latvenergo”.

Paredzēts, ka ar likumprojekta spēkā stāšanos spēku zaudēs MK noteikumi Nr.262.

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” ir paredzēts novērsts pārlieku liela valsts atbalsta noteikšanu, ieviešot brīvu elektroenerģijas tirdzniecības tirgū, kā arī nosakot mazāku valsts atbalsta apmēru elektroenerģijas ražotājiem.

Izstrādātajā normatīvajā regulējumā paredzamo jauno atbalsta mehānismu varēs saņemt elektroenerģijas ražotāji, kas kvalificēsies administratīvi noteiktajiem kritērijiem piemaksas saņemšanai. Elektroenerģijas ražotājs varēs saņemt piemaksu ne vairāk kā 15 gadus.

(b) Vai pastāv mērķi konkrētām tehnoloģijām?

Esošā situācija:

Spēkā esošie normatīvie akti neparedz mērķi konkrētām tehnoloģijām.

Plānotā situācija:

Konkrēto tehnoloģiju mērķi nākotnē nav definēti.

(c) Kādas saistības/ mērķi gadā ir noteikti? (Atsevišķi katrai tehnoloģijai.)

Esošā situācija:

Spēkā esošie normatīvie akti nenosaka saistības/mērķus.

Plānotā situācija:

Netiek paredzēti mērķi atsevišķi katrai tehnoloģijai.

(d) Kam saistības ir jāizpilda?

Pamatojoties uz ETL 29. panta otro daļu, noteikta daļa no visu Latvijas elektroenerģijas galalietotāju kopējā patēriņa ir obligāti nosedzama ar

elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot AER.

(e) Kādas ir sekas, ja tās neizpilda?

Neizpildīšanas gadījumā sekas nav paredzētas.

(f) Vai pastāv izpildes pārraudzības mehānisms?

Esošā situācija:

Saskaņā ar ETL 29.pantu, noteikta daļa no visu Latvijas elektroenerģijas galalietotāju kopējā patēriņa ir obligāti nosedzama ar elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot AER. Šo daļu katram AER veidam piecu gadu periodam, sākot no 2006.gada 1.janvāra, ir deleģēts noteikt Ministru kabinetam.

Plānotā situācija:

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzēts, ka atjaunojamās enerģijas jomas pārraudzību un koordināciju valstī veiks Ekonomikas ministrija, kā arī sadarbībā ar citām ministrijām savas kompetences ietvaros uzraudzīs valsts mērķu īstenošanu.

(g) Vai pastāv saistību/ mērķu grozīšanas mehānisms?

Esošā situācija:

Mērķi un saistības tiek iestrādātas nozaru politikas plānošanas dokumentos, Ministru kabinetam nosakot jaunus politikas plānošanas dokumentus vai veicot precizējumus esošajos, kas var būt par pamatu tālākām izmaiņām normatīvajos aktos.

MK noteikumi Nr. 262 dažādiem AER veidiem nosaka ikgadēju obligātā iepirkuma atbalsta apjomu laika periodā no 2010. gadam un turpmākajiem 10 gadiem, izsakot šo apjomu kā procentuālu īpatsvaru kopējā elektroenerģijas galalietotāju patēriņā Latvijā.

Plānotā situācija:

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” plānots noteikt valsts mērķi atjaunojamās enerģijas ražošanas īpatsvaram kopējā bruto enerģijas gala patēriņā, kas jāsasniedz līdz 2020.gadam, kā arī paredz noteikt finanšu instrumentus atjaunojamās enerģijas izmantošanas veicināšanai.

Paredzēts, ka atjaunojamās enerģijas jomas pārraudzību un koordināciju valstī veiks Ekonomikas ministrija, kā arī sadarbībā ar citām ministrijām savas kompetences ietvaros uzraudzīs valsts mērķu īstenošanu.

Finansiāls atbalsts

(a) Shēmas nosaukums un īss apraksts

Esošā situācija:

MK noteikumi Nr.221 nosaka, ka obligātā iepirkuma ietvaros iepērkamās elektroenerģijas, kas ražota no AER, tarifs un garantētā maksa par uzstādīto elektrisko jaudu. Obligātā iepirkuma cenu noteikšanai tiek piemērotas cenu formulas tādai elektroenerģijai, kas saražota biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās, kā arī hidroelektrostacijās, kuru uzstādītā elektriskā jauda ir mazāka par 5 MW.

Plānotā situācija:

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzēts noteikt

kritērijus piemaksas saņemšanai.

(b) Vai shēma ir brīvprātīga vai obligāta?

Dalība shēmā ir brīvprātīga.

(c) Kurš pārvalda shēmu?

Esošā situācija:

Saskaņā ar ETL 29. panta otro, ceturto un piekto daļu, kā arī 29.¹ panta otro un piekto daļu 2010. gada 16. martā tika pieņemti MK noteikumi Nr. 262, kas ietver nosacījumus tiesību iegūšanai pārdot no AER saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Atbalsta mehānismu uzrauga Ekonomikas ministrija, kas veic ražotāju kontroli un patur tiesības atcelt lēmumus par tiesībām pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros noteikumu pārkāpumu gadījumā (MK Noteikumu Nr.262 49. pants)).

Iepirkuma tarifu sedz sistēmas operators, kurš, savukārt, iestrādā iepirkuma tarifa izmaksas galapatērētāja tarifā.

Sabiedrisko pakalpojumu regulators koordinē attiecības starp sistēmu lietotājiem un sistēmu operatoriem.

Plānota situācija:

Iepirkuma tarifs visām stacijām ar jaudu zem 2 MW, iepirkuma piemaksas lielākas jaudas stacijām.

Iepirkuma tarifu sedz sistēmas operators

Iepirkuma piemaksas sedz pārvades sistēmas operators.

(d) Kādi pasākumi ir veikti, lai nodrošinātu, ka valsts mērķa izpildei ir pieejami vajadzīgie līdzekļi?

Izmaksas sedz elektroenerģijas galapatērētāji.

ETL 30. pants nosaka, ka saražotās elektroenerģijas pirkšanas un pārdošanas, izmantojot AER,

[...] izmaksas sedz visi Latvijas elektroenerģijas galalietotāji proporcionāli savam elektroenerģijas patēriņam, pērkot no publiskā tirgotāja noteiktu daļu elektroenerģijas, kas saražota, izmantojot AER, vai kompensējot publiskā tirgotāja izdevumus. Iepirkuma izmaksu attiecināšanas aprēķina metodiku nosaka regulators.

(e) Kā shēmā tiek risināti ilgtermiņa drošības jautājumi?

Esošā situācija

Saskaņā ar ETL 30.pantu ražotāji, kas elektroenerģijas ražošanai izmanto AER un darbību uzsākuši pirms ETL stāšanās spēkā, pārdod elektroenerģiju publiskajam tirgotājam atbilstoši tiem nosacījumiem par darbības režīmu, iepirkuma termiņiem un cenu, kādi uz tiem attiecās šā likuma spēkā stāšanās brīdī.

Komersantiem, kuri ir ieguvuši tiesības pārdot no AER saražoto elektroenerģiju saskaņā ar tiem noteikumiem, kas izdoti, pamatojoties uz ETL, pārdošanas cenu elektroenerģijas apjomam, ko tie ir tiesīgi pārdot obligātā iepirkuma ietvaros, aprēķina, izmantojot cenu aprēķināšanas formulas 20 gadu periodam saskaņā ar šobrīd spēkā esošo regulējumu.

Plānota situācija:

Ar normatīvajiem aktiem ir jārisina ilgtermiņa drošības jautājumi, piemēram, paredzot, ka atjaunojamās enerģijas ražotnēm, kas saņems tiesības saņemt piemaksu, finansiālais atbalsts tiek saglabāts noteiktu laika periodu, kas ir ne mazāks par 10 gadiem.

(f) Vai shēma tiek periodiski pārskatīta? Kādi ir atgriezeniskās saites vai korekcijas mehānismi? Kā shēma līdz šim ir optimizēta?

Esošā situācija:

Esošais regulējums neparedz plānotu periodisku pārskatīšanu. Ar mērķi noteikt stingrākus kontroles mehānismus elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesību ieguvējiem, radīt iespēju kontrolēt projektu īstenošanu un novērst elektroenerģijas obligātā iepirkuma tiesību nelietderīgu piešķiršanu, kā arī risināt jautājumu par iesniegumu iesniegšanas kārtību tiesību saņemšanai pārdot no AER saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, noteikumi kopš to pieņemšanas tikuši vairakkārt pārskatīti, vienlaikus pārskatot arī cenu aprēķināšanas formulas.

Plānotā situācija:

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzēts noteikt Direktīvā 2009/28/EK noteiktā mērķa sasniegšanas uzraudzības kārtību.

Gadījumā, ja valsts mērķis Direktīvā 2009/28/EK noteikto starpposmu noslēgumā ir zemāks par paredzēto, jānodrošina, ka ne vēlā kā līdz nākamā gada 30. jūnijam, Ekonomikas ministrija iesniedz Eiropas Komisijai jaunu valsts rīcības plānu, lai nodrošinātu šā likuma 2.panta otrās daļas 1.apakšpunktā noteiktā uzdevuma izpildi.

(g) Vai atbalsts atšķiras atšķirībā no tehnoloģijas?

Esošā situācija:

MK noteikumi Nr.221 un 2010.gada 16.marta Ministru kabineta noteikumi Nr.262 nosaka, ka atbalsts tiek diferencēts atkarībā no izmantotā AER, un atkarībā no elektrostacijā uzstādītās elektriskās jaudas, piemērojot koeficientus.

Plānota situācija:

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzētas priekšrocības tādām tehnoloģijām, kas spēj nodrošināt elektroenerģijas bāzes jaudas, nosakot papildu piemaksu atjaunojamās enerģijas ražotnēm.

(h) Kādi rezultāti tiek gaidīti enerģijas ražošanas ziņā?

Skatīt šī dokumenta tabulas un prognozes.

(i) Vai atbalsts ir atkarīgs no energoefektivitātes kritēriju izpildes?

Saskaņā ar ETL 28. panta otro un septīto daļu un 28.¹ panta otro un piekto daļu attiecībā uz elektroenerģiju ražošanu koģenerācijas procesā, Ministru kabinets nosaka kritērijus, pēc kādiem tiek kvalificētas koģenerācijas elektrostacijas, lai tās iegūtu tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vai saņemt garantētu maksu par koģenerācijas stacijā uzstādīto elektrisko jaudu. MK noteikumos Nr. 221 iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra direktīvas 2004/8/EK par koģenerācijas, kas balstīta uz lietderīgā siltuma pieprasījumu,

veicināšanu iekšējā enerģijas tirgū un grozījumu direktīvā 92/42/EEK, turklāt MK noteikumi Nr. 221 neparedz nekādus kvantitatīvos ierobežojumus no AER koģenerācijas procesā saražotas elektroenerģijas iepirkšanai obligātā iepirkuma ietvaros.

(j) Vai pasākums ir spēkā? Kādi valsts tiesību akti to regulē?

Ir spēkā.

Regulē ETL un pamatojoties uz tā izdotie MK noteikumi.

(k) Vai shēma ir plānota, nevis patlaban spēkā esoša? Kad tā sāks darboties?

Ar likumprojektu „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzēts izveidot jaunu atbalsta mehānismu enerģijai, kas ražota no AER.

(l) Kāds ir shēmas sākuma datums un beigu termiņš (ilgums)?

Esošais mehānisms darbojas kopš 2007. gada 21. augusta, kad spēkā stājās 2007. gada 24. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr. 503 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamās energoresursus” un darbosies līdz termiņam, kas tiks noteikts ar Atjaunojamās enerģijas likumprojektu, paredzot noteikt pārejas periodu.

(m) Vai pretendēšanai ir noteikts sistēmas maksimālais vai minimālais lielums?

Esošajā un plānotajā situācijā hidroelektrostacijas ar jaudu > 5 MW nav piemērotas pieteikšanai (ETL 29. pants).

(n) Vai vienu projektu var atbalstīt ar vairāk ar vairāk nekā vienu atbalsta pasākumu? Kurus pasākumus var izmantot kopā?

Esošā situācija: nav iespējams kombinēt atbalsta shēmas.

ETL 31.pants nosaka regulē ražotāju izvēles tiesības, nosakot, ka, ja ražotāja elektrostacija var vienlaikus pretendēt uz šā likuma 28., 28.1, 29., 29.1 un 30. pantā noteikto tiesību izmantošanu, ražotājs pēc paša izvēles var izmantot tikai vienas no minētajām tiesībām.

Ar plānotā likumprojekta spēkā stāšanos „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzēts izvairīties no atjaunojamās enerģijas projektu pāratbalstīšanas, izvērtējot dažādu atbalsta mehānismu kombinēšanas iespējas.

(o) Vai pastāv reģionālās/ vietējās shēmas? Ja jā, izklāstīt sīkāk pēc tiem pašiem kritērijiem.

Šobrīd nepastāv un netiek izstrādāti reģionāli/vietēji atbalsta mehānismi.

Jautājumi par finansiālu atbalsta investīcijām

(a) Kādu atbalstu shēmas ietvaros piešķir? (subsīdijas, kapitāla piešķirumi, aizdevumi ar mazu procentu likmi, atbrīvojums no nodokļiem vai nodokļu samazinājums, nodokļu atmaksa)

Saskaņā ar ETL, komersants, kas elektroenerģiju ražo no AER, var pretendēt uz tiesību iegūšanu pārdot elektroenerģiju publiskajam tirgotājam obligātā iepirkuma ietvaros vai, izpildot tādus kritērijus, saskaņā ar kuriem ražotājs, kas elektroenerģiju ražo elektrostacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu virs 1 MW, izmantojot biomasu vai biogāzi, var iegūt tiesības saņemt garantētu maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu.

(b) Kas var pretendēt uz atbalstu? Vai tas ir paredzēts konkrētai tehnoloģijai vai tehnoloģijām?

Komersanti, kas atbilst MK noteikumos Nr. 262 noteiktajiem kvalificēšanās kritērijiem.

(c) Vai pieteikumus pieņem un apstiprina nepārtraukti, vai arī periodiski tiek izsludināta pieteikšanās? Ja pieteikšanās ir periodiska, cik bieži un ar kādiem nosacījumiem tā notiek?

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.262 vēja elektrostacijām, biogāzes un biomasas un saules elektrostacijām vienu reizi gadā tiek rīkots konkurss. Hidroelektrostacijas (ar jaudu līdz 5 MW) var pretendēt uz tiesību iegūšanu, ņemot vērā publiskā tirgotāja katram gadam noteikto elektroenerģijas, kas iepirkama obligātā iepirkuma ietvaros, iepirkamo apjomu.

Iesniegumus saskaņā ar MK noteikumiem Nr.221 var iesniegt nepārtraukti.

Jautājumi par tirgotajiem sertifikātiem

(a) Vai ir noteikts obligātais īpatsvars kopējā piegādē elektroenerģijai, ko ražo no atjaunojamiem energoresursiem?

Nav attiecināms.

Jautājumi par fiksētiem iepirkuma tarifiem

(a) Kādi ir nosacījumi fiksētā tarifa saņemšanai?

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 262 obligātā iepirkuma tiesību piešķiršana biomasas, biogāzes, saules un vēja elektrostacijām notiks konkursa kārtībā, izvērtējot iesniegto iesniegumu atbilstību administratīvajiem un kvalitatīvajiem vērtēšanas kritērijiem. Šāda iesniegumu vērtēšanas kārtība sniedz iespēju kvalitatīvi izvērtēt iesniegumus, ņemot vērā gan uzstādāmās elektroenerģijas ražošanas jaudas, elektrostacijas darba režīmus, elektrostacijā saražotās siltumenerģijas izmantošanas iespējas, kā arī izejvielas energoresursu ieguvei. Ar MK noteikumiem Nr. 262 padarītas caurspīdīgākas administratīvās procedūras, kā arī noteikta komersantiem pārredzama lēmumu pieņemšanas procedūra.

Konkursu priekšmets ir elektroenerģijas apjoms, par kura pārdošanas tiesībām obligātā iepirkuma ietvaros notiek konkurss. MK noteikumi Nr. 262 paredz, ka konkurss rīkojams katru gadu no 1. līdz 31. oktobrim. Savukārt obligātā iepirkuma tiesības komersanti, kas elektroenerģiju ražo vai plāno ražot hidroelektrostacijās, var iegūt, iesniedzot ministrijā MK noteikumiem Nr. 262 atbilstošu iesniegumu un dokumentus no attiecīgā gada 1. aprīļa.

Administratīvie kritēriji:

MK noteikumu Nr. 262 5.pielikums.

Kvalitātes kritēriji:

MK noteikumu Nr.262 6.pielikums.

(b) Vai ir noteikts maksimālais ierobežojums gadā saražotajai elektroenerģijai vai uzstādītai jaudai, pretendējot uz tarifu?

1. Atbilstoši ETL:

29.pants. Elektroenerģijas ražošana, izmantojot AER:

(2) Noteikta daļa no visu Latvijas elektroenerģijas galalietotāju kopējā patēriņa ir obligāti nosedzama ar elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot AER. Šo daļu katram AER veidam piecu gadu periodam, sākot no 2006. gada 1.

janvāra, nosaka Ministru kabinets tā, lai līdz 2010. gada 31. decembrim šīs daļas procentuālais īpatsvars attiecībā pret kopējo elektroenerģijas patēriņu sasniegtu ne mazāk kā 49,3%.

2. Latvijas elektroenerģijas galalietotāju kopējā patēriņa daļa, kas obligāti nosedzama ar elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot AER, laikposmam līdz 2010. gada 31. decembrim un turpmākajiem gadiem sadalījumā pa gadiem un AER veidiem ir noteikta MK noteikumu Nr. 262 1. pielikumā

(c) Vai shēma attiecas uz konkrētu tehnoloģiju? Kāds katrai tehnoloģijai ir tarifa līmenis?

Tarifu diferenciacija notiek atkarībā no AER veida un uzstādītās elektriskās jaudas.

(d) Vai pastāv citi tarifu diferencējoši kritēriji?

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 262 obligātā iepirkuma cenu noteikšanai tiek piemērotas cenu formulas tādai elektroenerģijai, kas saražota biomasas, biogāzes, saules vai vēja elektrostacijās, kā arī hidroelektrostacijās, kuru uzstādītā elektriskā jauda ir mazāka par 5 MW.

(e) Uz cik ilgu laiku fiksētie tarifi tiek garantēti?

Iepirkuma cena tiek noteikta 20 gadu periodam, nosakot samazinājuma koeficientu otrajiem 10 gadiem no ekspluatācijas uzsākšanas brīža.

(f) Vai shēma paredz tarifu korekciju?

Tarifi tiek samazināti visos gadījumos pēc 10 ekspluatācijas gadiem.

Jautājumi par iepirkuma piemaksām

(a) Kādi ir nosacījumi piemaksas saņemšanai?

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

(b) Vai ir noteikts maksimālais ierobežojums gadā saražotai elektroenerģijai vai uzstādītai jaudai, pretendējot uz piemaksu?

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

Netiek paredzēts ierobežojums gada saražotai elektroenerģijai vai uzstādītai jaudai, pretendējot uz piemaksu.

(c) Vai tā ir alternatīva fiksētajam tarifam?

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

Paredzēta alternatīva fiksētajam tarifam.

(d) Vai shēma attiecas uz konkrētu tehnoloģiju? Kāds katrai tehnoloģijai ir piemaksas līmenis?

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

(e) Vai piemaksai ir minimālais un/vai maksimālais ierobežojums/ Norādīt, kāds.

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

(f) Uz cik ilgu laiku piemaksa tiek garantēta?

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

(g) Vai shēma paredz tarifu korekciju?

Šobrīd iepirkuma piemaksas nepastāv.

Jautājumi par konkursiem

(a) Cik bieži un par kādu apjomu konkursi tiek izsludināti?

Šobrīd spēkā esošas atbalsta mehānisms paredz rīkot konkursus tiesību iegūšanai pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros vienu reizi gadā, rīkojot to atsevišķi katram AER veidam.

(b) Uz kurām tehnoloģijām tie attiecas?

Nav attiecināms uz tehnoloģijām.

(c) Vai tie ir saistīti ar tīkla attīstību?

Nav.

B Regulējums

(a) Kāds ir šo saistību/mērķa juridiskais pamats

2009.gada 17.februāra MK noteikumi Nr.165 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.5.2.2.aktivitāti „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība””.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 24.augusta rīkojumu Nr. 508 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi””, 3.5.2.2.aktivitātei tiek veikta papildus finansējuma pārdale, kopā aktivitātei piešķirot atbalstu 48 908 718 EUR apmērā.

(b) Vai pastāv mērķi konkrētām tehnoloģijām?

Nav, jo shēma ir brīvprātīga.

(c) Kādas saistības/mērķi gadā ir noteikti? (atsevišķi katrai tehnoloģijai)

Nav, jo shēma ir brīvprātīga.

(d) Kam saistības ir jāizpilda?

Nav, jo shēma ir brīvprātīga.

(e) Kādas ir sekas, ja tās neizpilda?

Nav, jo shēma ir brīvprātīga.

(f) Vai pastāv izpildes pārraudzības mehānisms?

Nav, jo shēma ir brīvprātīga.

(g) Vai pastāv saistību/mērķu grozīšanas mehānisms?

Nav, jo shēma ir brīvprātīga.

Finansiālais atbalsts

Par katru izmantoto shēmu sniegt sīku aprakstu, atbildot uz šādiem jautājumiem.

(a) shēmas nosaukums un īss apraksts

Aktivitātes 3.5.2.2. „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība”” mērķis ir būtiski paaugstināt elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas apjomus no atjaunojamiem energoresursiem, tādējādi mazinot Latvijas atkarību no primāro enerģijas resursu importa.

Tiek sniegts atbalsts jaunas AER izmantojošas koģenerācijas elektrostacijas būvniecībai, kā arī esošas katlumājas pārbūvei par AER izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju.

(b) vai shēma ir brīvprātīga vai obligāta?

Shēma ir brīvprātīga.

(c) Kurš pārvalda shēmu?

3.5.2.2.aktivitāte ir EM pārziņā esoša aktivitāte, kas tiek finansēta no Kohēzijas fonda (KF).

(d) Kādi pasākumi ir veikti, lai nodrošinātu, ka valsts mērķa izpildei ir pieejami vajadzīgie līdzekļi?

3.5.2.2.aktivitātes ietvaros tiek veicināta valsts mērķa izpilde, sniedzot KF finansējuma atbalstu koģenerācijas staciju būvniecības projektiem.

(e) Kā shēmā tiek risināti ilgtermiņa drošības jautājumi?

Shēmas ietvaros projekta īstenošanas laikā un piecus gadus pēc projekta īstenošanas tiek uzraudzīti tā ietvaros radušies ieņēmumi.

Piešķirot atbalstu 3.5.2.2.aktivitātes ietvaros, tiek vērtēts vai projekts ir dzīvotspējīgs piecus gadus pēc tā īstenošanas.

(f) Vai shēma tiek periodiski pārskatīta? Kādi ir atgriezeniskās saites vai korekcijas mehānismi? Kā shēma līdz šim ir optimizēta?

Pamatojoties uz 3.5.2.2.aktivitātes projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas rezultātiem shēmas ieviešanas nosacījumos (MK noteikumos par aktivitātes īstenošanu) tiks veikti grozījumi.

Nemot vērā, ka aktivitāte tiek ieviesta kā komercdarbības atbalsta shēma, grozījumi ir jāsaskaņo ar EK.

(g) Vai atbalsts atšķiras atšķirībā no tehnoloģijas?

3.5.2.2. aktivitātes ietvaros maksimāli pieļaujamā Kohēzijas fonda finansējuma intensitāte ir 50 procentu no kopējām attiecināmajām izmaksām neatkarīgi no pielietotās tehnoloģijas.

(h) Kādi rezultāti tiek gaidīti enerģijas ražošanas ziņā?

3.5.2.2. aktivitātē var pretendēt uz atbalstu, ja īstenojot projektu, tiek iegūts primāro energoresursu ietaupījums, salīdzinot ar abu enerģijas veidu atsevišķu ražošanu. Ja projekta ietvaros panāktais primāro energoresursu ietaupījums ir mazāks par 1%, projekts nekvalificējas atbalstam aktivitātes ietvaros.

(i) Vai atbalsts ir atkarīgs no energoefektivitātes kritēriju izpildes?

3.5.2.2. aktivitātē var pretendēt uz atbalstu, ja īstenojot projektu, tiek iegūts primāro energoresursu ietaupījums, salīdzinot ar abu enerģijas veidu atsevišķu ražošanu. Ja projekta ietvaros panāktais primāro energoresursu ietaupījums ir mazāks par 1%, projekts nekvalificējas atbalstam aktivitātes ietvaros.

(j) Vai pasākums ir spēkā? Kādi valsts tiesību akti to regulē?

Shēma ir spēkā esoša. To regulē 2009.gada 17.februāra MK noteikumi Nr.165 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.5.2.2.aktivitāti „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība””.

Pamatojoties uz 3.5.2.2.aktivitātes projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas rezultātiem shēmas ieviešanas nosacījumos (MK noteikumos par aktivitātes īstenošanu) tiks veikti grozījumi, kas attieksies uz aktivitātes projektu iesniegumu atlases otro kārtu.

(k) Vai shēma ir plānota, nevis patlaban spēkā esoša? Kad tā sāks darboties?

Shēma ir spēkā esoša. Pamatojoties uz 3.5.2.2.aktivitātes projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas rezultātiem shēmas ieviešanas nosacījumos (MK noteikumos par aktivitātes īstenošanu) tiks veikti grozījumi, kas attieksies uz aktivitātes projektu iesniegumu atlases otro kārtu.

(l) Kāds ir shēmas sākuma datums un beigu termiņš (ilgums)?

No 2009.gada 12.marta līdz 2013.gada 21.decembrim.

(m) Vai pretendēšanai ir noteikts sistēmas maksimālais vai minimālais lielums?

Shēmas ietvaros nav noteikts sistēmas minimālais vai maksimālais lielums.

Spēkā esošie ierobežojumi:

3.5.2.2.aktivitātē vienam projekta iesniegumam minimāli pieļaujamais Kohēzijas fonda finansējuma apmērs ir 100 000 latu, bet maksimāli pieļaujamais – 4 000 000 latu.

(n) Vai vienu projektu var atbalstīt ar vairāk ar vairāk nekā vienu atbalsta pasākumu? Kurus pasākumus var izmantot kopā?

Piešķirto finansējumu shēmā noteiktajām attiecināmajām izmaksām var apvienot ar citas atbalsta programmas vai individuālā atbalsta projekta ietvaros piešķirto finansējumu, ja to sniedz garantijas, aizdevuma vai riska kapitāla ieguldījumu veidā, kā arī ar *de minimis* atbalstu, ievērojot šādus nosacījumus:

- piešķirtais finansējums šo noteikumu ietvaros kopā ar *de minimis* atbalstu un finansējumu garantijas vai aizdevumu veidā nepārsniedz maksimāli pieļaujamo reģionālā finansējuma intensitāti mikro un mazajām komercsabiedrībām – 70 procentu, vidējām komercsabiedrībām – 60 procentu un lielajām komercsabiedrībām – 50 procentu no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām) neatkarīgi no tā, vai finansējums tiek sniegts no vietējiem, reģionāliem, valsts vai Eiropas Savienības finanšu līdzekļiem;

- komercsabiedrībām, kuras saņēmušas finansējumu riska kapitāla ieguldījumu veidā, šo noteikumu ietvaros pieļaujamo kopējo finansējuma summu samazina par 20 procentiem, nepārsniedzot summu, kas saņemta riska kapitāla ieguldījumu veidā. Minēto nosacījumu piemēro trīs gadus pēc riska kapitāla piešķiršanas.

(o) Vai pastāv reģionālās/ vietējās shēmas? Ja jā, izklāstīt sīkāk pēc tiem pašiem kritērijiem.

Nav vietējo pašvaldību izveidoti atbalsta mehānismi enerģijas ražošanai no AER.

Jautājumi par finansiālu atbalsta investīcijām

(a) Kādu atbalstu shēmas ietvaros piešķir? (subsīdijas, kapitāla piešķirumi, aizdevumi ar mazu procentu likmi, atbrīvojums no nodokļiem vai nodokļu samazinājums, nodokļu atmaksa)

3.5.2.2. aktivitātes ietvaros ir pieejams publiskais finansējums (KF) grantu veidā.

(b) Kas var pretendēt uz atbalstu? Vai tas ir paredzēts konkrētai tehnoloģijai vai tehnoloģijām?

3.5.2.2. aktivitātes ietvaros projekta iesniegumu var iesniegt sabiedriskā pakalpojuma sniedzējs – komercsabiedrība, kurai ir licence siltumenerģijas ražošanai vai pārvadei un sadalei, ja to nosaka normatīvie akti enerģētikas jomā.

Atbalsts nav paredzēts konkrētai tehnoloģijai. 3.5.2.2.aktivitātē atbalsts tiek piešķirts koģenerācijas staciju būvniecībai.

(c) Vai pieteikumus pieņem un apstiprina nepārtraukti, vai arī periodiski tiek izsludināta pieteikšanās? Ja pieteikšanās ir periodiska, cik bieži un ar kādiem nosacījumiem tā notiek?

Projektu iesniegumus pieņem projektu iesniegumu atlases ietvaros.

3.5.2.2.aktivitātes projektu iesniegumu atlases pirmā kārtā tika organizēta no 2009.gada 14.aprīļa līdz 31.augustam par KF finansējumu 17 345 202 LVL, papildus tika veikta KF finansējuma pārdale 7 028 040 LVL.

Nemot vērā, ka projektu iesniegumu atlases pirmajā kārtā tika apgūta lielākā daļa aktivitātē pieejamā finansējuma, tiek plānota projektu iesniegumu atlases otrā kārtā saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 24.augusta rīkojumu Nr. 508 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi””, 3.5.2.2.aktivitātei tiek veikta papildus finansējuma pārdale, kopā aktivitātei piešķirot atbalstu 48 908 718 EUR apmērā.

Jautājumi par konkursiem

(a) Cik bieži un par kādu apjomu konkursi tiek izsludināti?

Projektu iesniegumus pieņem projektu iesniegumu atlases ietvaros.

3.5.2.2.aktivitātes projektu iesniegumu atlases pirmā kārtā tika organizēta no 2009.gada 14.aprīļa līdz 31.augustam par KF finansējumu 17 345 202 LVL, papildus tika veikta KF finansējuma pārdale 7 028 040 LVL.

Nemot vērā, ka projektu iesniegumu atlases pirmajā kārtā tika apgūta lielākā daļa aktivitātē pieejamā finansējuma, tiek plānota projektu iesniegumu atlases otrā kārtā saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 24.augusta rīkojumu Nr. 508 „Grozījumi darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi””, 3.5.2.2.aktivitātei tiek veikta papildus finansējuma pārdale, kopā aktivitātei piešķirot atbalstu 48 908 718 EUR apmērā.

(b) Uz kurām tehnoloģijām tie attiecas?

Atbalsts nav paredzēts konkrētai tehnoloģijai. 3.5.2.2.aktivitātē atbalsts tiek piešķirts koģenerācijas staciju būvniecībai.

(c) Vai tie ir saistīti ar tīkla attīstību?

Nav saistīti ar tīkla attīstību.

C Regulējums

(a) Kāds ir šo saistību/mērķa juridiskais pamats

Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam (turpmāk – LAP), pasākums „Atbalsts uzņēmuma radīšana un attīstībai (ieverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu) ” apakš pasākums „Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas””.

(b) Vai pastāv mērķi konkrētām tehnoloģijām

Veicināt biogāzes ražošanu anaerobās fermentācijas veidā ražojot elektroenerģiju.

(c) Kādas saistības/mērķi gadā ir noteikti? (atsevišķi katrai tehnoloģijai)
Galvenokārt tiek atbalstīti pretendenti, kas biogāzes ražošanai izmanto kūtsmēslus.

(d) Kam saistības ir jāizpilda?

Atbalsta pretendentiem.

(e) Kādas ir sekas, ja tās neizpilda?

Atbalsts jāatmaksā.

(f) Vai pastāv izpildes pārraudzības mehānisms?

Projekta realizāciju kontrolē un uzrauga Lauku atbalsta dienests.

(g) Vai pastāv saistību/mērķu grozīšanas mehānisms?

Nepastāv.

Finansiālais atbalsts

(a) shēmas nosaukums un īss apraksts

Apakšpasākuma („Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas”) mērķis ir atbalstīt komersantus, kas nodrošina enerģijas ražošanu no lauksaimnieciskas vai mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas, paredzot pārdot biogāzes koģenerācijas veidā saražoto elektroenerģiju. Ar biogāzi saprot anaerobās fermentācijas procesā iegūtu gāzi.

(b) vai shēma ir brīvprātīga vai obligāta?

Shēma ir brīvprātīga.

(c) Kurš pārvalda shēmu?

Zemkopības ministrija.

(d) Kādi pasākumi ir veikti, lai nodrošinātu, ka valsts mērķa izpildei ir pieejami vajadzīgie līdzekļi?

Lauksaimniecības atbalsta pārvaldei tiek paredzēts finansējums līdz 2013. gadam attiecīgajam pasākumam.

(e) Kā shēmā tiek risināti ilgtermiņa drošības jautājumi?

Lauksaimniecības atbalsta pārvaldei ir noteikta projektu uzraudzība piecus gadus pēc projekta realizācijas.

(f) Vai shēma tiek periodiski pārskatīta? Kādi ir atgriezeniskās saites vai korekcijas mehānismi? Kā shēma līdz šim ir optimizēta?

Lai veiktu uzlabojumus un optimizētu vērtēšanas procedūru tiek veikti grozījumi shēmā, kas tiek saskaņoti ar Eiropas Komisiju.

(g) Vai atbalsts atšķiras atšķirībā no tehnoloģijas?

Tiek noteikta atbalsta intensitāte, kas nepārsniedz 40% no projekta izmaksām un tiek diferencēts atbalsta apjoms atkarībā no ražotnes izmēra, jo lielāka ražotne, jo mazāks atbalsts tās celtniecībai. Kopējo attiecināmo izmaksu summu nosaka, izmantojot ražotnes jaudu un pieņemot, ka investīcijas uz vienu kilovatu elektrības nepārsniedz 3 000 latu par jaudu līdz 500 kilovatiem un 2 500 latu par jaudu, kas pārsniedz 500 kilovatu.

(h) Kādi rezultāti tiek gaidīti enerģijas ražošanas ziņā?

Enerģijas ražošanas no lauksaimnieciskas vai mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas veicināšana.

(i) Vai atbalsts ir atkarīgs no energoefektivitātes kritēriju izpildes?

Atbalsts tiek vairāk virzīts uz lauksaimnieciskās ražošanas atlikumproduktu pārstrādi un enerģijas ieguvu.

(j) Vai pasākums ir spēkā? Kādi valsts tiesību akti to regulē?

Jā. Latvijas Republikas Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.268 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" apakšpasākumam "Enerģijas ražošana no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas"”

(k) Vai shēma ir plānota, nevis patlaban spēkā esoša? Kad tā sāks darboties?

Shēma ir esoša.

(l) Kāds ir shēmas sākuma datums un beigu termiņš (ilgums)?

Esošā shēma darbojas kopš 2008. gada un paredzēta līdz 2013. gadam.

(m) Vai pretendēšanai ir noteikts sistēmas maksimālais vai minimālais lielums?

Programmēšanas periodā kopējā attiecināmo izmaksu summa vienam atbalsta pretendētājam nepārsniedz 4 000 000 latu.

(n) Vai vienu projektu var atbalstīt ar vairāk nekā vienu atbalsta pasākumu? Kurus pasākumus var izmantot kopā?

Nevar.

(o) Vai pastāv reģionālās/ vietējās shēmas? Ja jā, izklāstīt sīkāk pēc tiem pašiem kritērijiem.

Nav vietējo pašvaldību izveidoti atbalsta mehānismi enerģijas ražošanai no AER.

Jautājumi par finansiālu atbalsta investīcijām

(a) Kādu atbalstu shēmas ietvaros piešķir? (subsīdijas, kapitāla piešķirumi, aizdevumi ar mazu procentu likmi, atbrīvojums no nodokļiem vai nodokļu samazinājums, nodokļu atmaksa)

Atbalsts investīcijām biogāzes ražotņu celtniecībā.

(b) Kas var pretendēt uz atbalstu? Vai tas ir paredzēts konkrētai tehnoloģijai vai tehnoloģijām?

Atbalsta pretendents ir:

1. komersants, kas ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju;

2. kapitālsabiedrība, kuras dalībnieks ir juridiska persona, kas ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju, vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem par kooperatīvo sabiedrību atbilstības kritērijiem ir atzīta par atbilstīgu lauksaimniecības kooperatīvo sabiedrību, un kuras biedri ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minēto lauksaimniecības un mežsaimniecības produkciju, un kurai pieder ne mazāk kā 51 procents no kopējā kapitālsabiedrības daļu skaita.

(c) Vai pieteikumus pieņem un apstiprina nepārtraukti, vai arī periodiski tiek izsludināta pieteikšanās? Ja pieteikšanās ir periodiska, cik bieži un ar kādiem nosacījumiem tā notiek?

Nē, projektu pieņemšanai tiek izsludinātas kārtas, kas ilgst vienu mēnesi. 2010.gadā tika izsludināta jau 2.projektu pieņemšanas kārtā.

Jautājumi par tirgotajiem sertifikātiem

Nav attiecināms

Jautājumi par fiksētiem iepirkuma tarifiem.

Nav attiecināms

Jautājumi par iepirkuma piemaksām

Nav attiecināms

Jautājumi par konkursiem

(a) Cik bieži un par kādu apjomu konkursi tiek izsludināti?

Nav noteikts konkrēts konkursu biežums, limitējošais- atlikusī naudas summa, kas paredzēta pasākuma realizācijai no LAP

(b) Uz kurām tehnoloģijām tie attiecas?

Elektroenerģijas ražošana no biogāzes, iegūtas anaerobās fermentācijas veidā.

(c) Vai tie ir saistīti ar tīkla attīstību?

Nav saistīti.

4.4. Atbalsta shēmas, ko dalībvalsts vai dalībvalstu grupa piemēro, lai veicinātu no atjaunojamajiem energoresursiem ražotas enerģijas izmantošanu apsildē un dzesēšanā

(a) kā atbalsta shēmas, kas attiecas uz atjaunojamo elektroenerģiju, veicina atjaunojamos energoresursus izmantojošu koģenerāciju?

Ražotāji, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijas procesā, izmantojot biomasu un biogāzi, var pretendēt uz obligātā iepirkuma tiesībām vai saņemt garantētu maksu par elektrostacijā uzstādīto jaudu vai nu saskaņā ar MK noteikumiem Nr.262, vai saskaņā ar MK noteikumiem Nr.221.

ETL nosaka, ka ražotājs, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijas procesā, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros (28. panta pirmā daļa).

Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.5.2.2. aktivitātē „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju attīstība” tiek atbalstīta atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas elektrostaciju būvniecība.

(b) ar kādām atbalsta shēmām tiek veicināta centralizētā siltumapgāde un dzesēšana, kuru nodrošina atjaunojamie energoresursi?

Latvija atbalsta atjaunojamo siltumu ar atsevišķiem fiskāliem pasākumiem, nevis ar tiešiem atbalsta mehānismiem. Projekti tiek finansēti no Eiropas Savienības struktūrfondiem 2007.–2013.gadam tiešu investīciju veidā, kas sedz vismaz 25% no visām attiecināmajām izmaksām. Tādējādi minimālā pieļaujamā finansējamā summa vienam projektam ir 100,000 LVL (140,657 €) un maksimālā - 4 miljoni LVL (5,6 milj. €). Kopējais budžets ir 17,345,202 LV (24,4 milj. €). Šajā shēmā atbalstu var saņemt investīcijas jaunu koģenerācijas

staciju uzstādīšanai un eksistējošo katlu pārveidei par koģenerācijas stacijām, kurās izmanto AER. Turklāt atbalstu saņems biomasas un biogāzes izmantošana.

(c) ar kādām atbalsta shēmām tiek veicināta maza mēroga centralizētā siltumapgāde un dzesēšana, kuru nodrošina atjaunojamie energoresursi?

Investīciju atbalsts AER ir uzsākts, izmantojot Kohēzijas fonda līdzekļus un Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu, kas izveidots ar likumu „Par Latvijas Republikas dalību Kioto protokola elastīgajos mehānismos”.

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas dalību Kioto protokola elastīgajos mehānismos” 10.panta trešās daļas 1.punktu, spēkā ir 2010.gada 12.maija Ministru kabineta noteikumi „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklāta konkursa ”Tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz atjaunojamajiem energoresursiem” nolikums”.

(d) ar kādām atbalsta shēmām tiek veicināta atjaunojamo energoresursu izmantošana apsildē un dzesēšanā rūpnieciskajām vajadzībām?

Atbalsta shēmas AER izmantošanas veicināšanai rūpniecības sektora apsildē un dzesēšanā ir plānots izstrādāt līdz 2010.gada 31.decembrim.

4.5. Atbalsta shēmas, ko dalībvalsts vai dalībvalstu grupa piemēro, lai veicinātu no atjaunojamajiem energoresursiem ražotas enerģijas izmantošanu transporta nozarē

(a) Kādas saistības/ mērķi gadā ir noteikti? (atsevišķi katrai degvielai vai tehnoloģijai)

Lai veicinātu biodegvielas patēriņu Latvijā un atbilstoši Biodegvielas likuma nosacījumiem nodrošinātu tās patēriņu līdz 2010.gada 31.decembrim ne mazāk kā 5,75% no kopējā tautsaimniecībā esošās transportam paredzētās degvielas daudzuma, ar 2009.gada 1.oktobri tika ieviests obligātais 5% biodegvielas piejaukums fosilajai degvielai.

2009.gada 3.jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta 2009.gada 25.jūnija noteikumi Nr.648 „Grozījumi Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumos Nr.332 ”Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu””, kas nosaka, ka no 2009.gada 1.oktobra Latvijā ir atļauts realizēt dīzeļdegvielu (tai skaitā mērenos klimata apstākļos izmantojamu A, B, C, D, E, F kategorijas dīzeļdegvielu atbilstoši standartam LVS EN 590:2005 „Autodegvielas - Dīzeļdegviela – Prasības un testēšanas metodes”) tikai ar biodīzeļdegvielas (kas iegūta no rapšu sēklu eļļas) saturu 4.5-5 tilpumprocenti no kopējā galaprodukta daudzuma, kā arī benzīnu, kura pētnieciskais oktānskaitlis (POS) ir 95 vai lielāks, bet mazāks par 98, un motora oktānskaitlis (MOS) ir 85 vai lielāks, bet mazāks par 89, alkēni (olefīni) nepārsniedz 18% no kopējā benzīna tilpuma (95.markas benzīns), atļauts realizēt tikai tad, ja pievienotā bioetanola saturs ir 4,5-5 tilpumprocenti no kopējā benzīna tilpuma.

Bezsvina benzīnam tiek piemērota samazināta akcīzes nodokļa likme 80,7 latu par 1000 litriem, ja pievienotā absolūtā spirta saturs veido no 70-85 tilpumprocentiem (ieskaitot) no kopējā produktu daudzuma.

Prasība par obligāto 5% biodegvielas piejaukumu gan neattiecas uz arktiskos un bargos ziemas apstākļos izmantojamu 0., 1., 2., 3. un 4.klases dīzeļdegvielu. Pašlaik tiek veikta izpēte un konsultācijas par biodegvielas saderību ar arktiskos un bargos ziemas apstākļos izmantojamo 0. un 1. klases dīzeļdegvielu.

Lai veicinātu biodegvielas ražošanu, Zemkopības ministrija ir izstrādājusi un ieviesusi valsts atbalsta programmu „Atbalsts biodegvielas ražošanai” (N 540/2005; ar grozījumiem N 254/2007), kuras ietvaros tiek sniegts tiešais valsts atbalsts.

2008.gada 24.aprīlī spēkā stājās Ministru kabineta 2008.gada 15.aprīļa noteikumi Nr.280 „Noteikumi par finansiāli atbalstāmajām kvotām biodegvielai”, kas nosaka finansiāli atbalstāmās kvotas biodegvielas veidiem, kā arī termiņu un kārtību, kādā katru gadu līdz 2010.gada 31.decembrim iesniedzams nepieciešamā atbalsta aprēķins un tā pamatojums.

Likumā „Par valsts budžetu 2009.gadam” Zemkopības ministrijas budžeta apakšprogrammā 21.06.00 „Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai” valsts atbalstam ikgadējā minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai tika paredzēti 2 492 227 lati, kas pilnībā tika izmaksāti.

Atbilstoši 2006.gada 18.aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr. 303 „Kārtība, kādā uzrauga un administrē tiešo valsts atbalstu ikgadējā minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai” biodegvielas ražotājiem piešķirts atbalsts par 2009.gadā saražotiem 17 186 003 litriem bioetanola un 35 855 150 litriem biodīzeļdegvielas.

Papildus tam, pamatojoties uz Ministru kabineta 2009.gada 16.decembra rīkojumu Nr.883 „Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts pamatbudžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, Zemkopības ministrijai ar Finanšu ministrijas 21.decembra rīkojumu Nr.954 no Finanšu ministrijas pamatbudžeta apakšprogrammas 41.02.00 „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” tika piešķirti 3 532 830 lati, lai pilnībā nodrošinātu valsts tiešā atbalsta izmaksu par 2007.gadā un daļēji 2008.gadā saražoto biodegvielu.

Ņemot vērā minēto, 2009.gadā valsts atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai no valsts budžeta izmaksāts 6 025 057 latu apmērā.

Papildus tiešajam valsts atbalstam ir paredzēts arī netiešais valsts atbalsts samazinātas akcīzes nodokļa likmes veidā. Saskaņā ar likumu „Par akcīzes nodokli” naftas produktu sajaukumiem ar biodegvielu ar 2009.gada 1.februāri tika piemērotas šādas samazinātās akcīzes nodokļa likmes:

- svinu nesaturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem, kuram ir pievienots etilspirts, kas iegūts no lauksaimniecības izejvielām un kas ir dehidratēts (ar spirta saturu vismaz 99,5 tilpumprocenti), ja absolūtā spirta saturs veido 5,0 tilpumprocentus no kopējā produktu daudzuma – Ls 256 par 1000 litriem;
- svinu nesaturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem, kuram ir pievienots etilspirts, kas iegūts no lauksaimniecības izejvielām un kas ir dehidratēts (ar spirta saturu vismaz 99,5 tilpumprocenti), ja

absolūtā spirta saturs veido no 70 – 95 tilpumprocentus no kopējā produktu daudzuma – svinu nesaturoša benzīna likme (Ls 269 par 1000 litriem) tika samazināta proporcionāli atbilstoši absolūtā etilspirta daudzumam, proti no Ls 13,45 līdz 80,7 par 1000 litriem;

- dīzeļdegvielai (gāzeļļai), tās aizstājējproduktiem un komponentiem, kurai ir pievienota rapšu sēklu eļļa vai no rapšu sēklu eļļas iegūta biodīzeļdegviela no 5 līdz 30 (neieskaitot) tilpumprocentiem no kopējā naftas produktu daudzuma – Ls 223 par 1000 litriem;
- dīzeļdegvielai (gāzeļļai), tās aizstājējproduktiem un komponentiem, kurai ir pievienota rapšu sēklu eļļa vai no rapša sēklu eļļas iegūta biodīzeļdegviela vismaz 30 tilpumprocentu no kopējā naftas produktu daudzuma – Ls 164 par 1000 litriem;
- rapšu sēklu eļļai, kuru realizē vai izmanto par kurināmo vai degvielu, un biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no rapšu sēklu eļļas – Ls 0 par 1000 litriem.

Akcīzes nodokļa standarta likmes naftas produktiem (ar 2009.gada 1.februāri):

- svinu nesaturošam benzīnam, tā aizstājējproduktiem un komponentiem – Ls 269 par 1000 litriem;
- dīzeļdegvielai (gāzeļļai), tās aizstājējproduktiem un komponentiem – Ls 234 par 1000 litriem.
- Saskaņā ar direktīvas 2009/28/EK 17.pantu, nākotnē biodegvielas un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem tiks izmantoti ilgtspējības kritēriji.

(b) Vai atbalsts atšķiras atkarībā no degvielas veida vai tehnoloģijas? Vai pastāv īpašs atbalsts biodegvielām, kas atbilst direktīvas 21.panta 2.punktā noteiktajiem kritērijiem?

Atšķirīgs atbalsta mehānisms šiem biodegvielu veidiem normatīvajos aktos netiek paredzēts.

4.6. Pasākumi no biomasas ražotas enerģijas izmantošanas veicināšanai

Informācija par pasākumiem no biomasas ražotas enerģijas izmantošanas veicināšanai Latvijā ir pieejama trīs nozaru griezumā – zivsaimniecībā, lauksaimniecībā un mežsaimniecībā.

Zivsaimniecībā:

Latvijas rīcībā nav informācijas par uzņēmumiem, kas biogāzes ražošanā izmantotu zivsaimniecības nozares blakusproduktus.

2009.gadā Latvijā tika saražoti 4187 t neēdamu atilkumproduktu, kas nav izmantojami pārtikā, ieskaitot zivju atlikumus. Šie produkti ir tikuši tālāk pārstrādāti zivju miltos un izmantoti kā zivju vai dzīvnieku barība. Informācija attiecībā uz zivju blakusproduktu izcelsmi apkopota netiek, taču Latvijas zivju apstrādes uzņēmumi izmanto gan Latvijas zvejnieku nozvejotās zivis, gan salīdzinoši mazākus zivju apjomus importē (lielākoties no ES valstīm).

Nēmot vērā to, ka zivju apstrādes uzņēmumi Latvijā nav koncentrēti noteiktā apvidū, kas ievērojami samazinātu biogāzes ieguvei nepieciešamo izejvielu transporta izmaksas, bet gan ir izvietoti viscaur gar piekrasti, turklāt

tikai neliela daļa zivsaimniecības blakusproduktu ir izmantojami enerģijas ieguvei (lielākā daļa ir ūdens un daļu ir ekonomiski izdevīgāk pārstrādāt zivju miltos), ir apšaubāms šāda veida produktu izmantošanas potenciāls biogāzes ieguvei un elektroenerģijas ražošanai no biomasas Latvijā.

2015. un 2020. gadā pieejamo zivsaimniecības blakusproduktu daudzumu diemžēl prognozēt nav iespējams, jo tas ir atkarīgs no Latvijas zvejniekiem piešķirtajām nozvejas kvotām, kuru lielums tiek noteikts katru gadu, kā arī lielā mērā no pieprasījuma izmaiņām pēc Latvijas zivju produktiem eksporta tirgos.

Lauksaimniecībā:

Attiecībā par kultūraugu platībām ar augstu enerģētisko vērtību, 2008. gadā tās sastādīja 16 847 ha, bet 2009. gadā – 20 690 ha.

Jāatzīmē, ka lauku saimniecību struktūru apsekojums tiek veikts reizi divos gados, bet 2009. gada skaitīšana tika izlaista, to pievienojot 2010. gada lauksaimniecības skaitīšanai.

4.6.1. Biomasas piedāvājums – gan iekšzemē, gan tirdzniecībā

Mežsaimniecībā:

Ņemot vērā to, ka Latvijas kombinētās nomenklatūras (turpmāk - LKN) preču kodi nav tik detalizēti, lai iegūtu kurināmās koksnes ārējās tirdzniecības datus atbilstoši 7.tabulā iekļaujamajai informācijai, 7.tabulā norādām informāciju par meža nozarē no 2006. līdz 2008. gadam pieejamo, eksportēto un importēto koksnes energoresursu apjomu, pieejamo informāciju par 2006. – 2009. gadu norādot šīs tabulas lejas daļā.

7.tabula

Biomasas piegāde 2006. – 2008. gadā, tūkst.t.

Izcelsmes sektors	Iekšzemes resursu apjoms	Imports		Eksports		Neto apjoms	Saražota primārā enerģija, ktoe
		ES	ārpus ES	ES	ārpus ES		
A. Biomasa no mežsaimniecības, no kuras:	6627						
koksnes biomasa, enerģijas ražošanai no meža zemēm un ārpus meža zemēm	2610						
koksnes biomasa, enerģijas ražošanai no kokapstrādes blakus produktiem	4017						
B. Biomasa no atkritumiem, no kuras:	145						
koksnes biomasa no lietotās koksnes	145						
Kurināmā koksne, 2006:	6627	61,9	12,3	3133,4	35,6		158,66
Apaļkoku malka	2610	1,2	0,3	275,4	29,0		88,6
Koksnes atlikumi	2060	38,2	12,1	575,2	2,2		40,26
Šķelda	1957	22,5	0	2282,7	4,5		29,8

Kurināmā koksne, 2007:		128,7	11,7	2658,5	57,4		
Apaļkoku malka		6,1	1,6	285,8	52,5		
Koksnes atlikumi		102,8	10,0	683,2	1,3		
Šķelda		19,8	0,113833	1689,4	3,6		
Kurināmā koksne, 2008:		133,0	15,4	2378,9	23,4		
Apaļkoku malka		1,2	0,0	333,1	20,9		
Koksnes atlikumi		59,4	7,8	491,0	0,6		
Šķelda		72,4	7,612082	1554,8	1,9		
Kurināmā koksne, 2009:		25,4	2,5	2865,9	27,3		
Apaļkoku malka		4,8	0,0	780,8	5,9		
Koksnes atlikumi		13,9	2,5	646,2	11,8		
Šķelda		6,7	0	1438,9	9,6		

Avots: Zemkopības ministrija

Informējam, ka 2006.-2008. gadam ik gadu kopā Latvijā izmantotajam koksnes apjomam izmaiņas nav lielas un tas bija ~15,882 milj.m³, kur kopējais mežā nocirstais apjoms bija ~14,3 milj.m³, ārpus meža ~0,5milj.m³. Papildus potenciāli pieejamie koksnes apjomi kopā ir apmēram 5,5 – 6,9 milj.m³.

Kopš 2007. gada ir samazinājušies zāģmateriālu ražošanas apjomi, kas ir izmainījuši kokapstrādes blakusproduktu raksturu, neietekmējot kopējo kokapstrādes blakusproduktu apjomu.

Kopējais kurināmās koksnes eksportētais apjoms pēdējo septiņu gadu laikā ir robežās 2000-3000 tūkst. t un, domājams, ka tādos apjomos tas varētu saglabāties arī līdz 2015. gadam, ja neiestājas kādi neparedzēti apstākļi.

Kopējais kurināmās koksnes importētais apjoms pēdējo septiņu gadu laikā nav pārsniedzis 1/10 daļu no eksportētā apjoma.

Savukārt, īsas rotācijas enerģētiskās koksnes stādījumi Latvijā ir apmēram 200 ha.

7.a tabula

Prognozētais biomasas iekšzemes piedāvājums 2015. un 2020. gadā

t

Īsas rotācijas enerģētiskās koksnes stādījumi Latvijā ir aptuveni 200 ha. Papildus potenciāli pieejamie koksnes resursi kopā 5,5-6,9 milj.m³, tajā skaitā potenciāli pieejamie koksnes apjomi no meža un nemeža zemes ir 1,9-3,3 milj. m³.

Ar nosacījumu, ja vietējais patēriņš saglabājas nemainīgs, kurināmās koksnes eksportētais apjoms 2015.un 2020.gadā varētu būt robežās 2000 - 3000 tūkst.t.

8.tabula

Lauksaimniecības zemes izmantošana enerģijas kultūru audzēšanai 2006. gadā

t

4.6.2. Pasākumi biomasas pieejamības palielināšanai, ņemot vērā citus biomasas lietotājus (lauksaimniecība un mežsaimniecības apakšnozares)

Jaunu biomasas avotu mobilizācija

(a) Norādīt, kāda zemes platība ir degradēta.

Nav veikts apkopojums.

(b) Norādīt, cik ir neizmantotas aramzemes.

2007. gadā Latvijā lauksaimniecībā neizmantotās zemes bija $1456,8 \cdot 10^3$ ha.

(c) Vai tiek plānoti pasākumi, lai veicinātu neizmantotas aramzemes, degradētas zemes un tamlīdzīgu platību izmantošanu enerģijas ražošanas vajadzībām?

Šobrīd spēkā esošie plānošanas dokumenti to neparedz.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2009.gadā rapša sējumu platības aizņēma aptuveni 93,3 tūkst.ha, savukārt rapša kopražs 2009.gadā bija 208 tūkst. tonnas. Savukārt graudaugu sējumu platības 2009. gadā veidoja 540.8 tūkst. ha, bet graudaugu kopražs 1663 tūkst. tonnas.

Līdz ar valsts atbalsta programmas ieviešanu, biodegvielas ražošana Latvijā ir attīstījusies. Kopš 2005.gada pieaudzis gan biodegvielas ražošanas uzņēmumu skaits, gan palielinājušās ražošanas jaudas.

(d) Vai tiek plānota pieejamo primāro izejvielu (piemēram, dzīvnieku mēslu) izmantošana enerģijas ražošanas vajadzībām?

Nemot vērā efektu, kāds biogāzes uztveršanai ir uz siltumnīcefektu gāzu (turpmāk – SEG) emisiju samazināšanas procesu, aizstājot fosilo kurināmo un samazinot metāna emisijas, lai veicinātu vides aizsardzību un lauksaimniecības attīstību, plānota tādas biogāzes izmantošana enerģijas ražošanai, kas iegūta, izmantojot kūtsmēslus.

(e) Vai pastāv rīcībpolitika biogāzes ražošanas un izmantošanas veicināšanai? Kādi izmantošanas veidi tiek veicināti?

Programmas „Biogāzes ražošanas un izmantošanas attīstības programma 2007.-2011.gadam” mērķis ir attīstīt biogāzes, kā atjaunojamās enerģijas avota, ražošanu un izmantošanu Latvijā, vienlaicīgi kompleksi risinot ražošanas, apstrādes un pārstrādes procesu radīto bioloģiski noārdāmo blakusproduktu/atlikumproduktu apsaimniekošanas jautājumus, mazinot augsnes, ūdeņu un gaisa piesārņojuma risku, kā arī iespējamo apdraudējumu cilvēku veselībai. Programmā tiek analizētas iespējas biogāzes iegūšanai no lauksaimniecības produktiem, ražošanas procesu atlikumiem un bioloģiski noārdāmiem atkritumiem.

(f) Kādi pasākumi tiek plānoti mežu apsaimniekošanas metožu pilnveidošanai, lai maksimāli palielinātu ilgtspējīgu biomasas ieguvu no mežiem? Kā tiks pilnveidota mežu apsaimniekošana, lai nodrošinātu turpmāku pieaugumu? Kādi pasākumi ir plānoti, lai maksimāli palielinātu jau esošās un pieejamās biomasas ieguvu?

Visos Latvijas meža politikas dokumentos noteiktas prasības nodrošināt ilgtspējīgu meža resursu apsaimniekošanu un daļā dokumentu - arī meža vērtības palielināšanu. Plānošanas dokumentu, kas būtu tieši saistīti ar biokurināmā piegādēm nav. MK 2008. gada 10. jūnija noteikumi Nr. 421 "Noteikumi par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtējās situācijas izsludināšanu mežā" ("LV", 92 (3876), 13.06.2008.), kas ir spēkā kopš 2008.gada 14.jūnija, nosaka prasības biokurināmā sagatavošanai mežizstrādē.

Ietekme uz citām nozarēm

(a) Kā tiks uzraudzītas tas, kā biomasas izmantošana enerģijas ražošanas vajadzībām ietekmē pārējos lauksaimniecības un mežsaimniecības sektorus? Kāda ir šī ietekme? (Ja iespējams, sniegt informāciju arī par kvantitatīvo ietekmi.) vai tiek plānots šo ietekmi uzraudzīt turpmāk?

Lai nodrošinātu biokurināmā piegādes, mežistrādes apjomus nav plānots paaugstināt. Ir nepieciešams uzlabot esošo resursu efektīvāku izmantošanu. Enerģijas ražošana var pozitīvi ietekmēt granulu ražošanu un eksportu, kas netieši pozitīvi ietekmēs arī meža apsaimniekošanas praksi.

(b) Kā tiek prognozēta citu lauksaimniecību un mežsaimniecības sektoru attīstība, kas var ietekmēt izmantojamu enerģijas ražošanas vajadzībām/ (piemēram, vai augstāka efektivitāte/ ražīgums, vai palielināt vai samazināt enerģijas ražošanai pieejamo blakusproduktu daudzumu?)

Enerģijas ražošanā no AER jāņem vērā ilgtspējīgas attīstības principi.

4.7. Plānotie statistiskie pārvedumi no vienas dalībvalsts uz citu un plānotā dalība kopīgos projektos ar citām dalībvalstīm un trešajām valstīm

4.7.1. Procedūras jautājumi

(a) Izklāstīt valsts procedūras (katru posmu), kas ir vai tiks izveidotas statistiskiem pārvedumiem vai kopīgiem projektiem (tostarp norādot atbildīgās iestādes un kontaktpunktus).

Plānotā situācija:

Likumprojektā jāparedz noteikt sadarbības ar trešajām valstīm veidošanas pamatprincipu, ievērojot, ka Latvijas teritorijā saražoto atjaunojamo enerģiju drīkst tirgot ārpus Latvijas teritorijas, ja ir konstatēts, ka attiecīgajā laika posmā ir pilnībā izpildīti Direktīvā 2009/28/EK noteiktie mērķi.

Nepieciešams paredzēt, ka dalība starptautiskajā atjaunojamās enerģijas tirdzniecība notiek, saņemot citas valsts piedāvājumu vai pēc atbildīgās Ekonomikas ministrijas ierosinājuma. Lēmumu starpvalstu sadarbību atjaunojamās enerģijas tirdzniecību jāpieņem Ministru kabinetam, apstiprinot starpvalstu sadarbības līguma projektu. Turklāt līguma projektā iekļaujami noteikumi par atjaunojamās enerģijas veidu, apjomu, cenu un maksāšanas kārtību.

(b) Aprakstīt, kādā veidā privātais sektors var ierosināt kopīgu projektu ar dalībvalstīm vai trešajām valstīm un piedalīties šādos projektos.

Nav paredzēts.

(c) Norādīt kritērijus, pēc kuriem nosaka, kad izmantojami statistiskie pārvedumi vai kopīgi projekti.

Nav izstrādāti.

(d) Ar kāda mehānisma palīdzību citas ieinteresētās dalībvalstis tiks iesaistītas kopīgā projektā?

Nav izveidots.

(e) Vai jūs gribētu piedalīties kopīgos projektos ar citām dalībvalstīm? Cik lielu uzstādīto jaudu, cik gadā saražotās elektroenerģijas/ siltumenerģijas jūs plānojat atbalstīt? Kā tiks nodrošinātas atbalsta shēmas šādiem projektiem?

Nav plānots.

4.7.2. No atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas paredzamā pārprodukcija, ko var pārdalīt citām dalībvalstīm – salīdzinājumā ar indikatīvo līkni

4.7.3. Paredzamais kopīgu projektu potenciāls

Nav plānots.

4.7.4. No atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas paredzamais pieprasījums, ko paredzēts apmierināt, neizmantojot vietējo produkciju

9.tabula

No atjaunojamiem energoresursiem saražotās enerģijas paredzamā pārprodukcija vai deficīts [dalībvalstī], ko var pārdalīt uz/no citām dalībvalstīm – salīdzinājumā ar indikatīvo līkni (tūkst. tonnu)

Nav plānots.

5. Vērtējumi

5.1. Kopējais ieguldījums no katras atjaunojamos energoresursus izmantojošas tehnoloģijas, sasniedzot obligātos 2020. gada mērķus un indikatīvās starpposma liknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru elektroenerģijas, apsildes, dzesēšanas un transporta jomā

Tabulās Nr. 10 - 12 ir parādīts AER patēriņa izmaiņas elektroenerģijas, apsildes, dzesēšanas un transporta sektorā, kas pie mērķa aprēķināšanas tiek attiecinātas pret kopējo gala enerģijas patēriņu.

AER izmantošanā elektroenerģijas ražošanai 2010. gadā dominē hidroenerģija, kas sastāda 93,6% no kopējās patērētās elektroenerģijas no AER. Elektroenerģijas apjoms no AER pieaug no 3030 GWh 2010. gadā līdz 5191 GWh 2020. gadā, tas ir par 71%. Tiek plānots, ka 2020. gadā hidroenerģija sastādīs 57%, bet elektroenerģija ražota no biomasas 24% un vēja enerģija 18% no kopējās elektroenerģijas no AER. Jāatzīmē, ka vēja un hidroenerģijas apjoma aprēķināšanai tiek piemēroti normalizācijas likumi saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 2.Pielikumu.

Apsildes un dzesēšanas sektorā 2010. gadā no AER dominē biomasas, galvenokārt koksne, kas sastāda 99% no sektorā patērētās enerģijas no AER. Centralizētā siltumapgādes daļa ir 9,2%, bet māsaimniecībās patērētās AER daļa ir 68%. Tiek plānots, ka AER izmantošana apsildei un dzesēšanai pieaugs no 1020 ktoe 2010. gadā līdz 1396 ktoe 2020. gadā, tas ir par 37%. Centralizētās siltumapgādes daļa kopējā patēriņā pieaugs līdz 18% 2020. gadā. Tiek paredzēts saules kolektoru un siltumsūkņu devuma pieaugums AER izmantošanā.

Aprēķināts, ka AER izmantošana transporta sektorā pieaugs no 42 ktoe 2010. gadā līdz 83 ktoe 2020. gadā. Lielāko daļu no AER patēriņa transporta sektorā sastādīs biodegvielu izmantošana autotransportā, bet mazāku daļu dos elektroenerģijas patēriņš autotransportā un dzelzceļā. Tiek paredzēts, ka autotransportā tiks izmantota gan pirmās paaudzes biodegviela, gan otrās paaudzes biodegviela, gan arī biogāze.

10.a tabula

Prognozētais kopējais ieguldījums (uzstādītā jauda, bruto saražotā elektroenerģija) no katras atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas [dalībvalstī], sasniedzot obligātos 2020.gada mērķus un indikatīvās starpposma liknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru elektroenerģijas jomā, 2010-2014 (tonnu naftas ekvivalenta)

	2005		2010		2011		2012		2013		2014	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Hidroenerģija:	1536	2942	1536	2906	1536	2985	1536	2991	1536	2905	1536	2923
< 1MW	24	59	24	59	24	59	24	59	24	59	24	59
1MW-10 MW	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
> 10MW	1511	2880	1511	2844	1511	2923	1511	2929	1511	2843	1511	2861
<i>Tostarp hidroakumulācijas stacijas</i>												
Ģeotermālā enerģija												
Saules enerģija:	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
<i>fotoelementi</i>							1	1	1	1	1	1
<i>koncentrēta saules enerģija</i>												
Plūdmaiņas, viļņu, okeāna enerģija												
Vēja enerģija:	26	47	28	58	37	73	49	100	63	134	80	175
<i>sauszemes</i>	26	47	28	58	37	73	49	100	63	134	80	175
<i>jūras</i>												
Biomasa:	10	41	13	72	25	154	39	235	61	365	96	574
<i>cietā</i>	3	5	2	8	4	24	8	49	17	99	34	198
<i>biogāze</i>	7	36	11	64	21	130	31	186	44	266	62	376
<i>bioloģiskie šķidrie kurināmie ⁽¹⁾</i>												
Kopā	1572	3030	1577	3036	1598	3212	1625	3327	1661	3405	1713	3673
<i>tostarp koģenerācija</i>	8	40	12	70	24	146	37	220	57	333	87	508

⁽¹⁾ Ņemot vērā tikai tos, kas atbilst ilgtspējības kritērijiem

Avots: Ekonomikas ministrija

10.b tabula

Prognozētais kopējais ieguldījums (uzstādīta jauda, bruto saražotā elektroenerģija) no katras atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas [dalībvalstī], sasniedzot obligātos 2020. gada mērķus un indikatīvās starpposma liknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru elektroenerģijas jomā, 2015-2020 (tonnu naftas ekvivalenta)

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Hidroenerģija:	1550	2965	1550	2977	1550	3004	1550	3071	1550	3068	1550	3051
< 1MW	25	63	26	64	26	65	26	65	27	67	27	67
1MW-10 MW	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
> 10MW	1524	2899	1523	2910	1523	2936	1523	3003	1522	2998	1522	2981
Tostarp hidroakumulācijas stacijas												
Ģeotermālā enerģija												
Saules enerģija:	1	1	1	2	2	3	2	4	2	4	2	4
fotoelementi	1	1	1	2	2	3	2	4	2	4	2	4
koncentrēta saules enerģija												
Plūdmaiņas, viļņu, okeāna enerģija												
Vēja enerģija:	104	228	137	300	180	394	235	517	310	681	416	910
sauszemes	104	228	107	234	120	264	135	297	180	395	236	519
jūras			30	66	60	130	100	220	130	286	180	391
Biomasa:	110	664	123	742	137	844	154	931	174	1057	200	1226
cietā	46	271	55	321	64	393	76	447	90	531	108	642
biogāze	64	393	68	421	73	451	78	484	84	526	92	584
bioloģiskie šķidrie kurināmie ⁽¹⁾												
Kopā	1765	3858	1811	4021	1869	4245	1941	4523	2036	4810	2168	5191
tostarp koģenerācija	97	568	107	621	117	681	128	746	142	824	161	930

⁽¹⁾ Ņemot vērā tikai tos, kas atbilst ilgtspējības kritērijiem

Avots: Ekonomikas ministrija

11.tabula

Prognozētais kopējais ieguldījums (enerģijas galapatēriņš) no katras atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas [dalībvalstī], sasniedzot obligātos 2020.gada mērķus un indikatīvās starpposma līknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru apsildē un dzesēšanā, 2010-2020 (tūkst. tonnu)

t

	2005	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2016	2017	2018	2019	2020
Ģeotermālā enerģija (neskaitot zemas temperatūras ģeotermālo enerģiju siltumsūkņiem)												
Saules enerģija	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2	2	2
Biomasa:												
<i>cietā</i>	1113	1013	1053	1103	1105	1109	1139	1172	1204	1235	1275	1343
<i>biogāze</i>	1	7	14	20	28	38	39	40	42	44	46	49
<i>bioloģiskie šķidrie kurināmie (1)</i>												
Siltumsūkņu atjaunojamā enerģija:	0	0	0	0	1	1	2	2	3	3	4	4
<i>tostarp aerotermālā</i>												
<i>tostarp ģeotermālā</i>												
<i>tostarp hidrotermālā</i>												
Kopā	1114	1020	1067	1123	1134	1148	1180	1214	1249	1282	1325	1396
<i>tostarp centralizētā siltumapgāde</i>	103	99	112	124	139	159	169	183	198	213	232	257
<i>tostarp biomasas māsasaimniecībās</i>	770	708	727	737	739	727	733	743	751	757	768	794

Avots: Ekonomikas ministrija

12.tabula

Prognozētais kopējais ieguldījums no katras atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas [dalībvalstī], sasniedzot obligātos 2020.gada mērķus un indikatīvās starpposmu līknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru transportā, 2010-2020 (tūkst. tonnu)

t

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bioetanol un bio-ETBE	0	14	16	17	18	19	19	20	21	22	22	18
<i>Tostarp biodegvielas ⁽¹⁾ atbilstoši 21. panta 2. punktam</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	18
<i>Tostarp imports ⁽²⁾</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	9
Biodīzeļdegviela	3	25	25	25	23	22	20	20	20	22	24	28
<i>Tostarp biodegvielas ⁽¹⁾ atbilstoši 21. panta 2. punktam</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	15
<i>Tostarp imports ⁽³⁾</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	8
Ūdeņradis no atjaunojamajiem resursiem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Atjaunojama elektroenerģija	4	3	3	3	3	4	4	5	5	5	5	6
<i>Tostarp autotransports</i>	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
<i>Tostarp cits transports</i>	3	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	4
Citi (piemēram, biogāze, augu eļļa utt.)	0	0	0	1	4	6	10	19	27	31	31	31
<i>Tostarp biodegvielas ⁽¹⁾ atbilstoši 21. panta 2. punktam</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	4	7
Kopā	7	42	44	46	48	51	53	64	73	80	82	83

⁽¹⁾ Biodegvielas, kas definētas Direktīvas 2009/28/EK 21. panta 2. punktā.

⁽²⁾ No visa bioetanol/bio-ETBE daudzuma.

⁽³⁾ No kopējā biodīzeļdegvielas daudzuma.

Avots: Ekonomikas ministrija

5.2. Kopējais energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumu ieguldījums, sasniedzot obligātos 2020. gada mērķus un indikatīvās starpposma līknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru elektroenerģijas, siltumapgādes, dzesēšanas un transporta jomā

5.3. Ietekmes novērtējums (nav obligāts)

13.tabula

Atjaunojamās enerģijas politikas atbalsta pasākumu izmaksu un ieguvumu aplēses

t

AER plašāka izmantošana enerģētikas sektora attīstībā ir viena no visbūtiskākajām ilgtspējīgas attīstības principu nodrošināšanā ekonomikā. AER izmantošana sniedz ieguldījumu ne tikai klimata pārmaiņu ierobežošanā, bet dod arī vairākus sociālus un ekonomiskus ieguvumus. Tie ir saistīti gan ar AER izmantojošo tehnoloģiju izstrādi, ražošanu un uzstādīšanu, gan arī ar to ekspluatāciju, uzturēšanu un kurināmā sagatavošanu.

AER izmantošanas radītās darbvietas var iedalīt divās principiālajās kategorijās:

- tiešās darbvietas,
- netiešās un inducētās darbvietas.

Tiešo darbvietu ieguvumi ir saistīti ar šādām ražošanas cikla operācijām:

- enerģijas ražošanas iekārtu nodrošinātās darbvietas, kas ietver gan īstermiņa (parasti līdz diviem gadiem) darbvietas saistībā ar stacijas nepieciešamo iekārtu un mezglu ražošanu, stacijas būvniecību un iekārtu uzstādīšanu (tā sauktās *tehnoloģiskās darbvietas*), gan arī ilgtermiņa darbvietas saistībā ar stacijas pastāvīgo darbību (tā dēvētās *ekspluatācijas un apkalpošanas darbvietas*). Šo darbvietu skaits ir atkarīgs no stacijas tehnoloģijas sarežģītības līmeņa. Aprēķinot kapitālieguldījumu izmaksas, īstermiņa darbvietu skaits parasti tiek dalīts ar paredzēto stacijas tehniskās dzīves laiku, tā iegūstot vidējo ilgtermiņa darbvietu skaitu, saistītu ar ieguldītajām investīcijām tehnoloģiskajās iekārtās;

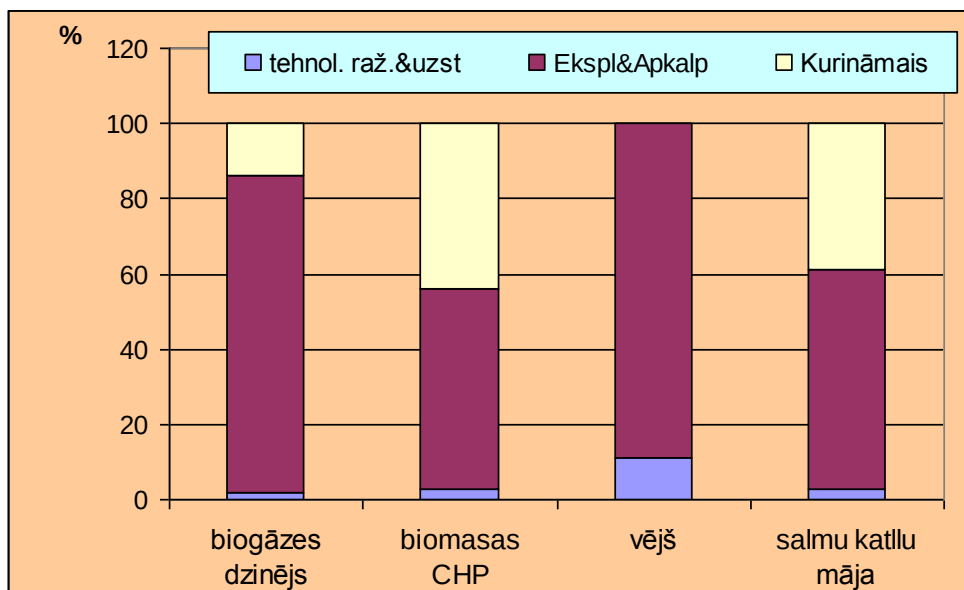
- līdzīgs raksturs ir darbvietām, kuras ir saistītas ar kapitālieguldījumiem enerģētiskās biomasas plantācijas izveidei;

- biomasas ieguve/novākšana, t.sk., mežizstrādes un lauka apstrādes tehnoloģiju papildus izgatavošana biomasas iegūšanai/novākšanai.

Savukārt netiešo darbvietu ieguvumi ir saistīti ar tādām darbībām kā iekārtu, mezglu un rezerves daļu ražošanu stacijas ekspluatācijai un apkalpošanai, stacijas ražotās produkcijas – enerģijas – pārdošana,

inženiertehniskās un finanšu konsultācijas projektu attīstībā, kā arī augu aizsardzības līdzekļu ražošana biomasas audzēšanai lauksaimniecībā.

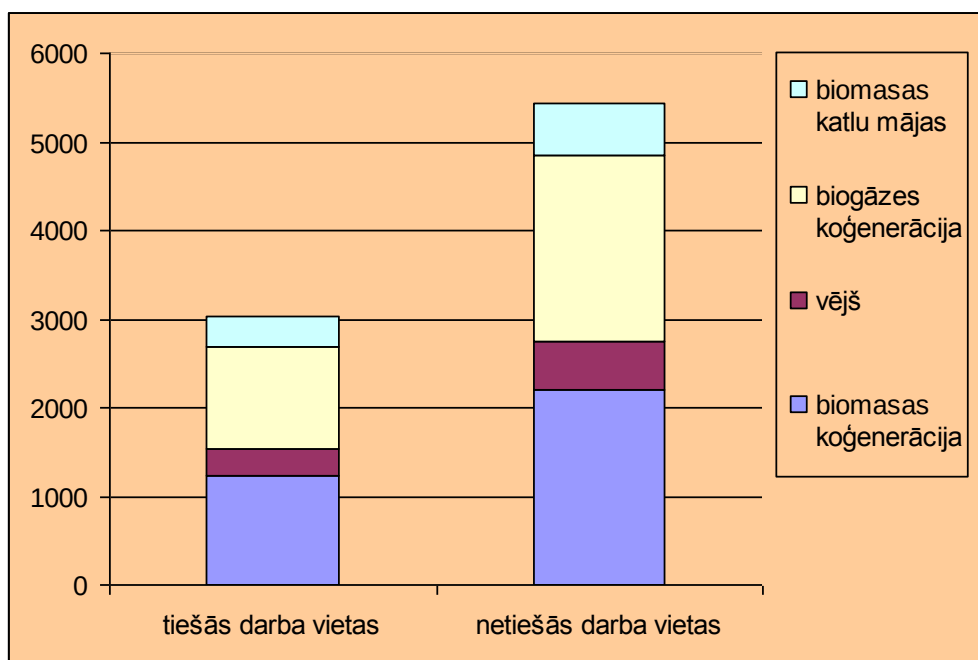
Lai nodarbinātības ietekmes novērtējumā ņemtu vērā Latvijas apstākļus un faktorus, jaunu darba vietu no AER izmantošanas novērtēšanai tika izmantots ražošanas rindu modelis⁸.

10. att. Tiešās radītās darbvietas pēc to piederības dažādiem enerģijas ražošanas posmiem Latvijā

Veicot novērtējumu par AER plašākas izmantošanas ietekmi uz jaunu darbvietu veidošanu, tika modelēts scenārijs par Latvijas no AER saražotās enerģijas obligātā mērķa sasniegšanu – 40% 2020. gadā.

⁸ - Detalizētāks metodes apraksts un aprēķināšanas piemēri doti Fizikālās enerģētikas institūta atskaitē „Atjaunojamo energoresursu izmantošanas ekonomisko un vides ieguvumu novērtēšana Latvijas energoapgādes scenārijos”
LV RES ACTION PLAN 2020

11.att. Tiešās un netiešās jaunās darbvieta, plašāk izmantojot AER Latvijā

AER izmantošanas scenārija īstenošana dotu vairāk kā 8500 jaunas tiešās un netiešās darbvieta, kā arī vairāk kā 50 miljonus LVL gadā papildus ienākumus valsts un pašvaldību budžetos. Šī ir konservatīva prognoze, jo novērtējums balstās uz pieņēmumu, ka Latvija nav aktīva enerģijas ražošanas tehnoloģiju attīstības un ražošanas posmā. Piedalīšanās tehnoloģiju attīstībā varētu papildus dot jaunas darbvieta.

Rīcības plānā noteiktā mērķa izpildei elektroenerģijas tirdzniecības gala cenas piemaksa nepārsniegs 1,8 santīmus (0,018 LVL) par vienu kWh.

5.4. Atjaunojamo energoresursu valsts rīcības plāna sagatavošana un īstenošana

(a) Kā reģionālās/ vietējās pašvaldības un iestādes iesaistītās šī rīcības plāna sagatavošanā? Vai tika iesaistīti arī citi interesenti?

Par rīcības plānu saņemti liels skaits ierosinājumu, tā izstrādē iesaistīti enerģētikas nozares eksperti.

(b) Vai ir plānots izstrādāt reģionālās/ vietējās atjaunojamās enerģijas stratēģijas? Ja jā, paskaidrot sīkāk. Ja attiecīgie uzdevumi ir deleģēti reģionālajam/ vietējam līmenim, ar kādu mehānismu nodrošina atbilstību valsts mērķim?

Plānotā situācija:

Pašvaldībām ir jāveic teritoriālā plānojuma izvērtējums, ņemot vērā Direktīvas 2009/28/EK saistības Latvijai. atjaunojamās enerģijas likumam un

⁹ Gaidis Klāvs, Antra Kundziņa, Juris Ozoliņš, Jānis Reķis, *Atjaunojamo energoresursu izmantošana Latvijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai*, (Sorosa fonds Latvija, 2010), 7.
LV RES ACTION PLAN 2020

valsts rīcības plānam un papildina vietējās pašvaldības teritoriālo plānojumu ar atjaunojamo enerģiju ražotņu plānoto daudzumu un izvietojumu.

Balstoties uz pieredzi, kas gūta *Energy4Cohesion*¹⁰ projektā un *Innovative Thinking*¹¹ projektā, ir skaidrs, ka AER iekļaušana reģionālajā un vietējā teritoriālajā plānošanā ir nepieciešama, lai, pirmkārt, korekti novērtētu AER potenciālu un, otrkārt, veicinātu vislabāko šī potenciāla izmantojumu. Piemēram, biogāzes gadījumā tas ir ļoti svarīgi, jo ļauj identificēt vislabāko jaunu biogāzes staciju novietojumu (arī siltuma izmantošanas aspektā) un izvairīties no iespējamajiem konfliktiem ar sabiedrību, piemēram, smaku un nepiemērotas loģistikas dēļ.

(c) Kāda sabiedriskā apspriešanās tika veikta rīcības plāna sagatavošanā?

Rīcības plāns izstrādāts sadarbībā ar enerģētikas nozares ekspertiem.

(d) Norādīt kontaktpunktu/ iestādi, kas jūsu valstī atbild par atjaunojamās enerģijas rīcības plāna īstenošanu.

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija.

(e) Vai pastāv uzraudzības sistēma atjaunojamās enerģijas rīcības plāna īstenošanas uzraudzībai, tostarp atsevišķu pasākumu un instrumentu indikatori? Ja pastāv, paskaidrot sīkāk.

Nepastāv.

¹⁰ <http://www.e4c.org/>.

¹¹ <http://innovativethinking.eu/>.

Pielikums
Rīcības plānam
„Latvijas Republikas Rīcības plāns atjaunojamo energoresursu jomā”

Abreviatūru saraksts un skaidrojumi

AER	-	atjaunojamie energoresursi
AS	-	akciju sabiedrība
BEMIP	-	Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojumu plāns
EK	-	Eiropas Komisija
EM	-	Ekonomikas ministrija
ERAF-		Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ETL	-	Elektroenerģijas tirgus likums
EUR	-	Eiro (Eiropas Savienības vienotā valūta)
FM	-	Finanšu ministrija
GFCE-		<i>gross final consumption of energy</i> (Enerģijas bruto galapatēriņš)
IKP	-	iekšzemes kopprodukts
ĪADT	-	īpaši aizsargājama dabas teritorija
KF	-	Kohēzijas fonds
ktoe	-	kopējais primāro energoresursu patēriņš
LAP	-	Lauksaimniecības atbalsta pārvalde
LVL	-	Latvijas valsts lats
LV	-	Latvijas Republika
MK	-	Ministru kabinets
NVS	-	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
PERP	-	Pirmais energoefektivitātes rīcības plāns
PJ	-	Petadžouls (enerģijas mērvienība)
PSO	-	Pārvades sistēmas operators
SEG	-	siltumnīcefekta gāzes
SIA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPRK	-	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
TIS	-	teritoriju plānošanas informācijas sistēma
TEC	-	termoelektrostacija
TOE	-	naftas ekvivalents tonnās (enerģijas patēriņa mērvienība)
ZM	-	Zemkopības ministrija

Decimālie prefiksi

k=kilo= 10^3
M=mega= 10^6
G=giga= 10^9
T=tera= 10^{12}
P=peta= 10^{15}

Mērvienībaskg – kilograms (10^3 gramu)t – tonna (10^3 kg) m^3 – kubikmetrs

l – litrs

W – vats

Ha – hektārs

J – džouls

t – tonna

milj. – miljons

kV – kilovats

kWh – kilovatstunda

MWh – megavatstunda

TWh – teravatstunda

Gcal – gigakalorijas

Mērvienību pārveidošanas koeficienti**1.tabula**

	GJ	MWh	toe	Gcal
GJ	1	0,2778	0,0239	0,2388
MWh	3,6000	1	0,0860	0,8598
toe	41,8680	11,6300	1	10,000
Gcal	4,1868	1,1630	0,1000	1

2.tabula GFCE prognoze līdz 2020. gadam

		2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2008	gadā
IKP 2000.g. salīdzināmās cenās	milj. LVL	8296	6571	6670	6870	7214	7574	7953	8351	8768	9207	9667	10150	22.4%	1.7%
<i>Ikgadējie pieauguma tempi</i>			-3.4%	1.5%	3.0%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%		
GFEC intensitāte	GJ/000 2000 LVL	21.9	25,7	25,7	25,4	24,6	23,8	23,1	22,4	21,7	21,0	20,4	19,8	-7.3%	-0.6%
Elastība	% / %			1.1	0.6	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.6	0.6
GFEC	kTOE	4330	4033	4101	4170	4240	4311	4383	4462	4542	4624	4709	4796	11.0%	0.9%
GFEC	GWh	50363	46909	47693	48492	49306	50134	50978	51888	52822	53782	54767	55780		
GFEC	PJ	181	169	172	175	178	180	184	187	190	194	197	201		
<i>Ikgadējie pieauguma tempi</i>				1.7%	1.7%	1.7%	1.7%	1.7%	1.6%	1.6%	2.1%	1.5%	2.0%		
GFEC pēc enerģijas veida	PJ														
<i>Elektroenerģija (E)</i>		27	24	25	25	26	27	27	28	29	29	30	31	14%	1,1%
<i>Centralizētā siltumenerģija (DH)</i>		26	24	25	25	26	26	26	27	27	28	28	29	9%	0,7%
<i>Pārējā siltumenerģija (H)</i>		75	70	71	72	73	74	75	76	77	78	80	81	8%	0,7%
<i>Degviela (F)</i>		53	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	13%	1,1%
GFEC sektoru griezumā	PJ													13%	1,1%
<i>Rūpniecība</i>		27	25	25	26	26	27	27	29	30	31	32	33	23%	1,7%
<i>Mājsaimniecības</i>		61	56	57	58	59	60	61	61	62	62	63	64	4%	0,4%
<i>Pakalpojumi</i>		27	25	25	26	26	27	27	28	29	29	30	30	12%	1,0%
<i>Lauksaimniecība</i>		6	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	17%	1,3%
<i>Transports</i>		54	50	51	52	53	54	55	56	57	58	60	61	13%	1,0%
<i>Zudumi & pašpatēriņš</i>		8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	-9%	-0,8%
Ietaupījums saskaņā ar PERP	PJ	0	0,4	2,0	4,7	7,5	9,7	11,7	13,6	16,3	18,6	20,9	23,2		